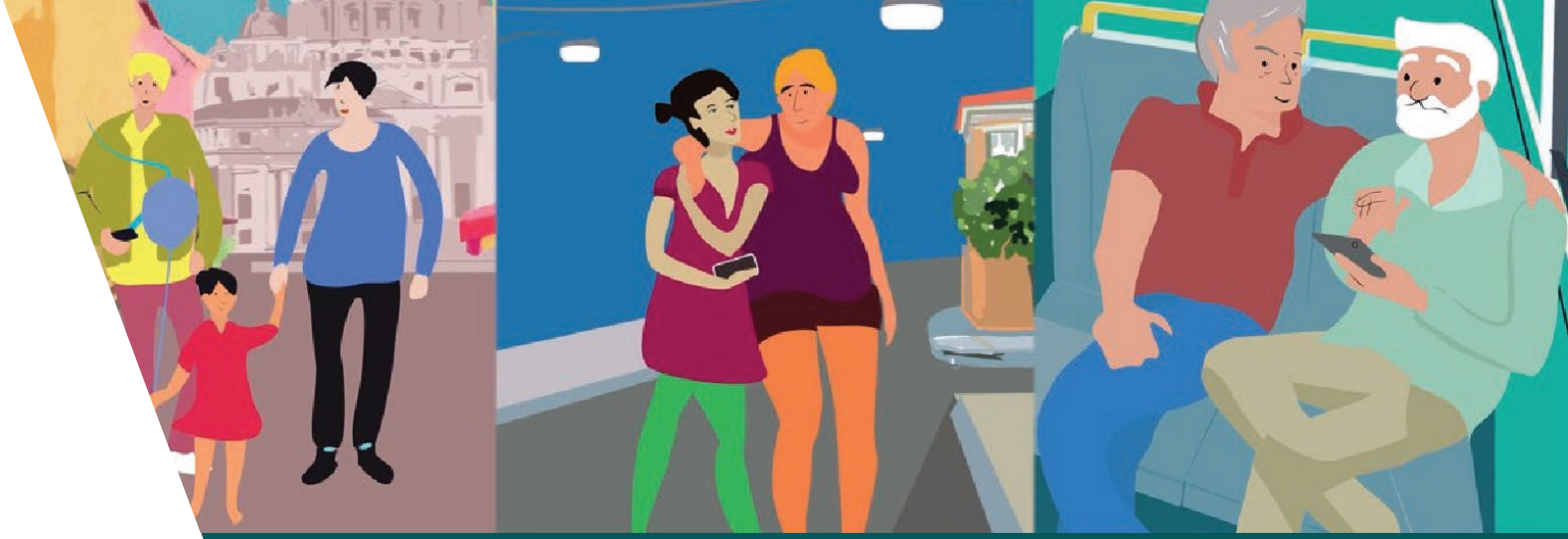

AB-LGBTi II

LGBTi Eşitliği için Kat Edilecek Çok Mesafe Var

AVRUPA BİRLİĞİ TEMEL HAKLAR AJANSI

Avrupa
Birliği
**sivil
düşün**

Fotoğraflar: © FRA

Avrupa Birliği hakkında daha fazla bilgi internette mevcuttur. (<http://europa.eu>).

Lüksemburg: Avrupa Birliği Resmi Yayınlar Ofisi, 2020

Basım	ISBN 978-92-9474-996-3	doi:10.2811/582502	TK-01-20-462-EN-C
PDF	ISBN 978-92-9474-997-0	doi:10.2811/7746	TK-01-20-462-EN-N

© Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı, 2020 Kaynağın belirtilmesi koşuluyla çoğaltmaya izin verilmektedir.

ABRYO'nun telif hakkı kapsamında olmayan fotoğraf veya diğer materyallerin herhangi bir şekilde kullanılması veya çoğaltılması için doğrudan telif hakkı sahiplerinden izin alınmalıdır.

Kaos GL Derneđi

PK 12 Tunus PTT Kavaklıdere - Ankara

Telefon: +90 (545) 340 82 28

Faks: +90 312 230 6277

E-posta: bilgi@kaosglderneđi.org

www.kaosglderneđi.org

www.kaosgl.org

Tasarım: Ceket Medya

"Bu yayın, Avrupa Birliği Sivil Düşün Programı kapsamında Avrupa Birliği desteği ile hazırlanmıştır. İçeriğın sorumluluğu tamamiyle KAOS GL'ye aittir ve AB'nin görüşlerini yansıtmamaktadır."

"Bu yayın, resmi olmayan bir çeviridir ve tüm sorumluluk Kaos GL'ye aittir."

LGBTi Eşitliği için
Kat Edilecek Çok
Mesafe Var

Ülke kodları

Ülke kodu	Ülke
AT	Avusturya
BE	Belçika
BG	Bulgaristan
CY	Kıbrıs
CZ	Çekya
DE	Almanya
DK	Danimarka
EE	Estonya
EL	Yunanistan
ES	ispanya
FI	Finlandiya
FR	Fransa
HR	Hırvatistan
HU	Macaristan
IE	İrlanda
IT	İtalya
LT	Litvanya
LU	Lüksemburg
LV	Letonya
MK	Kuzey Makedonya
MT	Malta
NL	Hollanda
PL	Polonya
PT	Portekiz
RO	Romanya
RS	Sırbistan
SE	İsveç
SK	Slovakya
SI	Slovenya
UK	Birleşik Krallık

Önsöz

Sevdiğiniz kişinin elini herkesin içinde tutmaktan korktuğunuzu, hayatınızı kiminle paylaştığınızı açığa vurmamak için ofis sohbetlerini es geçtiğinizi, eve dönerken düşmanca yaklaşılma ihtimaline mahal vermemek için uzun yolu seçtiğinizi veya kişisel kimliğinizi her gösterdiğinizde alay konusu olmaya maruz kaldığınızı hayal edin. 2020 yılında bunların tümü Avrupa Birliği ve ötesindeki çok sayıda lezbiyen, gey, biseksüel, trans ve interseks için hayatın gerçekleri olmaya devam ediyor.

Bu rapor AB, Kuzey Makedonya ve Sırbistan'daki LGBTİ'lerle gerçekleştirilen 2019 anketimizin seçme bulgularını sunuyor. Bu anket, yaklaşık 140.000 katılımcıyla gerçekleştirilmiş kendi türündeki en büyük ankettir ve ajansın 2012'de AB'deki LGBT kişilerle ilgili olan ilk anketinin devamı niteliğindedir.

Sonuçlar, bu konuda son yedi yılda çok az ilerleme olduğunu gösteriyor. Artık daha fazla insan LGBTİ kimlikleri hakkında daha rahat olmasına rağmen çoğunluk hâlâ partnerinin elini toplum içinde tutmaktan kaçınıyor. Dikkat çekmemek için de haklı sebepleri olduğu çok açık. LGBTİ kimliklerini saklamayan kişilerin %40'ı tacize uğradığını söylüyor. Fiziksel veya cinsel saldırılar da endişe kaynağı olmaya devam ediyor: Ankete katılan her on kişiden biri, anketten önceki beş yıl içinde bu tür şiddetin hedefi olduklarını söylüyor.

Bu arada, gündelik ayrımcılık da devam ediyor. LGBTİ kişiler işte ve okulda, kafelerde, restoranlarda, barlarda ve gece kulüplerinde, ev ararken, sağlık veya sosyal hizmetlere erişimde ve mağazalarda bu sorunlarla karşılaşılıyor. Özellikle trans ve interseksler için cinsiyet belirten kimlik belgeleri alay konusu olabiliyor.

Temel Haklar Ajansı'nın geniş çaplı anketleri, ayrımcılık ve istismar mağdurlarının yaşadıkları olayları rapor etmek konusunda çekingen olduklarını tekrar tekrar gösteriyor. LGBTİ kişiler de bu konuda bir istisna değil. Ayrımcılık ve istismar maruziyetlerinin bildirilme oranları her tür kuruluşa karşı düşük, ancak insanlar özellikle polise bildirme konusunda daha isteksiz davranıyor.

Sonuçlar trans ve intersekslerin daha da zorlu bir mücadeleyle karşı karşıya olduğunu açıkça ortaya koyuyor. Peki ya gençler? Anket bu konuda da hem endişe verici hem de ihtiyatlı iyimserlik için sebepler sunuyor. 15 ila 17 yaş arasındaki katılımcılar, daha yaşlı akranlarından daha fazla tacize maruz kalıyor. Yine de okulda LGBTİ'leri savunan daha fazla kişiye rastladıklarını ve eğitim ortamlarında LGBTİ sorunları hakkında daha fazla konuşulduğuna şahit olduklarını belirtiyorlar.

Ülkeler arasında da bu konuda çarpıcı farklılıklar var. Ancak, ister çok gelişmiş ülkelerde, ister ciddi sorunları olan ülkelerde yaşasınlar, anket katılımcıları politikacıların, tanınmış kişilerin, toplum liderlerinin ve sivil toplumun yanı sıra yasa ve politikanın da hayatlarını büyük ölçüde etkilediğinin altını çiziyor.

Bu gerçeğin, tüm AB genelinde LGBTİ kişilerin haklarına tam saygıyı teşvik etmek için her düzeydeki politika yapıcıları ve karar vericileri ellerinden geleni yapmaya teşvik etmesini umuyoruz..

Michael O'Flaherty

Direktör

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	5
BU ANKETE NEDEN İHTİYAÇ DUYULDU?.....	9
ANA HATLARIYLA ANKET.....	10
İLERLEMENİN DEĞERLENDİRİLMESİ: SEÇME SONUÇLAR.....	12
1. ANAHTAR BULGULAR VE THA GÖRÜŞLERİ.....	19
2. SONUÇLAR NE GÖSTERİYOR?	25
2.1. Lezbiyen, gey, biseksüel, trans veya interseks olarak açıkça yaşamak.....	25
2.1.1. Günlük hayatta açık olmak.....	25
2.1.2. Yaşam doyumu	30
2.1.3. Dolaşım özgürlüğü: hemcins çiftler ve aileler	30
2.2. Ayrımcılığa maruz kalma ve ayrımcılığı bildirme – mağdur desteği konusunda farkındalık	33
2.2.1. İstihdam.....	33
2.2.2. Hayatın diğer alanları.....	34
2.2.3. Kesişimsel ve çoklu ayrımcılık	37
2.2.4. Ayrımcılığın bildirilmesi	37
2.2.5. Mağdur desteği sağlayan kuruluşlar hakkında farkındalık	37
2.3. Nefret kaynaklı şiddet ve taciz	40
2.3.1. Fiziksel ve cinsel saldırılar	41
2.3.2. Taciz	44
2.3.3. Şiddet ve tacizin bildirilmesi.....	48
2.3.4. Bazı yerlere gitmekten kaçınmak – güvenli hissetmek	50
2.4. İnterseks kişilerin durumu	53
2.4.1. İnterseks kişilerin karşılaştığı temel zorluklar.....	54
2.4.2. Tıbbi tedaviler veya müdahaleler için bilgilendirilmiş onam.....	55
2.4.3. Cinsiyet özelliklerinin belirlenmesi ve farkındalık.....	57
2.4.4. Medeni durumun devlet belgelerine tescilinin önündeki engeller	57
EK: METODOLOJİ	59

Şekiller ve Tablolar

Şekil 1: AB-28 ve gruba göre anketten önceki 12 ay içinde (2012 ve 2019) iş ararken LGBT olmalarından dolayı ayrımcılığa uğradığını hisseden katılımcılar (%)a,b.....	13
Şekil 2: AB-28 ve gruba göre anketten önceki 12 ay içinde (2012 ve 2019) iş yerinde LGBT olmalarından dolayı ayrımcılığa uğradığını hisseden katılımcılar (%)a,b.....	13
Şekil 3: Yaşadıkları ülkedeki hükümetin LGBTİ kişilere karşı önyargı ve hoşgörüsüzlükle etkin bir şekilde mücadele ettiğini düşünen LGBTİ katılımcılar (2019)	16
Şekil 4: Yaş grubuna göre (AB-28, Sırbistan ve Kuzey Makedonya) okulda geçirdikleri süre boyunca birilerinin LGBT veya İnterseks olarak haklarını desteklediğini, savunduğunu veya koruduğunu söyleyenler (%).....	17
Şekil 5: Yaş grubuna göre (AB-28, %) okul eğitimlerinin bir noktada LGBTİ sorunlarını ele aldığını söyleyen katılımcılar (AB-28, %).....	18
Şekil 6: Grup ve ülkeye göre katılımcıların LGBTİ olma konusundaki açıklık düzeyleri (%)a,b.....	26
Şekil 7: Grup ve ülkeye göre, saldırıya uğramak, tehdit edilmek veya taciz edilmek korkusuyla hemcins partnerinin elini toplum içinde tutmaktan kaçınan katılımcılar (%).....	28
Şekil 8: Gruba göre, LGBTİ oldukları için saldırıya uğrama, tehdit edilme veya tacize uğrama korkusuyla belirli yerlerden veya alanlardan kaçınan katılımcılar (%).....	29
Şekil 9: Gruba göre AB-28'de açık olan, seçici olarak açık olan veya okulda LGBTİ olduğunu gizleyen 15-17 yaş arası katılımcılar (%).....	29
Şekil 10: Ülke ortalamasına göre LGBTİ katılımcılarının (2019 verileri) ve genel nüfusun (2016 verileri) 0-10 arası ölçekte ortalama yaşam doyumu	31
Şekil 11: AB-28, yaşam alanına ve gruba göre anketten önceki 12 ay içinde istihdam dışında bir alanda LGBTİ olmaları nedeniyle ayrımcılığa uğradıklarını hisseden katılımcılar.....	36
Şekil 12: Ülkeye ve gruba göre en son ayrımcılık olayını bildirme (%)a,b,c.....	38
Şekil 13: En son ayrımcılık olayını bildirmeme nedenleri, AB-28+2 (%)a,b.....	39
Şekil 14: Anketten önceki beş yıl içinde LGBTİ olduğu için fiziksel ve/veya cinsel saldırı yaşama oranı (%)a,b.....	42
Şekil 15: Olay türüne ve gruba göre fiziksel veya cinsel saldırıların sağlık ve esenlik üzerinde en çok bahsedilen iki etkisi (AB-28, %)a,b.....	45
Şekil 16: Anketten önceki 12 ay içinde LGBTİ olma nedeniyle maruz kalınan taciz oranı (%)a,b.....	46
Şekil 17: Yaş grubuna ve taciz türüne göre anketten önceki 12 ay içinde LGBTİ olma nedeniyle yaşanan taciz (AB-28, %) (AB-28, %)a,b,c.....	47
Şekil 18: Anketten önceki beş yıl içinde maruz kalınan taciz olayını ve fiziksel veya cinsel saldırıyı herhangi bir kuruluşa (polis dahil) ve özellikle polise bildirme oranı (AB-28, %)a,b.....	49
Şekil 19: Anketten önceki 5 yılda LGBTİ olma nedeniyle maruz kalınan en son fiziksel veya cinsel saldırıyı polise bildirme oranı (%)a,b,c.....	50
Şekil 20: Anketten önceki beş yıl içinde LGBTİ olma nedeniyle en son maruz kalınan fiziksel veya cinsel saldırıyı homofobik ve/veya transfobik tepki korkusuyla polise bildirmeme oranı (%)a,b,c.....	51
Şekil 21: LGBTİ olmalarından dolayı saldırıya uğramak, tehdit edilmek veya tacize uğramak korkusuyla belirli yerlerden veya yerlerden "sıklıkla" veya "her zaman" kaçınan katılımcılar (%)a,b.....	52
Şekil 22: İnterseks kişilerin yaşadıkları ülkede karşılaştıkları en büyük sorunlar	55
Şekil 23: Cinsiyet özelliklerini değiştirmek için ilk tıbbi tedavi veya müdahaleden önce ne kendilerinin ne de ebeveynlerinin tam olarak bilgilendirilmiş onam vermediğini söyleyen interseks katılımcılar a,b.....	56
Şekil 24: İnterseks katılımcıların cinsiyet özelliklerindeki varyasyon nasıl belirlendi?.....	57
Şekil 25: Resmi belgelerde medeni durum veya cinsiyet tescil ettirirken interseks katılımcıların karşılaştığı engeller.....	58
Tablo 1: Anketten önceki 12 ay içinde iş ararken LGBTİ olmalarından dolayı ayrımcılığa uğradığını hissedenlerin oranı (%).....	34
Tablo 2: Anketten önceki 12 ay içinde iş yerinde LGBTİ olmalarından dolayı ayrımcılığa uğradığını hisseden katılımcılar (%).....	35
Tablo 3: Ülkeye ve LGBTİ grubuna göre ağırlıksız örneklem hacmi ve ulusal örneklerin LGBTİ grupları arasındaki dağılımı	60
Tablo 4: Kendileri tarafından beyan edilen trans kimlikler, ağırlıksız (AB-28, %).....	62
Tablo 5: LGBTİ grubuna göre ankete katılanların yaşı, ağırlıksız (AB-28, %).....	64
Tablo 6: Ankete katılanların LGBTİ grubuna göre en yüksek eğitim düzeyi, ağırlıksız (AB-28, %) (AB-28, %).....	65
Tablo 7: LGBTİ grubu tarafında bildirilen hane halkının geçimini sağlama zorluğu, ağırlıksız (AB-28, %).....	65
Tablo 8: LGBTİ grubuna göre ekonomik faaliyet durumu, ağırlıksız (AB-28, %) (AB-28, %).....	66
Tablo 9: LGBTİ grubunun ikamet ettiği yer, ağırlıksız (AB-28, %)	67
Tablo 10: LGBTİ grubu olarak kendilerini bir azınlığa ait olarak görenler, ağırlıksız (AB-28, %).....	67

Bu ankete neden ihtiyaç duyuldu?

Cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği kim olduğumuzun önemli parçalarıdır. Hiç kimse ayrımcılıktan, nefretten ve hatta şiddetten kaçınmak için kimliğini gizleme ihtiyacı hissetmemelidir. Ancak bugün Avrupa Birliği'nde birçok LGBTİ kişi hâlâ kimliğini gizleme ihtiyacı hissetmektedir. Temel Haklar Ajansı'nın yeni anket sonuçları, politika yapıcılara AB genelinde LGBTİ'lerin temel haklarına saygı gösterilmesini sağlamak üzere hedeflenen tedbirleri tasarlamaları için gerekli verileri sağlamaktadır.

Eşit muamele ilkesi, Avrupa Birliği Antlaşması'nın 2. maddesinde ve Avrupa Birliği Temel Haklar Şartı'nın 21. maddesinde açıkça ifade edilen, Avrupa Birliği'nin temel bir değeridir. Son yirmi yılda, Avrupa Birliği (AB), Avrupa Konseyi (CoE) ve Birleşmiş Milletler (BM), LGBTİ kişilere yönelik ayrımcılık yapmama ve eşitlik konusunda standartlar geliştirmiş veya olanları güçlendirmiştir. Ayrıca cinsel yönelimin yanı sıra cinsiyet kimliği ve ifadesi de AB ve ulusal hukukta giderek artan bir şekilde ayrımcılık gerekçesi olarak kabul edilmektedir.

Veri ihtiyacına cevap vermek

AB Temel Haklar Ajansı (FRA), yasal ve sosyal analiz yoluyla bu gelişmelere katkıda bulunmuş ve karşılaştırılabilir istatistiksel verilerin yetersizliğini ısrarla vurgulamıştır (ilgili yayınlarla ilgili kutuya bakınız). AB kurumları ve sivil toplum, AB genelinde LGBT kişilerin insan hakları durumlarına ilişkin karşılaştırılabilir veriler toplayabilmek için giderek daha fazla çağrıda bulunmaktadır.

Ayrıca FRA 2012'de zamanının AB çapında en büyük anketini başlatmış ve ilk kez LGBT kişilerin insan ve temel haklarını günlük yaşamda nasıl deneyimlediklerine dair karşılaştırılabilir veriler sunmuştur. O zamandan beri birçok Üye Devlet, LGBT kişilerin haklarının daha iyi korunmasını sağlayan yasal ve politik önlemleri uygulamaya koymuştur.

Avrupa kuruluşları bu anketin önemini kabul etmiştir. 2015 yılında Avrupa Komisyonu'nun yayınladığı LGBTİ Eşitliği konusunda eylem listesi FRA'yı 2019 yılında tekrarlamaya davet etmiştir.

Haziran 2016'da Konsey, LGBTİ eşitliğine ilişkin ilk kararları kabul etmiş ve FRA'yı LGBTİ kişilerin durumunu en güvenilir yöntemlere dayalı yüksek kaliteli istatistiklerin derlenmesi yoluyla incelemeye çağırıştır.

FRA, anketin ikinci dalgası olan AB-LGBTİ 2 anketini 2019'da başlatmış ve bu sefer interseks kişileri ve 15 ila 17 yaş arasındaki katılımcıları da kapsamına almıştır. İki aday ülke olan Sırbistan

ve Kuzey Makedonya'yı da kapsayan ankete 2012 yılında 93.079 katılımcı katılmıştır. 2019'da bu sayı 139.799'a yükselmiş ve ülkeler arasında karşılaştırılabilir bir bilgi zenginliği sağlamıştır.

Etkin politika yapılmasını desteklemek

Bu rapor, en son yapılmış anketten seçme bulguları özetlemekte ve Komisyon'un 'LGBTİ eşitliğini ilerletmeye yönelik eylem listesi'nin etkisine ilişkin yıllık raporunu tamamlamaktadır. Bunu yaparken, politika yapıcılara ve yasa koyuculara AB'de ve ayrıca aday ülkeler olan Kuzey Makedonya ve Sırbistan'da kaydedilen ilerleme hakkında çok ihtiyaç duyulan kanıtları sağlamaktadır.

Anket tarafından üretilen kanıtlar, LGBTİ kişilerle ilgili olduğu için AB hukukunun sahadaki uygulamasını ve etkisini güvenilir bir şekilde değerlendirmek üzere gerekli olacak benzersiz bir içgörü sağlamaktadır. Bunlar, istihdam ve meslekte eşit muameleyle ilişkin Direktifi (2000/78/EC), istihdam ve meslek konularında erkeklere ve kadınlara eşit fırsatlar ve eşit muamele ilkesinin uygulanmasına ilişkin Direktifi (değiştirilmiş) (2006/54/EC) ve Mağdur Hakları Direktifini (2012/29/EU) kapsar.

AB, mevcut yasaların etkisiz bir şekilde uygulandığı alanlar da dahil olmak üzere LGBTİ kişilerin haklarını daha etkili bir şekilde koruyacak ve geliştirecek başka yasal ve politik önlemlerin neler olduğunu keşfetmek için anket bulgularını kullanabilir. Üye Devletler, ülke sonuçlarını kullanmaya ve bunları diğer AB ülkeleriyle karşılaştırmaya, kendi ulusal yasal ve politika çerçevelerinin etkisini değerlendirmeye ve buna karşılık bunları en iyi nasıl geliştirebileceklerini düşünmeye teşvik edilir. Bu bağlamda Ajans, eylem alanlarını belirleyen kendi bağımsız görüşlerini sunmaktadır.

Bu rapora çevrimiçi bir veri gezgini eşlik eder ve bu da anket sonuçlarından çıkarılan daha fazla veriyi görmeye yardımcı olur.

Ana hatlarıyla anket

Çevrimiçi AB-LGBTİ Anketini¹ tüm AB Üye Devletleri ve Kuzey Makedonya ve Sırbistan aday ülkeleri çapında kendilerini lezbiyen, gey, biseksüel, trans veya interseks (LGBTİ) olarak tanımlayan 15 yaş ve üzeri toplam 139.799 kişi tamamlamıştır.²

LGBTİ anketi katılımcıları kimlerdir?

- Lezbiyen kadınlar (cinsel ve/veya duygusal olarak kadınlara ilgi duyan kadınlar)
- Gey erkekler (cinsel ve/veya duygusal olarak erkekler ilgi duyan erkekler)
- Biseksüel kişiler (duygusal ve/veya cinsel olarak birden fazla cinsiyetten kişilere ilgi duyanlar)
- Trans kişiler (cinsiyet kimliği veya cinsiyet ifadesi doğumda kendilerine atanan cinsiyete tam olarak uymayanlar)
- İnterseks kişiler (erkek ya da kadın kategorilerine tam olarak ait olmayan ya da her ikisine de ait olan cinsiyet özellikleriyle doğanlar. Bu özellikler kromozomal, hormonal ve/veya anatomik olabilir ve farklı derecelerde bulunabilir.). Bu, THA'nın bu grubu ilk kez araştırmıştır.

LGB kategorileri, sırasıyla trans ve interseks kategorilerine dahil oldukları için kendilerini trans veya interseks olarak tanımlayanlar hariç olmak üzere, kendilerini lezbiyen kadın, gey erkek ve biseksüel kadın veya erkek olarak tanımlayan katılımcıları kapsamaktadır.

Anket nasıl yürütüldü?

Anket, 27 Mayıs - 22 Temmuz 2019 tarihleri arasında çevrimiçi olarak gerçekleştirilmiştir³. Sorular; ayrımcılık, taciz veya şiddet ile ilgili deneyimler, hak bilinci, LGBTİ olma konusunda açıklık, iş ve eğitimde olumlu ve olumsuz deneyimler,

sosyoekonomik ve yaşam koşulları, sağlık ve esenlik ve barınma sorunları gibi çok çeşitli konuları kapsıyordu. Bulgular, AB'de gerçekleştirilmiş önceki LGBTİ anketlerinden elde edilen LGBTİ toplumuna ilişkin bilgilere dayalı olarak, her anket ülkesinde ve yaş grubuna göre her bir LGBTİ grubunun

¹ Ek (Annex), anket metodolojisi ve örneğin bileşimi ve özellikleri hakkında daha fazla bilgi sağlamaktadır. THA ayrıca 2020'de bir Teknik Rapor yayınlamıştır. Bu, THA'nın ağırlıklılandırma yaklaşımı da dahil olmak üzere daha ayrıntılı bilgi sunmaktadır.

² Sırbistan ve Kuzey Makedonya THA'nın Yönetim Kurulu'nda gözlemci olan aday ülkeler olarak ankete katılmıştır.

³ Çevrimiçi anketler, ilgili örnekleme çerçevelerinin olmaması nedeniyle LGBTİ gibi 'örnekleme zor' kişilere erişimi kolaylaştırır.

tahmini büyüklüğündeki farklılıkları hesaba katan ağırlıklı verilere dayanmaktadır. Ek olarak veriler, katılımcıların LGBTİ örgütleriyle olan bağlantıları ve diğer LGBTİ anketlerine katılım katılmadıkları (THA'nın 2012 LGBTİ anketi dahil) dikkate alınarak ağırlıklılandırılmıştır. Bu, LGBTİ örgütleriyle yakından bağlantılı ve LGBTİ anketlerine katılma eğilimi daha yüksek olan katılımcıların olası aşırı temsilini önlemek için yapılmıştır.

1. ve 2. anket dalgalarından elde edilen sonuçların karşılaştırılması

Çevrimiçi anketler, tüm sonuçlarının zaman içinde doğrudan karşılaştırılabilir olmasına her zaman izin vermez. Bu nedenle, burada sunulan sonuçlar, mümkün olduğunda 2012 ve 2019 anketleri arasında seçilen göstergelerdeki farklılıklara göre karşılaştırılmıştır.

Temel Haklar Ajansı, 2012 ve 2019 anketleri için karşılaştırılabilir veri kümeleri geliştirmiştir. Karşılaştırmalar için yalnızca 2019 anketinden 18 yaş ve üstü LGBTİ kişilere ilişkin verileri kullanmıştır. THA, 2012'de ankete katılmayan interseks kategorisini, ayrıca Sırbistan ve Kuzey Makedonya'dan yanıt verenleri ve 15 ila 17 yaş arasındaki LGBTİ ergenleri hariç tutmuştur. Kurum, ayrıca uygun ağırlıklılandırma yöntemleri uygulamıştır.

AB'deki LGBTİ kişilere odaklanmak

Çeşitli THA yayınları AB'deki LGBTİ kişilerin durumunu ele almaktadır. Bunlar aşağıda verilmiştir:

Professionally Speaking: Challenges for achieving equality for LGBT people (2016) - LGBTİ kişiler için eşitliği sağlamanın zorlukları

AB'de cinsel yönelim, cinsiyet kimliği ve cinsiyet özelliklerine dayalı ayrımcılığa karşı koruma - Karşılaştırmalı yasal analiz - Güncelleme (2015)

intersekslerin temel haklar durumu (2015)

AB'de Trans Olmak (2014)

Eşitlik direktiflerinin (2013) ilk uygulamasından 10 yıl sonra Avrupa Birliği'nde eşitliğin durumuna ilişkin görüş

AB LGBTİ Anketi - Ana sonuçlar (2013)

Bu yayınlar FRA'nın web sitesinde mevcuttur (website).

AB LGBTİ anketinin hedef grubu kendilerini gey, lezbiyen, biseksüel, trans veya interseks olarak tanımlayan kişilerdir. Anket, eşit muamele ve ayrımcılık konularını cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği olmak üzere iki temel üzerinden incelemektedir. Rapor, LGBTİ terimini tüm anket katılımcılarını kapsayan bir şemsiye terim olarak kullanır. Analizin gerektirdiği gibi, farklı alt gruplara da atıfta bulunmakta ve böylece lezbiyen, gey, biseksüel, transseksüel ve interseks kişileri etkileyen temel hak konularının çok farklı olabileceğini kabul etmektedir. LGBTİ kişilerin deneyimleri sadece cinsel yönelimleri veya cinsiyet kimlikleri temelinde tanımlanmamakta, aynı zamanda eğitim ve sosyo-ekonomik geçmişleri ve diğer özelliklerinden de etkilenmektedir. LGBTİ kişiler, LGBTİ olma konusunda ailelerine, arkadaşlarına veya meslektaşlarına karşı farklı seviyelerde açık olabilirler. Bazıları LGBTİ olmaya açıkken, bazıları bunu başkalarıyla paylaşmamakta ya da paylaşmak istememektedir.

Kullanılan terimler, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiserliği, BM Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Komitesi ve BM İnsan Hakları Yüksek Komiserliği dahil olmak üzere uluslararası anlaşma organları ve diğer insan hakları mekanizmaları tarafından kullanılanlara dayanmaktadır. Uluslararası insan hakları hukukunun cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği ile ilgili olarak uygulanmasına ilişkin Yogyakarta İlkeleri de bu terimleri kullanmıştır.*

Cinsel yönelim, "kişinin farklı veya aynı cinsiyetten veya birden fazla cinsiyetten kişilere karşı duyduğu derin duysal, duygusal ve cinsel çekim ve onlarla yakın ve cinsel ilişki kurma kapasitesi" anlamına gelir.** Cinsel yönelim kimlik (varlık), davranış (tavır) ve diğer kişilerle nasıl ilişki kurduğunuz (ilişkiler) ile ilgilidir. Genellikle kişilerin heteroseksüel (farklı cinsiyetten kişilere yönelimli), eşcinsel (gey veya lezbiyen, aynı cinsiyetten kişilere yönelimli) veya biseksüel (her iki cinsiyete yönelimli) olduğu varsayılır.

Cinsiyet kimliği, "kişinin kişisel beden algısı ve giyim, konuşma ve tavırlar dahil olmak üzere diğer cinsiyet ifadeleri de dahil olmak üzere (özgürce seçilirse tıbbi, cerrahi müdahalelerle bedensel görünümün veya işlevin değiştirilmesini içerebilir) doğumda atanan cinsiyete karşılık gelen veya gelmeyen, derinden hissedilen içsel ve kişisel cinsiyet deneyimi"dir.*** Cinsiyet kimliği doğumda atanan cinsiyete uymayan kişilere genel olarak trans denir. Bu grup, hayatlarının bir noktasında beden uyum operasyonu geçirmek isteyenlerin (genellikle transseksüel kişiler olarak anılır) yanı sıra 'crossdresser' veya kendilerini 'erkek' ya da 'kadın' olarak kabul etmeyen ya da kabul etmek istemeyen kişileri kapsar. Bazıları kendilerini 'cinsiyet çeşitliliğine sahip' olarak adlandırmaktadır.

Cinsiyet ifadesi, o halde, örneğin "eril", "dişil" veya "cinsiyet çeşitliliğine sahip" davranış giyim, saç kesimi, ses veya vücut özellikleri aracılığıyla bir kişinin cinsiyet kimliğinin dışavurumunu ifade eder. Homofobi, transfobi ve cinsel yönelim ve cinsiyet kimliğine dayalı ayrımcılık deneyimleri köklerini genellikle toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin toplumsal algılarda bulduğundan bu anket bu unsuru da içermektedir.****

* *Uluslararası Hukukçular Komisyonu (2007), Yogyakarta ilkeleri: cinsel yönelim ve cinsiyet kimliğiyle ilgili olarak uluslararası insan hakları hukukunun uygulanmasına ilişkin ilkeler, Mart 2007.*

** *Aynı yayın,, s. 6.*

*** *Aynı yayın.*

**** *LGBTİ terimleri ve tanımları sözlüğü için, bkz. ILGA-Europe (International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association) Glossary.*

ilerlemenin değerlendirilmesi: seçme sonuçlar

Genel ilerleme

2012 ve 2019 anket sonuçlarının karşılaştırılması, AB'deki LGBT kişilerin günlük yaşamda insani ve temel haklarını deneyimleme biçiminde son yedi yılda çok az ilerleme olduğunu göstermektedir. Ancak, genel AB ortalama sonuçlarının, Üye Devletler arasındaki önemli farklılıkları gizlediğini belirtmek önemlidir.

2012'den bu yana kaydedilen ilerlemeyi değerlendirmek için 2019 anketinden yalnızca 18 yaş ve üstü LGBT kişilere ilişkin veriler kullanılmıştır. 2012 yılında ankete dahil edilmeyen interseks kategorisi ve Sırbistan ve Kuzey Makedonya'dan ve 15 ila 17 yaş arasındaki LGBTİ ergen katılımcılar bu verilerden hariç tutulmuştur.

Okuyucular, farklı AB Üye Devletlerdeki durumun daha derinlemesine analiz edilmesi ve tam bir resminin elde edilmesi için Temel Haklar Ajansı LGBTİ Anket Verisi gezginini kullanmaya teşvik edilmektedir.

İstihdam bağlamında ayrımcılık bir gerçek olmaya devam etmektedir. Özellikle:

- 2019'da iş ararken ayrımcılığa uğradığını hisseden katılımcıların oranı (%11), 2012'dekinden (%13) sadece biraz daha az olarak karşımıza çıkmıştır.
- 2019'da işyerinde ayrımcılığa uğradığını hissedenlerin oranı (%21), 2012'ye kıyasla biraz daha yüksektir (%19).
- Trans katılımcıların 2012'den (%22) daha yüksek bir oranı, 2019'da (%36) işyerinde ayrımcılığa uğradığını düşünmektedir.
- İşle ilgili en son maruz kalınan ayrımcılık olayını bir eşitlik kurumuna veya başka bir kuruluşa bildiren LGBT katılımcıların oranı az da olsa artmış görünmektedir: 2012'de %13.12'ye ken bu oran 2019'da %17'ye yükselmiştir.

Ancak LGBTİ'lerin ne kadar açık bir şekilde yaşadıklarıyla ilgili olarak anket sonuçları şunları göstermektedir:

- LGBT olma konusunda genellikle veya her zaman açık olan 18 yaş ve üstü LGBT katılımcıların oranı 2012'de %36'dan 2019'da %52'ye yükselmiştir.
- 18-24 yaş arası genç LGBT katılımcıların daha düşük bir kısmı, okulda LGBT olduklarını gizlemektedir. Bu oran 2012'de %47'den 2019'da %41'e düşmüştür.

- Aynı cinsiyetten partneriyle toplum içinde el ele tutuşmaktan sık sık veya her zaman kaçınan katılımcıların oranı %60 civarında yüksek olarak kalmıştır.

Gelişmeleri değerlendirmek için karşılaştırılabilir veri kümelerini kullanma

Bu bölüm, ankete katılanların yaşadıkları ülkedeki ayrımcılık ve hoşgörüsüzlük konusundaki deneyimleri ve görüşleri hakkındaki yanıtlarının ortaya koyduğu üzere, LGBTİ kişilerin eşitliğine giden yolda eğilimleri belirlemeyi ve olumlu değişim veya zorlukları değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Bunu başarmak ve sağlam ve güvenilir sonuçlar elde etmek için Ajans, iki aşamalı bir süreç uyguladı. Karşılaştırma yapmak üzere tamamen karşılaştırılabilir veri kümeleri hazırladık ve 2012 ve 2019 anket sonuçlarını bu şekilde karşılaştırdık. Spesifik olarak, karşılaştırma için yalnızca LGBT kişiler için 2019 verilerini kullandık ve interseksler için, Sırbistan ve Kuzey Makedonya'da yaşayan katılımcıları ve 15 ila 17 yaş arası LGBTİ ergenler gibi 2012'de ankete katılmayan kategorileri dahil etmedik. Ayrıca uygun ağırlıklandırma yöntemleri de uyguladık.*

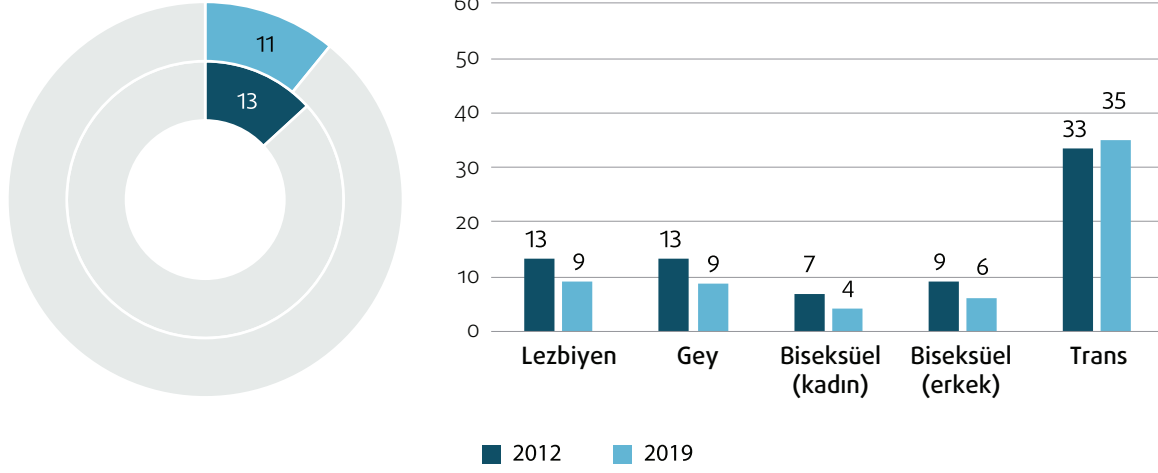
* THA, metodolojik olarak sağlam ve karşılaştırılabilir örnekler elde etmek için her iki anket veri seti için aynı ağırlıklandırma sürecini kullanmıştır. Bu, bu karşılaştırma için kullandığımız veri setlerinin, bu raporun diğer bölümlerinde 2012 anket yayını ve 2019 anket analizi için kullanılanlardan farklı olduğu anlamına gelmektedir. Bu nedenle, belirli olgulara yönelik karşılaştırmalı grafik rakamları, örneğin ayrımcılık, diğer bölümlerdeki rakamlardan biraz farklı olabilir, çünkü bunlar, iki farklı durumda hesaplandıkları farklı örneklerle ilgilidir (eğilim karşılaştırmaları ve anket analizi için).

Ayrımcılık; istihdamda, kafe, restoran, barda veya gece kulübünde, sağlık veya sosyal hizmetlerde, okulda veya üniversitede, konut alanında, dükkanda veya kimlik belgesi gösterirken maruz kalınma gibi, ankette sorulan çok çeşitli yaşam alanlarında bir sorun olmaya devam etmektedir.

Veriler şunları göstermektedir:

- Genel olarak, 2019 yılında anketten önceki 12 ay içinde, ankette sorulan tüm yaşam alanlarında 2012'ye göre (%37) daha fazla LGBT katılımcısı (%43) ayrımcılığa uğradığını hissetmiştir.
- Bu fark trans katılımcılar için çok daha belirgin olarak karşımıza çıkmaktadır (2012 anketi: %43; 2019 anketi:%60).

Şekil 1: AB28- ve gruba göre anketten önceki 12 ay içinde (2012 ve 2019) iş ararken LGBT olmalarından dolayı ayrımcılığa uğradığını hisseden katılımcılar (%)^{a,b}

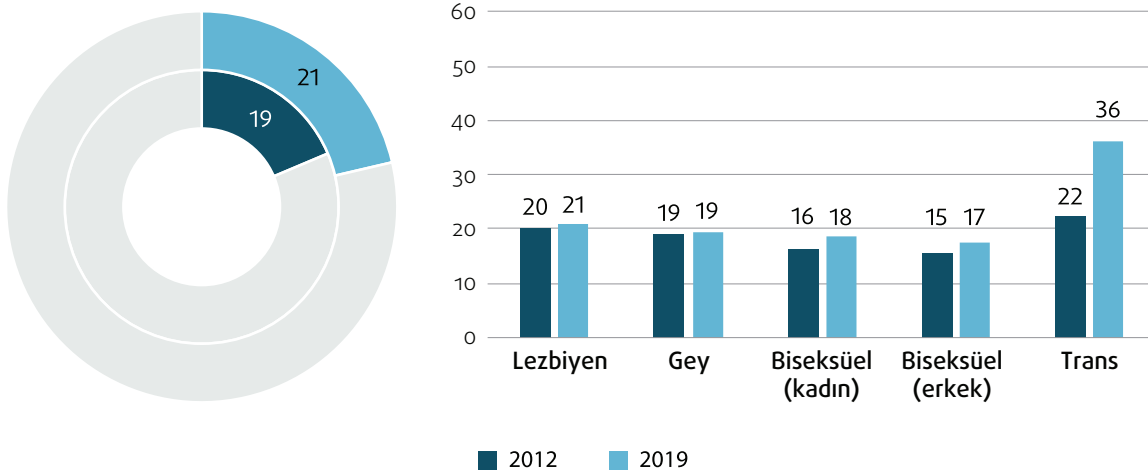
Notlar: AB-28 toplamı, Birleşik Krallık'ı da kapsamaktadır, çünkü veri toplamının referans dönemi, Birleşik Krallık'ın Üye Devlet olduğu zamana aittir.

^a 2019 Anketi'nin 18+ yaşındaki LGBT katılımcılarından ve 2012 Anket 1'in tüm LGBT katılımcılarından anketten önceki 12 ay boyunca iş arayanlar (2012 n=37.843, 2019 n=60.697); ağırlıklı sonuçlar.

^b 2019 Anket Sorusu: "C1. Son 12 ay içinde, aşağıdaki durumlardan herhangi birinde [A3 veya A4 bazında kategori] olmanız nedeniyle kişisel olarak ayrımcılığa uğradığınızı hissettiniz mi: A. İş ararken"

Kaynak: THA, AB-LGBTİ 1 (2012) and AB-LGBTİ 2 (2019)

Şekil 2: AB28- ve gruba göre anketten önceki 12 ay içinde (2012 ve 2019) iş yerinde LGBT olmalarından dolayı ayrımcılığa uğradığını hisseden katılımcılar (%)^{a,b}

Notlar: AB28- toplamı, Birleşik Krallık'ı da kapsamaktadır, çünkü veri toplamının referans dönemi, Birleşik Krallık'ın Üye Devlet olduğu zamana aittir.

^a 2019 Anketi'nin +18 yaşındaki LGBT katılımcılarından ve 2012 Anket 1'in tüm LGBT katılımcılarından anketten önceki 12 ay boyunca iş arayanlar (2012 n=37.843, 2019 n=60.697); ağırlıklı sonuçlar.

^b 2019 Anket Sorusu: "C1. Son 12 ay içinde, aşağıdaki durumlardan herhangi birinde [A3 veya A4 bazında kategori] olmanız nedeniyle kişisel olarak ayrımcılığa uğradığınızı hissettiniz mi: A. İş ararken"

Kaynak: THA, AB-LGBTİ 2012) 1) and AB-LGBTİ 2019) 2)

- Kafede, restoran, bar veya gece kulübünde ayrımcılığa uğradığını hisseden katılımcıların oranı 2012'de %18 iken 2019'da %26'ya yükselmiştir.
- Hayatın herhangi bir alanında maruz kaldığı en son ayrımcılık olayını bir eşitlik kurumuna veya başka bir kuruluşa bildiren katılımcıların oranı, 2019'da (%13) 2012'ye (%10) göre biraz daha yüksektir.

İki anket de mağdurun LGBTİ olduğu varsayımıyla kaynaklanan taciz ve şiddeti farklı şekilde ölçmüştür. İkinci dalgada verilen bilgilerin doğruluğunu artırmak için bazı soruların üzerinden geçilmiştir. Yine de, bu sorulara verilen yanıtlara bakıldığında ilerlemeden bahsetmek zordur.

- 2019'da trans katılımcılar arasında daha yüksek oranlarda olan şiddet tehditleri hariç, LGBT katılımcıların %5'i fiziksel veya cinsel saldırıya uğradıklarını söylemiştir.
- 2012 yılında, LGBT katılımcıların aynı oranı (%5), anketten önceki yıl içinde fiziksel veya cinsel saldırıya uğradığını veya şiddetle tehdit edildiğini söylemiştir.
- 2019'da LGBT katılımcıların 2012'den daha az bir oranı (%14), şiddet tehditleri hariç, en son nefret saikli fiziksel veya cinsel saldırı olayını polise bildirdiklerini söylemiştir.
- 2012'de LGBT katılımcıların %17'si, en son nefret saikli şiddet olayını, fiziksel veya cinsel saldırı veya kendilerine yönelik şiddet tehdidini polise bildirdiklerini söylemiştir.

Son beş yılda sosyal tutumlardaki değişim

“Benim düşünceme göre, durum son birkaç on yılda önemli ölçüde iyileşme gösterdi. Kanunlar da birçok yerde uygulamaya alınmaya başlandı (açık evlilik, üçüncü cinsiyetlere yönelik düzenlemeler vb.) (Almanya, Gey erkek, 33)

2019 anketinde ayrıca katılımcılara son beş yıl içinde LGBTİ kişilere yönelik önyargı veya hoşgörüsüzlükte herhangi bir artış veya azalma olup olmadığına ilişkin görüşleri soruldu. Sonuçlar karma bir durum özetini gösteriyor:

- Tüm gruplarda her 10 katılımcıdan dördü (%40), LGBTİ kişilere yönelik önyargı ve hoşgörüsüzlüğün ülkelerinde “biraz” veya “çok fazla” azaldığını söylüyor. Eşcinsel erkekler (%42) ve biseksüel erkekler (%45) ve kadınlar (%42) bu konuda daha büyük bir gelişme algılıyor. Ancak, trans ve interseks katılımcılardan böyle düşünenlerin oranı daha düşük (sırasıyla %31 ve %29).
- Öte yandan, her üç LGBTİ katılımcıdan biri (%36) önyargı ve hoşgörüsüzlüğün “biraz” veya “çok” arttığını söylüyor. Bu, LGBTİ kişilerin genel nüfus arasında toplumsal olarak kabulünün çoğu AB Üye Ülkesinde arttığını gösteren son Özel Eurobarometer 493'ün bulgularına yalnızca kısmen karşılık gelmektedir.⁴
- Anketin gerçekleştiği ülkeler arasında önemli farklılıklar bulunmaktadır. Örneğin İrlanda, Malta ve Finlandiya'da katılımcıların %70'inden fazlası hoşgörüsüzlükte bir azalma algılamaktadır. Polonya ve Fransa'da yanıt verenlerin çoğu hoşgörüsüzlüğün genel olarak arttığını söylemiştir (sırasıyla %68 ve %54).

Katılımcılara ayrıca son beş yılda ülkelerinde LGBTİ kişilere yönelik şiddetin arttığına veya azaldığına inanıp inanmadıkları da sorulmuştur.

- Ankete katılan 10 kişiden dördünden fazlası (%43) LGBTİ kişilere yönelik şiddetin ülkelerinde “biraz” veya “çok” arttığını düşünmektedir.
- Üçte biri (%33) şiddetin aynı kaldığına inanmaktadır.
- Yine, sonuçlar ülkeler arasında önemli ölçüde farklılık göstermektedir. Örneğin, Fransa'da (%73) ve Polonya'da (%66) tüm LGBTİ katılımcıların yaklaşık üçte ikisi veya daha fazlası şiddetin genel olarak arttığına inanmaktadır. Buna karşılık Malta'da yanıt verenlerin %70'i ve İrlanda'da %59'u şiddetin son beş yılda genel olarak azaldığına inanmaktadır.

⁴ Özel Eurobarometer 493 (2019) Discrimination in the EU.

ilerlemeyi etkileyen faktörler

“AB’deki queer insanların durumunu iyileştirmek için gereken bence önemli iki şey var: görünürlüklerini artırmak ve kanaat önderlerinin (politikacılar, kilise temsilcilerinin) nefret söylemlerini ortadan kaldırmak.” (Çekya, Lezbiyen kadın, 39)

Anket, katılımcılardan LGBTİ kişilere yönelik önyargı, hoşgörüsüzlük veya şiddetin artmasına veya azalmasına katkıda bulunduğu inandıkları bir dizi faktör arasında seçim yapmalarını istedi.

Ülkelerindeki durumun son beş yılda düzeldiğini söyleyenlerin çoğu, önemli bir faktörün 'LGBTİ kişilerin görünürlüğü ve günlük yaşama katılımları' olduğuna inanmaktadır. Ankete katılanlar ayrıca ilgili faktörler olarak "yasa ve politikadaki olumlu değişiklikler" ve "kamuya mal olmuş kişiler, topluluk liderleri ve sivil toplum tarafından verilen desteği" seçmişlerdir.

Durumun kötüleştiğini söyleyen katılımcıların çoğu, katkıda bulunan ana faktörleri 'politikacılar ve/veya siyasi partiler tarafından yapılan olumsuz kamu söylemleri'nin yanı sıra yanı sıra "sivil toplum tarafından desteklenmemeleri" ve "mevcut yasa ve politikaların uygulanmaması" veya "kamuya mal olmuş kişiler ve topluluk liderleri tarafından desteklenmemeleri" ve LGBTİ kişilerin görünürlüğü olarak görmektedir.

“Topluluğumuzun, özellikle politikacıardan, medyadan ve son olarak polisten çok daha fazla destek görmeye ihtiyacı var. Homofobiye karşı kör olmaları muhtemelen büyük bir sorun. Homofobi cezalandırılmaya başlamazsa daha fazla ilerleme kaydedemeyeceğiz.” (Slovakya, Lezbiyen kadın, 39)

Hükümet çabalarına ilişkin tatmin oranı

Anket daha sonra katılımcılardan hükümetlerinin LGBTİ kişilere karşı önyargı ve hoşgörüsüzlüğe nasıl tepki verdiğini değerlendirmelerini istemiştir. Bu bulgular, LGBTİ kişilerin günlük yaşamdaki görünürlüklerini artırmak ve temel haklarını korumak için tedbirler tasarlarlarken politika yapıcılar ve sivil toplum için özellikle yararlı olabilecektir.

- AB genelinde yanıt verenlerin üçte biri (%33), ulusal hükümetlerinin LGBTİ kişilere karşı kesinlikle veya muhtemelen önyargı ve hoşgörüsüzlükle etkin bir şekilde mücadele ettiğine inanmaktadır. Bu oran trans katılımcılar için daha düşüktür (%24).
- Bunun yanında ülkeler arasındaki farklılıklar dikkat çekicidir. Dokuz Üye Devlette, Malta'da %83'e varan bir katılımcı oranının çoğunluğu, ülkelerindeki hükümetin kesinlikle veya muhtemelen etkili bir şekilde önyargı ve hoşgörüsüzlükle mücadele ettiğini söylemektedir. Buna karşılık, 10 Üye Devlette bu oran %20'nin altındadır ve Polonya'da %4'e düşmektedir.
- Ajansın LGBTİ Anket Verisi gezgini, farklı AB Üye Devletlerindeki durum hakkında daha fazla içgörü ve daha eksiksiz bir çerçeve sunmaktadır.

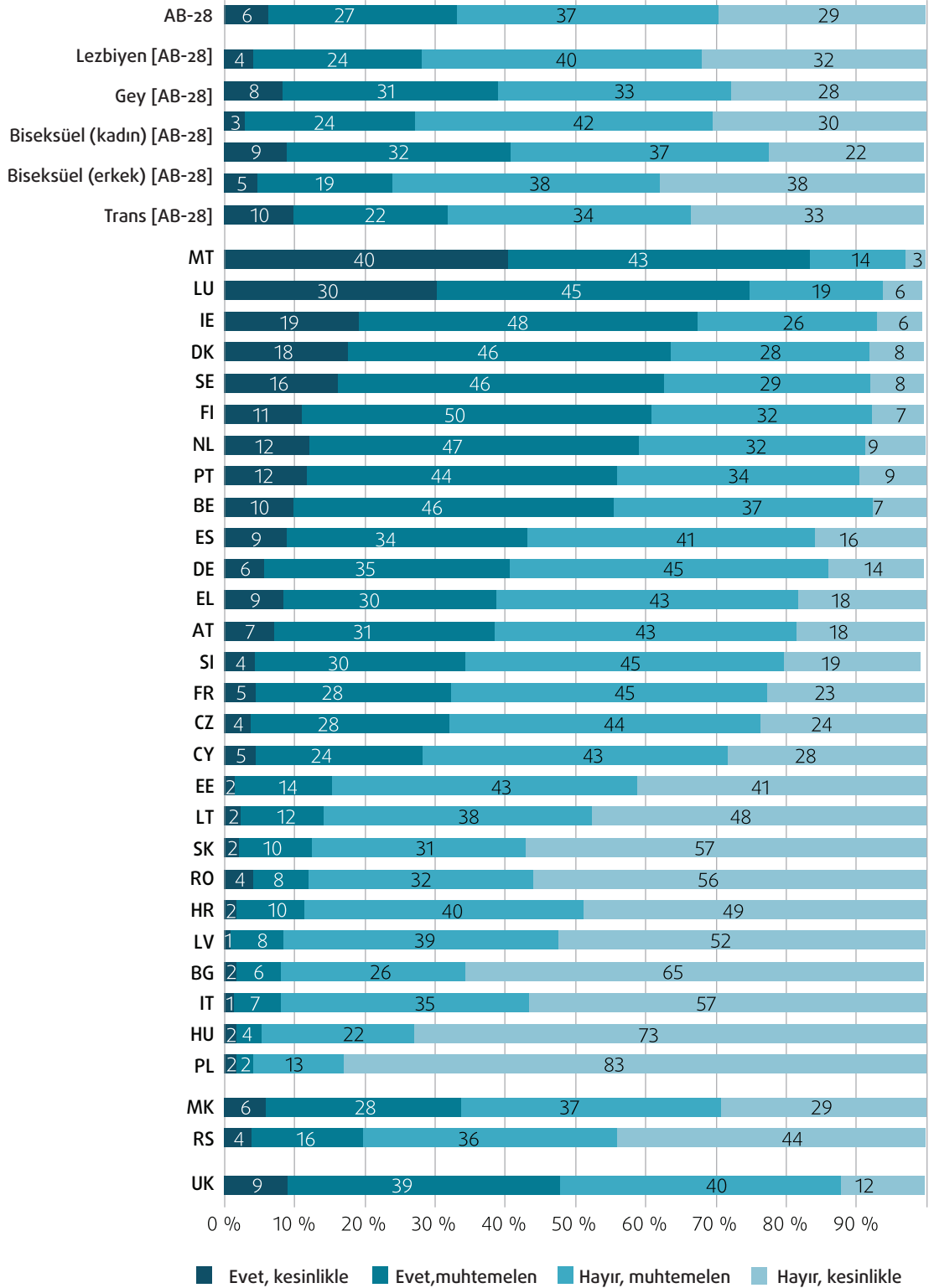
“Polonya’daki genel atmosfer, LGBT algısı ve ortamlar açısından son yıllarda büyük ölçüde değişti. Devlet yetkilileri, ülkenin giderek daha fazla yeni bölgesini “LGBT’den arınmış” ilan ederek hoşgörüsüzlüklerini övüyorlar. Bu konularda polise ve mahkemelere güvenim yok. Yönelimimle ilgili bazı problemler olması durumunda, önce ironik bir tiksinti ile muamele edileceğinden, aşağılanacağımdan ve ardından sistematik olarak görmezden gelineceğimden eminim.”

(Polonya, Gey erkek, 39)

⁵ LGBTİ serbest bölgeleri de dahil olmak üzere LGBTİ kişilere karşı kamusal ayrımcılık ve nefret söylemine ilişkin kararı (resolution on public discrimination and hate speech against LGBTI people) kabul etmiştir. Parlamento, "AB'de LGBTİ topluluğuna yönelik olarak gerçekleşen; devletlerden, devlet görevlilerinden, ulusal, bölgesel ve yerel düzeylerdeki hükümetlerden ve politikacıardan kaynaklanan ve sayısı giderek artan saldırılarla ilgili derin endişeyi" dile getirmiştir. Kararda ayrıca şu da belirtilmiştir:

"Avrupa Parlamentosu, seçimler bağlamında kamu yetkilileri ve seçilmiş yetkililer tarafından yapılan nefret söylemlerinin yanı sıra Polonya'da sözde 'LGBT ideolojisinden arınmış bölge deklarasyonları' da dahil olmak üzere, kamu yetkilileri tarafından LGBTİ kişilere ve temel haklarına yönelik her türlü ayrımcılığı şiddetle kınamakta ve Komisyonu bu kamusal ayrımcılıkları şiddetle kınamaya çağırmaktadır."

Şekil 3: Yaşadıkları ülkedeki hükümetin LGBTİ kişilere karşı önyargı ve hoşgörüsüzlükle etkin bir şekilde mücadele ettiğini düşünen LGBTİ katılımcılar (2019)

Notlar: AB-28 toplamı Birleşik Krallık'ı da kapsamaktadır, çünkü veri toplamının referans dönemi Birleşik Krallık'ın Üye Devlet olduğu zamandan itibaren.

^a 2019 LGBTİ anketine katılanların tamamından (n=139.799 ve AB-28 n=137.508); ağırlıklı sonuçlar.

^b Soru: "[ÜLKE] hükümetinin LGBTİ kişilere yönelik önyargı ve hoşgörüsüzlükle etkin bir şekilde mücadele ettiğini düşünüyor musunuz? 1. Evet, kesinlikle, 2. Evet, muhtemelen, 3. Hayır, muhtemelen, 4. Hayır, kesinlikle hayır."

Kaynak: THA, AB LGBTİ 2, 2019

Kuşaklar arasındaki ilerleme: okuldaki deneyimler

Ankette katılımcılara LGBTİ kişiler olarak okuldayken yaşadıkları olumlu ve olumsuz deneyimler sorulmuştur. Farklı yaş gruplarındaki yanıtları karşılaştırmak, durumun uzun bir süre boyunca nasıl geliştiğine dair yararlı bir anlık referans sağlamaktadır.

Yakın geçmişte okulda bulunan daha genç katılımcılar, uzun zaman önce okula giden katılımcılara göre okulda geçirdikleri süre boyunca daha sık olumlu destek ve koruma deneyimlediklerini söylemişlerdir. Örneğin, 15 ila 17 yaşları arasındaki katılımcıların neredeyse yarısı (%48) okulda birinin her zaman veya sıklıkla onları ve haklarını desteklediğini, savunduğunu veya koruduğunu söylemiştir. Bu oran 18-24 yaş arası katılımcılar için üçte birine (%33) düşmekte, 25-39 yaş arası için %13'e, 40 yaş ve üzeri için ise %7'ye düşmektedir.

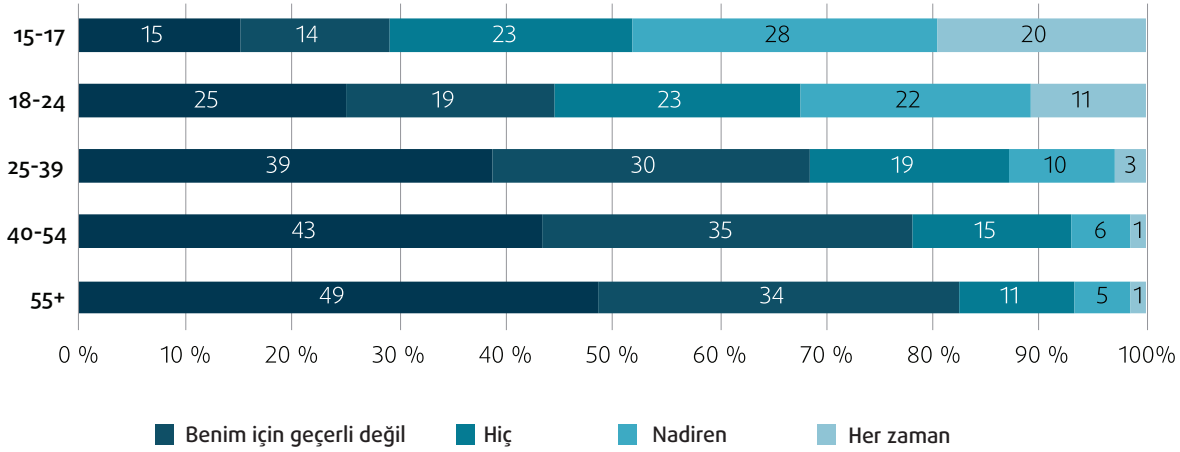
25 yaş ve üzerindekiilerin çoğunluğu ya o kadar olumlu bir destek görmediklerini ya da bunun kendileri için geçerli olmadığını söylemiştir. Bunun kendileri için geçerli olmadığını belirten katılımcıların oranı yaşla birlikte artmaktadır:

15 ila 17 yaş arasındakiiler için %15'ten; 18 ila 24 yaş arasındaki katılımcılar için %25'e, 25 ila 39 yaş arasındakiiler için %39'a, 40-54 yaş arasındakiiler için %43'e ve 55 yaş üstü için ise %49'a çıkmaktadır.

“Çocuğumun okula başladığında kendini iyi hissetmesini ve cinsel yöneliminin onun yaşamında bir engel olmamasını istiyorum.”
(Bulgaristan, Lezbiyen kadın, 39)

Yukarıda açıklanan olumlu eğilim, okulların LGBTİ sorunlarını kuşaklar geçtikçe nasıl ele aldığına ilişkin bir soruya verilen yanıtlar ile kısmen yansıtılmaktadır. 40 yaş ve üstü katılımcıların %82 ila %86'sı LGBTİ sorunlarının okulda ele alınmadığını söylemiştir. 15-17 yaş grubunda bu oran %47'ye düşmektedir. Bu da LGBTİ sorunlarının okullarda giderek daha fazla ele alındığını göstermektedir. Bu tür sorunlar, kademeli olarak öncekinden daha olumlu bir şekilde ele alınmaktadır. 15-17 yaş arası ankete katılanlar, LGBTİ sorunlarının okul eğitimleri sırasında vakaların %13'ünde olumlu, %19'unda tarafsız ve dengeli ve %10'unda hem olumlu hem de olumsuz şekilde ele alındığını söylemiştir. 15-17 yaş arası LGBTİ katılımcıların sadece %10'u bu tür konuların bugün okulda olumsuz bir şekilde ele alındığını söylemektedir.

Şekil 4: Yaş grubuna göre (AB28-, Sırbistan ve Kuzey Makedonya) okulda geçirdikleri süre boyunca birilerinin LGBT veya interseks olarak haklarını desteklediğini, savunduğunu veya koruduğunu söyleyenler (%)

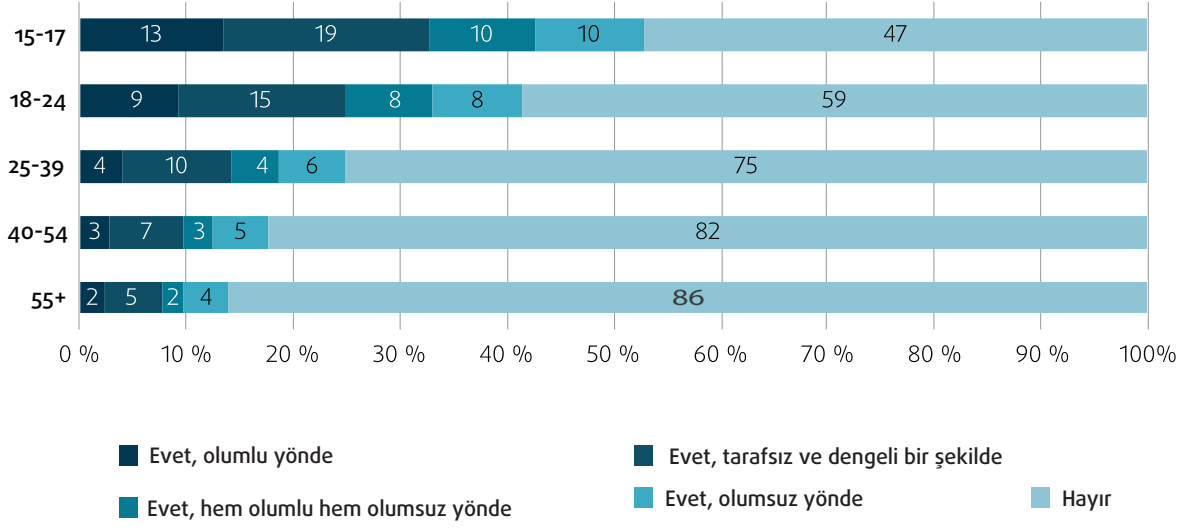
Notes: AB-28 toplamı Birleşik Krallık'ı da kapsamaktadır, çünkü veri toplamanın referans dönemi Birleşik Krallık'ın Üye Devlet olduğu zamandan itibaren.

a AB-28'de kalite kriterlerini geçen bir anket sağlayan tüm katılımcılardan (n = 139,799); ağırlıklı sonuçlar.

b Verilen yüzdeler, Soru C10: “[ÜLKE]’de okulda geçirdiğiniz süre boyunca sizi ve [CEVAPLAYICI KATEGORİSİ] kişisi olarak haklarınızı destekleyen, savunan veya koruyan kimse oldu mu? Sorusuna ‘hiç’, ‘nadiren’, ‘sıklıkla’, ‘her zaman’ veya ‘benim için geçerli değil’ yanıtlarını veren katılımcılara atıfta bulunmaktadır.

Kaynak: THA, AB LGBTİ 2, 2019

Şekil 5: Yaş grubuna göre (AB28-, %) okul eğitimlerinin bir noktada LGBTİ sorunlarını ele aldığını söyleyen katılımcılar (AB28-, %)

Notes: AB-28 toplamı Birleşik Krallık'ı da kapsamaktadır, çünkü veri toplamanın referans dönemi Birleşik Krallık'ın Üye Devlet olduğu zamandan itibaren.

a AB-28'de kalite kriterlerini geçen bir anket sağlayan tüm katılımcılardan (n = 139,799); ağırlıklı sonuçlar.

b Verilen yüzdeler, Soru C10: "[ÜLKE]'de okulda geçirdiğiniz süre boyunca sizi ve [CEVAPLAYICI KATEGORİSİ] kişisi olarak haklarınızı destekleyen, savunan veya koruyan kimse oldu mu? Sorusuna 'hiç, 'nadiren,' 'sıklıkla,' 'her zaman' veya 'benim için geçerli değil' yanıtlarını veren katılımcılara atıfta bulunmaktadır.

Kaynak: THA, AB LGBTİ 2, 2019

1

Anahtar Bulgular ve THA Görüşleri

Temel Haklar Ajansı, anket bulgularına ve Ajans çalışmalarına dayanarak aşağıdaki görüşleri yürütmüştür. Bu görüşler, AB ve ulusal politika yapıcılarını, LGBTİ kişilerin temel haklarına saygı duymak ve korumak için kapsamlı ve etkili yasal ve yasama dışı tedbirler alma ve uygulama konusunda desteklemeyi amaçlamaktadır.

2013'te THA, ilk AB LGBT anketinin sonuçlarına dayanarak bir dizi görüş yürütmüştür. İki anketten elde edilen sonuçların karşılaştırılması beklenen ilerlemeyi göstermediği için bu görüşlerin çoğu hala geçerliliğini korumaktadır.

LGBTİ kişilere yönelik taciz ve şiddetle mücadele çabalarını hızlandırmak

İnsanların önemli bir kısmı LGBTİ olmaları nedeniyle taciz ve şiddete maruz kalmaya devam etmektedir. Sadece birkaç LGBTİ kişi bu tür olayları polise veya başka herhangi bir kuruluşa bildiriyor.

LGBTİ katılımcıların çoğunluğu (%58), anketten önceki beş yıl içinde işyerinde, sokakta, toplu taşıma araçlarında, mağazada, internette veya başka bir yerde cinsel içerikli olaylar da dahil olmak üzere saldırgan veya tehdit edici durumlar şeklinde tacize maruz kaldıklarını söylemektedir.

Yedi kişiden birinden daha az (%14) LGBTİ katılımcı, maruz kaldıkları en son nefret saikli fiziksel veya cinsel saldırıyı polise bildirdiklerini belirtmektedir.

Her 10 kişiden sadece biri (%10) taciz olaylarını polise veya başka bir kuruluşa bildirmiştir.

Mağdur Hakları Direktifi'nin özünü yansıtan, AB hukukunun etkin bir şekilde uygulanması, mağdurları nefret suçlarını polise bildirmeye teşvik etmenin yanı sıra, polisin ihbar sırasında şahit olduğu herhangi bir önyargı saikini de uygun şekilde kayıt altına

almasını sağlamayı gerektirmektedir. Bunu yapmak, LGBTİ kişileri hedef alan nefret suçu ve nefret söylemlerinin soruşturulmasını ve kovuşturulmasını desteklemekle kalmayacak, aynı zamanda daha etkili mağdur desteği için temel oluşturacaktır.

Mağdur Hakları Direktifi, nefret suçu mağdurlarının kişisel değerlendirmeye tabi tutulmasını gerektirir. Bu, cinsiyet kimliği veya ifadesi ve cinsel yönelim dahil olmak üzere kişisel özelliklerin dikkate alınarak özel koruma ihtiyaçlarının belirlenmesini kapsamaktadır. Gerekçeler 9, 17 ve 56 açıkça bu özelliklere atıfta bulunmaktadır. Direktif, tüm suç mağdurlarına ücretsiz olarak sunulan gizli mağdur destek hizmetleri sağlamakta ve ayrıca, polis memurları ve mahkeme personeli gibi mağdurlarla temas kurması muhtemel yetkililerin, mağdurlarla temaslarına uygun bir düzeyde hem genel hem de uzmanlık eğitimi almalarını zorunlu kılmaktadır. Eğitim, mağdurlarla tarafsız, saygılı ve profesyonel bir şekilde ilgilenmelerini sağlamalıdır.

İrkçilik ve Yabancı Düşmanlığına İlişkin Çerçeve Karar, cinsel yönelim, cinsiyet kimliği, cinsiyet ifadesi veya cinsiyet özelliklerini kapsamamaktadır. Bununla birlikte, bu Çerçeve Kararı kendi ulusal ceza hukuku hükümlerine aktarırken birçok AB Üye Devleti, bu korunan özelliklerin tümünü veya bir kısmını bir suçlu nefret suçu olarak nitelendiren ağırlaştırıcı önyargı saikleri listesine dahil etmiştir.

Anket ayrıca fiziksel veya cinsel saldırılara maruz kalmanın trans ve interseks katılımcılar arasında (anketten önceki beş yıl içinde sırasıyla %17 ve %22), tüm katılımcıların ortalamasına kıyasla (AB-28'de %11) daha yaygın olduğunu ortaya koymaktadır.

Üye Devletleri arasında ortak değerlere sahip olan AB'de hiç kimse ayrımcılık veya nefretten kaçınmak için kimliğini gizleme ihtiyacı hissetmemelidir. Bunlar, insan onuruna saygı, özgürlük, eşitlik ve azınlıklara mensup kişilerin hakları da dahil olmak üzere insan haklarına saygıyı kapsamalıdır. Bir kişinin kimliğini gizlemek için yaşadığı baskı, AB Temel Haklar Şartı ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde yer alan onur, eşitlik ve ifade özgürlüğü hakları gibi temel hakların ihlali demektir.

THA görüşü 1

Bazı Üye Devletlerdeki uygulamadan yararlanan diğer Üye Devletler cinsel yönelim, cinsiyet kimliği, cinsiyet ifadesi ve cinsiyet özelliklerini, bir suçlu nefret suçu olarak nitelendiren ağırlaştırıcı önyargı saikleri olarak yasalarına dahil etmeyi düşünebilir. Bu hem LGBTi kişileri nefret suçlarına ve nefret söylemine karşı daha etkin bir şekilde koruyacak hem de nefret suçu hükümleriyle korunan mağdurların özelliklerini ulusal mevzuatta genişletme eğilimini takip eden bir davranış olacaktır.

AB Üye Devletleri, LGBTi kişilere karşı işlendiği iddia edilen her türlü nefret suçunun etkin bir şekilde kaydedilmesini ve soruşturulmasını sağlamalıdır. THA'nın 2018 raporunda (**Hate crime recording and data collection practice across the EU**) ana hatlarıyla belirttiği gibi, ulusal makamlar polis memurlarına önyargı göstergelerinin tanımlarını ve nefret suçunun izleme tanımını içeren ayrıntılı rehberlik sağlamalıdır

THA görüşü 2

Rapor etmenin önündeki engelleri kaldırmak için ve Mağdur Hakları Direktifi genel hedefleri doğrultusunda AB Üye Devletleri, LGBTi kişiler ve kanun uygulayıcılar arasındaki güveni artırmaya yönelik çabalarını hızlandırmalıdır. Bu, örneğin, özel memurların görevlendirilmesi ve LGBTi karşıtı nefret suçları mağdurlarının nasıl daha iyi tanınacağı, onlara nasıl yardım edileceği ve destekleneceği konusunda eğitim sağlayarak başarılabilir. Mağdurun bakış açısını daha iyi entegre etmek için sivil toplum kuruluşları da bu eğitimlere dahil edilmelidir.

Üye Devletler, Mağdur Hakları Direktifinin daha etkili bir şekilde uygulanması misyonunu takip ederek, nefret suçları ve nefret söyleminin LGBTi mağdurlar tarafından rapor edilmesini teşvik etmek ve kolaylaştırmak için yollar düşünebilir. Bunu, örneğin, LGBTi mağdurların sivil toplum kuruluşlarından yardım istemesine olanak tanıyan "çevrimiçi raporlama" veya "üçüncü taraf raporlama" araçlarını kullanarak başarabilirler.

Kimsenin cinsel yönelimini veya cinsiyet kimliğini gizleme ihtiyacı hissetmemesini sağlamak

LGBTi kişilerin cinsel yönelimlerini veya cinsiyet kimliklerini gizlemek zorunda hissetmelerinin boyutu endişe vericidir. Ankete katılan LGBTi kişilerin yarısından fazlası LGBTi olma konusunda neredeyse hiç açık olmadıklarını veya nadiren açık olduklarını ifade etmekte, yalnızca dörtte birinden azı çok açık olduğunu söylemektedir. Daha genç LGBTi katılımcıları ise açık olma konusunda daha çekimserdir: 18 ila 24 yaş arasındakilerin sadece %12'si ve 15 ila 17 yaş arasındakilerin %5'i çok açık olduklarını ifade etmektedir. Karşılaştırıldığında, 55+ yaşındakilerin yalnızca %36'sının kendisini çok açık olarak nitelediği görülmektedir.

Ankete katılanların çoğunluğu (%61) toplum içinde el ele tutuşmak gibi basit sevgi gösterilerinden bile her zaman veya sıklıkla kaçındığını belirtmekte, üçte biri (%33) saldırıya uğramaktan, tehdit edilmekten veya taciz edilmekten korktuğu için sık sık veya her zaman belirli yerlere gitmekten kaçındığını ifade etmektedir.

THA görüşü 3

AB Üye Devletleri, yaşamın her alanında LGBTi haklarına saygıyı teşvik eden kapsamlı eylem planları ve stratejileri benimsemeye ve uygulamaya teşvik edilmelidir. Bu, LGBTi kişilerin özellikle kamusal alanda, heteroseksüellerin doğal kabul ettiği aynı özgürlüklerden yararlanmalarını sağlayacaktır. Bu raporda gösterildiği gibi, karşılaştıkları belirli zorluklar göz önüne alındığında, trans ve interseks kişilerin yanı sıra LGBTi çocuklar ve gençlere özel önem verilmelidir. Bu bağlamda Üye Devletler, insan haklarının uygulamada yerine getirildiği kamusal alan, okullar ve işyerindeki günlük etkileşimlerde olduğu gibi, başta yerel makamlar olmak üzere tüm hükümet seviyelerini dahil etmelidir.

LGBTi çocuklar ve gençler için okulda güvenli ve destekleyici bir ortam yaratmak

Anket sonuçları, nesiller boyunca, giderek daha az sayıda genç katılımcının okulda LGBTi olduğunu gizlediğini gösteriyor. Ayrıca LGBTi sorunlarının eğitimde giderek daha fazla ve daha olumlu bir şekilde ele alındığını belirtiyorlar. LGBTi sorunlarının ele alınmadığını söyleyenlerin oranı yaşa göre 55 yaş üstü için %86'dan, 40 ile 54 yaş arasındakiler için %82'den, 15-17 yaş arasındakiler için %47'ye düşmektedir.

15-17 yaş arası her 10 ergen LGBTi katılımcısından altısı, okulda lezbiyen, gey, biseksüel, trans ve/veya interseks kişilerin haklarını destekleyen, koruyan veya teşvik eden birini duyduğunu veya gördüğünü söyledi. Üçte biri, okul eğitimlerinin bir noktada LGBTi sorunlarını olumlu veya tarafsız ve dengeli bir şekilde ele aldığını söyledi. Buna karşılık, 55 yaş ve üzeri on iki katılımcıdan sadece biri okuldayken durumun böyle olduğunu söyledi.

Bunların yanı sıra, okullar da LGBTi öğrenciler için hala güvenli bir yer olmaktan uzaktır. 15 ila 17 yaş arasındaki katılımcıların çoğunluğu (%53), yaşamın bazı alanlarında ayrımcılığa maruz kalmıştır. Bu tür katılımcıların %45'i okulda ayrımcılığa uğradığını hissettiğini belirtmiştir. Bu veriler Üye Devletler arasında önemli ölçüde farklılık göstermekte ve bu nedenle okul, olumlu veya olumsuz bir rol oynayabilmektedir.

Çocukluk ve ergenlik, kişinin gelişiminde önemli aşamalardır. AB Temel Haklar Şartı tarafından; çocuk hakları (Madde 24), ayrımcılık yapmama hakkı (Madde 21) ve eğitim hakkı (Madde 14) güvence altına alınmıştır. Avrupa Birliği Antlaşması'nın 3. maddesi, AB'nin çocuk haklarının korunmasını teşvik etme hedefini temsil etmektedir.

Çoğu AB Üye Devleti, LGBTİ kişileri ayrımcılığa karşı daha iyi koruyabilmek için asgari AB standartlarının ötesine geçmiştir. Önerilen 'yatay' Eşit Muamele Direktifi, AB Antlaşması'nın 2. maddesinde yer alan çoğulculuk değerini temel alarak ve eğitim dahil yaşamın tüm alanlarını kapsayarak ayrımcılığa karşı korumadaki boşluğu kapatmayı hedeflemektedir.

BM Çocuk Hakları Komitesi'nin, çocuğun her türlü şiddetten korunma hakkına ilişkin 13 no'lu Genel Yorumu özellikle zorbalığa atıfta bulunmakta ve bu şiddetin bilgi ve iletişim teknolojileri aracılığıyla da dahil olmak üzere çeşitli şekillerde ortaya çıkabileceğinin ve doğası gereği psikolojik olabileceği gibi fiziksel de olabileceğinin altını çizmektedir. Yüksek oranda LGBTİ çocuğun olumsuz yorum ve/veya davranışlarla karşılaşma olasılığının yüksekliği göz önüne alındığında LGBTİ çocuklar bağlamında zorbalığa karşı koymanın önemi açıktır.

AB Üye Devletleri, ayrımcılık yapmama, seslerini duyurma hakkı, şiddetten korunma ve çocuğun haklarını arama hakkı ile ilgili Avrupa Konseyi Çocuk Hakları Stratejisi'ni (2016-2021) izleyerek eğitim eylem planlarını iyileştirebilirler. fiziksel, zihinsel, ruhsal, ahlaki, psikolojik ve sosyal gelişim. Ayrıca 2015 Paris Deklarasyonu ve Avrupa Konseyi Demokratik Vatandaşlık Eğitimi ve 2010 İnsan Hakları Eğitimi Şartı üzerine inşa edebilirler.

Uluslararası insan hakları hukukuna göre devletler, cinsel yönelim veya cinsiyet kimliğine bakılmaksızın tüm insanlar tarafından tüm insan haklarını teşvik etmeyi ve geliştirmeyi amaçlayan eğitim ve bilinçlendirme programları yürütmeli ve

önyargılı veya ayrımcı tutum ve davranışları ortadan kaldırmak amacıyla eğitim ve öğretim programları dahil tüm uygun önlemleri almalıdır.

THA görüşü 4

Erasmus+ gibi programlar çerçevesinde AB şunları yapabilir:

- AB Üye Devletlerini, başta okullar olmak üzere tüm eğitim kurumlarının LGBTİ çocuklar ve gençler için zorbalık ve şiddetten uzak, güvenli ve destekleyici bir ortam sağlamasını teşvik edebilir ve destekleyebilir. Bu, LGBTİ öğrenci ve öğretmenlerin zorbalığını ele alan ve öğretmenler ve okul idareleri ile yakın işbirliği içinde geliştirilecek önlemlerin alınmasını ve uygulanmasını içerebilir.
- Üye Devletleri, LGBTİ kişilerin tercihlerini hastalık olarak gören halkı yanlış bilgilendirme ve bu kişilere karşı nefreti ve mağduriyeti körükleme riskini ortadan kaldırmak üzere eğitim ve öğretim müfredatını ve materyallerini gözden geçirmeyi teşvik edebilir ve destekleyebilir. Ayrıca insan hakları standartlarına ve Dünya Sağlık Örgütü'nün tanımına uygun davranmalı ve gerektiğinde bu standartları revize etmelidirler. Eşitlik kurumları ve Ombudsman kurumlarının yanı sıra sivil toplum kuruluşları da bu reformlara dahil edilebilir.
- Üye Devletleri homofobik ve transfobik zorbalıkla mücadele etmek için iyi eğitim uygulamalarının paylaşılması da dahil olmak üzere, okullar ve eğitim uzmanları arasında akran öğrenimini geliştirmeye teşvik edebilir ve destekleyebilir.

İstihdamda Eşitlik Direktifi'nin titizlikle uygulanması

İstihdamda Eşitlik Direktifi'nin kabul edilmesinden yirmi yıl sonra istihdam hala LGBTİ'lerin yüksek oranda ayrımcılığa maruz kaldığı bir yaşam alanı olmaya devam ediyor. 2019 anketinden önceki yılda, ankete katılanların %21'i iş yerinde ayrımcılığa uğradığını hissettiğini belirtmiştir. Karşılaştırma yapacak olursak, %19'u 2012 anketinde de aynısını bildirmiştir. Ayrıca, %10'u iş ararken ayrımcılığa uğradığını düşünürken, 2012 anketinde bu sayı %13'e yükselmiştir. Ankete katılanların dörtte biri (%26) işyerinde LGBTİ olduğunu gizlemektedir.

Ancak, iki LGBT anketi de (2012 ve 2019'da) iş yerinde maruz kalınan daha fazla ayrımcılık vakasının bir eşitlik kurumuna veya başka herhangi bir kuruluşa bildirildiğini göstermektedir: Vaka bildirim oranı 2012'de %13'ken 2019'da bu oran %17'ye yükselmiştir.

THA görüşü 5

İstihdamda cinsel yönelim, cinsiyet kimliği ve ifadesi ve cinsiyet özelliklerine dayalı ayrımcılığı daha etkin bir şekilde ele almak için AB Üye Devletleri kapsamlı eylem planları geliştirmelidir. Bunlar iş müfettişleri, sendikalar, işveren örgütleri ve sivil toplum örgütleri dahil olmak üzere gerekli tüm paydaşları içermelidir. Eylem planları, ayrımcılık testi, çeşitlilik denetimleri, çeşitlilik yönetimi eğitimi ve çeşitlilik sözleşmelerine (diversity charters.) bağlı kalmayı ve taahhütte bulunmayı teşvik etme gibi tedbirleri içerebilir. Üye Devletler, bu tedbirleri kendi kamu idarelerinde uygulayarak örnek teşkil etmeyigöz önünde bulundurmalıdır

Hayatın her alanında LGBTİ kişilere yönelik ayrımcılıkla mücadele

Cinsel yönelim, cinsiyet kimliği ve cinsiyet özelliklerine dayalı ayrımcılık yaşamın birçok alanında yaygındır. Ankete katılanların üçte birinden fazlası (%37) iş dışındaki yaşam alanlarında ayrımcılığa maruz kaldığını hissetmektedir. İnsanlar okulda, konut ararken, sağlık veya sosyal hizmetlere erişirken, ayrıca mağazalarda, kafelerde, restoranlarda, barlarda veya gece kulüplerinde ayrımcılığa maruz kalmaktadır. Bu oranlar trans (%55) ve interseks (%59) katılımcılar arasında en yüksektir. İş dışında sorulan farklı yaşam alanları arasında, katılımcıların en yüksek oranı (%22) bir kafe, restoran, bar veya gece kulübünde ayrımcılığa uğradığını hissettiğini belirtmiştir.

Ayrımcılık yapmama ilkesi, AB politikası ve mevzuatının merkezinde yer almaktadır. Ancak AB yasal çerçevesi, LGBTİ kısıltmasının tüm gruplarına eşit olarak hitap etmemektedir. Cinsel yönelim, AB'nin İşleyişine İlişkin Antlaşma'nın (TFEU) 19. Maddesinde ve AB Temel Haklar Şartı'nın 21. Maddesinde yer almakta, cinsiyet kimliği ve cinsiyet özellikleri yer almamaktadır.

Bazı durumlarda, trans ve interseks kişiler cinsiyete dayalı ayrımcılığa karşı korumaya güvenebilirler. Bununla birlikte, şu ana kadar bu koruma, AB Adalet Divanı'nın (CJEU) içtihatlarına göre beden uyum operasyonu geçiren veya geçirmeyi planlayan kişilerle sınırlıdır. Üye Devletlerin bu konudaki yaklaşımları farklılık göstermektedir. Ayrımcılıkla mücadele yasasında cinsiyet kimliğine ve cinsiyet özelliklerine açıkça atıfta bulunulması, tıbbi geçişe bağlı olmayan, kendi kaderini tayin etmeye dayalı ve kişinin yaşadığı deneyimi yansıtan daha kapsamlı koruma sağlayacaktır.

İstihdamda Eşitlik Direktifi, cinsel yönelime dayalı ayrımcılığa karşı ancak yalnızca istihdam ve meslek alanında koruma sağlamaktadır. Önerilen Eşit Muamele Direktifi, cinsel yönelime yönelik ayrımcılığa karşı korumayı sosyal koruma, sosyal avantajlar, eğitim ve barınma dahil mal ve hizmet arzına erişim alanlarını kapsayacak şekilde

genişletecektir. Ancak, AB Konseyi'nde 11 yıl süren müzakerelerin ardından, bu yasal öneri hala çıkmazdadır.

Yine de daha kapsamlı bir AB mevzuatının yokluğunda, AB Üye Devletlerinin çoğu asgari AB standartlarının ötesine geçmiştir. Eşitlik yasalarının kapsamını (cinsel yönelimle ilgili olarak) istihdam ve meslek alanının ötesinde genişletmiş ve cinsel kimlik ve/veya cinsiyet özelliklerini korunan gerekçeler olarak açıkça dahil etmişlerdir.

THA görüşü 6

AB, önerilen Eşit Muamele Direktifi'ni daha fazla gecikmeden kabul etmelidir. Bu, AB mevzuatının, şu anda AB mevzuatında yer almayan temel yaşam alanlarında cinsel yönelim, cinsiyet kimliği ve cinsiyet özelliklerine dayalı ayrımcılığa karşı kapsamlı koruma sunmasını sağlayacaktır.

Raporlamayı teşvik etmek için mağdurları etkili bir şekilde desteklemek

Çok az sayıda LGBTİ kişi, yaşadıkları ayrımcılığı rapor etmektedir. Bu, birçok Üye Devletin cinsel yönelim, cinsiyet kimliği ve cinsiyet özellikleri dahil olmak üzere farklı gerekçelerle şikayetlerini takip etmede ayrımcılık mağdurlarına bağımsız olarak yardım etmekle yetkilendirilmiş eşitlik kurumlarına sahip olmasına rağmen gerçekleşmektedir. Ankete katılanların çoğunluğu (%61) ülkelerinin bir eşitlik kurumuna sahip olduğunu bilmesine rağmen, en son ayrımcılık olaylarının yalnızca %11'i ülkenin eşitlik kurumuna veya başka bir kuruluşa rapor edilmiştir. Bu tür olayları neden bildirmedikleri sorulduğunda, ayrımcılık mağdurları en sık olarak, bildirmeleri halinde hiçbir şeyin değişmeyeceğini düşündüklerini söylemektedirler. Bu, eşitlik kurumlarının etkisiz olduğunu veya yetersiz şekilde yetkilendirildiğini ve yetersiz kaynaklara sahip olduğunu göstermektedir.

Bu bağlamda, Avrupa Komisyonu eşitlik kurumları için standartlar hakkında yayınladığı Haziran 2018 tarihli Tavsiye Kararı'nda (Recommendation of June 2018 on standards for equality bodies) Üye Devletlerden şikayetlerin sunulmasıyla ilgili çeşitli hususları dikkate almalarını istemiştir. Bunlar; eşitlik kurumlarına sözlü, yazılı ve çevrimiçi olarak eşitlik kurumunun bulunduğu Üye Devlette yaygın olan, şikayetçinin tercih ettiği bir dilde şikayette bulunmanın mümkün olmasını ve eşitlik kurumlarına şikayette bulunma prosedürünün basit ve ücretsiz olmasını sağlamak ve eşitlik kurumlarının tanıklara, ihbar edenlere ve ayrımcılık konusunda şikayette bulunanlara mümkün olduğunca gizlilik sunma yükümlülüğü getirilmesi gibi erişim ve erişilebilirliği kapsamaktadır.

THA görüşü 7

AB Üye Devletleri, eşitlik kurumlarına ilişkin standartlar hakkındaki Avrupa Komisyonu Tavsiyesi ile uyumlu olarak rollerini yerine getirmek için eşitlik kurumlarına yeterince yetki verilmesini ve kaynaklara sahip olmasını sağlamalıdır. Ayrıca eşitlik kurumları, yasaların sağladığı koruma ve mağdurlara sunabilecekleri destek hakkında genel kamuoyunu, LGBTi kişi ve kuruluşlarını bilgilendirmeye yönelik eğitim ortamları hazırlamak da dahil olmak üzere sosyal yardım faaliyetlerini hızlandırmalıdır.

Çoklu ve kesişen ayrımcılıkla yüzleşmek

İnsanlar birden fazla nedene dayalı olarak ayrımcılığa maruz kalabilirler. Örneğin, lezbiyen bir kadın hem lezbiyen hem de kadın olarak veya dini bir grubun üyesi olarak ayrımcılığa maruz kalabilir. Ankete katılan ve kendilerini etnik bir azınlığın üyesi olarak tanımlayan veya göçmen geçmişine sahip her 10 kişiden dördü (%40), etnik kökenini veya göçmen geçmişini (LGBTİ olmanın yanı sıra) ek bir ayrımcılık nedeni olarak göstermektedir. %15'i ten rengini ek bir ayrımcılık nedeni olarak belirtmiştir. Kendilerini engelli olarak tanımlayan katılımcıların üçte birinden fazlası (%36), ek bir gerekçe olarak engelliliği belirtmektedir. Dini bir azınlığa mensup olanların %28'i dini ek bir gerekçe olarak göstermektedir.

Avrupa Parlamentosu, istihdam ve meslekte eşit muamele için genel bir çerçeve oluşturan 27 Kasım 2000 tarihli 2000/78/EC Konsey Direktifi'nin uygulanmasına ilişkin 2016 Kararında ('İstihdam Eşitliği Direktifi'), Üye Devletlere ve Komisyon'a her türlü çoklu ayrımcılığın ve ayrımcılık yapmama ve eşit muamele ilkesinin işgücü piyasasında ve istihdam erişiminde uygulanmasını sağlamak, ayrımcılık vakalarında ve uygulamalarda cinsiyet ve diğer nedenler arasındaki kesişimselliğin izlenmesini artırmak konularında mücadele çağrısında bulunmuştur.

Ayrımcılığı tek bir temel perspektifinden ele almak, eşit olmayan muamelenin çeşitli tezahürlerini yeterince ele almakta başarısız olmaktadır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, çoklu veya kesişen ayrımcılık terimlerini kullanmasa bile, açıkça çok temelli bir yaklaşım uygulamaktadır. İki gerekçenin kesiştiği noktada bulunan bir kişi, tek başına ele alınan iki gerekçenin herhangi birinden niteliksel olarak farklı bir dezavantaj ve ayrımcılığa maruz kalır. Mevcut içtihat, bölümler arası ayrımcılığı açıkça tanımayan AB eşitlik mevzuatının sınırlarını vurgulamaktadır.

intersekslere yönelik tıbbi müdahaleler için tam ve bilgilendirilmiş onam alınması

İnterseks kişiler özellikle fiziksel ve psikolojik bütünlük haklarının ağır ihlalleriyle karşı karşıyadır. Avrupa'da interseks çocuklara uygulanan tıbbi tedaviler veya ameliyatlara ilişkin kapsamlı istatistiksel veriler bulunmamaktadır.

THA görüşü 8

AB, eşitlik alanında önerilen veya kabul edilen herhangi bir yeni mevzuatın açıkça çoklu ve kesişen ayrımcılığa atıfta bulunmasını sağlamalıdır.

AB Üye Devletleri, ayrımcılıkla mücadele etmek, eşit muameleyi teşvik etmek ve kapsayıcılığı teşvik etmek için yasal ve politika araçları geliştirip uygularken LGBTi kişilerin yaşadığı çoklu ve kesişen ayrımcılığı kabul etmeli ve ele almalıdır.

Üye Devletler, ulusal eşitlik kurumlarının ve insan hakları kurumlarının, kesişen ayrımcılıkla etkin bir şekilde mücadele etmek için gerekli yetki ve kaynaklara sahip olmasını sağlamalıdır.

THA verilerine göre, sadece iki Üye Devlet, interseks bebeklere rızası olmadan tıbbi müdahaleyi yasaklamaktadır. Ebeveynler genellikle yeterince bilgilendirilmemekte ve kararlarının sonuçlarından haberdar olmamaktadır. İnterseks anketine katılanların çoğu (%62), cinsiyet özelliklerini değiştirmek için (farklı yaşlarda gerçekleştirilebilen) ilk cerrahi müdahaleden önce kendilerinin veya ebeveynlerinin tam bilgilendirilmiş onamının alınmadığını söylemektedir. İnterseks katılımcıların neredeyse yarısı (%49), hormonal tedavi veya başka herhangi bir tıbbi tedavi türü için tam bilgilendirilmiş onamın sağlanmadığını söylemektedir.

AB Temel Haklar Şartı, dürüstlük hakkını yüceltir ve kişinin özgür ve bilgilendirilmiş rızasına saygı gösterilmesi gerektiğini vurgular (Madde 3 – Başlık I "Onur"). 2019 Avrupa Parlamentosu kararı, 'cinsiyet normalleştirici' tedavileri ve ameliyatı şiddetle kınamakta ve interseks kişilere yönelik damgalamanın kırılması çağrısında bulunmaktadır. 2017 yılında Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi, Avrupa Konseyi üye devletlerine, interseks çocuklara ebeveynlerinin bilgilendirilmiş rızası olmadan uygulanan tıbbi olarak gereksiz 'cinsiyet normalleştirme' cerrahisi, sterilizasyon ve diğer tedavileri yasaklama ve interseks kişilere yeterli bakım ve psikososyal destek sağlanması çağrısında bulunmuştur.

Dünya Sağlık Örgütü, Uluslararası Hastalık Sınıflandırması'nın (ICD) 11. revizyonunda, trans kimlikleri "Ruh sağlığı ve bozukluklarından" çıkararak hastalık kategorisinden çıkarmıştır.

THA görüşü 9

AB, tüm AB Üye Devletlerini, tıp dernekleri, sağlık hizmeti sağlayıcıları ve sağlık meslek mensupları birlikleri ile işbirliği içinde, interseks kişi veya interseks çocuklara bakan ebeveynlerin rızalarının alınması yoluyla, herhangi bir tıbbi müdahalenin sonuçları hakkında önceden her zaman tam olarak bilgilendirilmesini sağlamaya teşvik edebilir. Hukuk ve tıp uzmanları, interseks kişilerin, özellikle çocukların temel hakları konusunda daha iyi bilgilendirilmelidir. Üye Devletler, interseks kişiler üzerinde özgür ve bilgilendirilmiş onamları olmadan "cinsiyet normalleştirici" tıbbi tedavilerden kaçınmalıdır.

interseks kişilerin daha iyi korunması için kimlik belgelerindeki ve doğum kayıtlarındaki cinsiyet belirteçleri gözden geçirilmelidir.

2

Sonuçlar ne gösteriyor?

2.1. Lezbiyen, gey, biseksüel, trans veya interseks olarak açıkça yaşamak

ANAHTAR BULGULAR

- LGBTİ katılımcılarının yarısı (%53) LGBTİ olma konusunda neredeyse hiç veya nadiren açıktır.
- Ankete katılanların çoğu (%61) her zaman veya sıklıkla aynı cinsiyetten partnerleriyle el ele tutuşmaktan kaçınmaktadır.
- Ankete katılan her üç kişiden biri (%33) LGBTİ oldukları için saldırıya uğramak, tehdit edilmek veya taciz edilmek korkusuyla belirli yerlerden veya yerlerden her zaman veya sıklıkla kaçınmaktadır.
- 15-17 yaş arasındaki katılımcıların %37'si LGBTİ olma konusunda neredeyse hiç açık değildir.

Bu bölüm, ankete katılanların okul da dahil olmak üzere günlük yaşamda LGBTİ olma konusunda ne kadar açık olduklarına ilişkin araştırma bulgularını sunmaktadır. Aynı zamanda yaşam doyumuna ilişkin sonuçları da özetlemektedir. Son olarak, eşcinsel çiftlerin ve ailelerinin hareket özgürlüğünü etkileyen yönleri tartışmaktadır.

2.1.1. Günlük hayatta açık olmak

Birçok LGBTİ kişi şiddet, taciz veya ayrımcılık korkusuyla cinsel yönelimini veya cinsiyet kimliğini gizlemek veya belirli durumlardan kaçınmak zorunda hissetmektedir.

Bir hak meselesi: insan onuru, özgürlük, güvenlik ve ifade.

AB Temel Haklar Şartı, insan onuruna saygı gösterilmesi ve korunması gerektiğini belirtmektedir (Madde 1). Aynı zamanda özgürlük ve güvenlik hakkını (Madde 6) ve ifade özgürlüğü hakkını (Madde 11) korumaktadır.

“Eşimizle el ele tutuşmaktan korkmadan ülkemizde güvende hissetmeyi hak ediyoruz. Bugün, bu geçerli bir durum değil.”

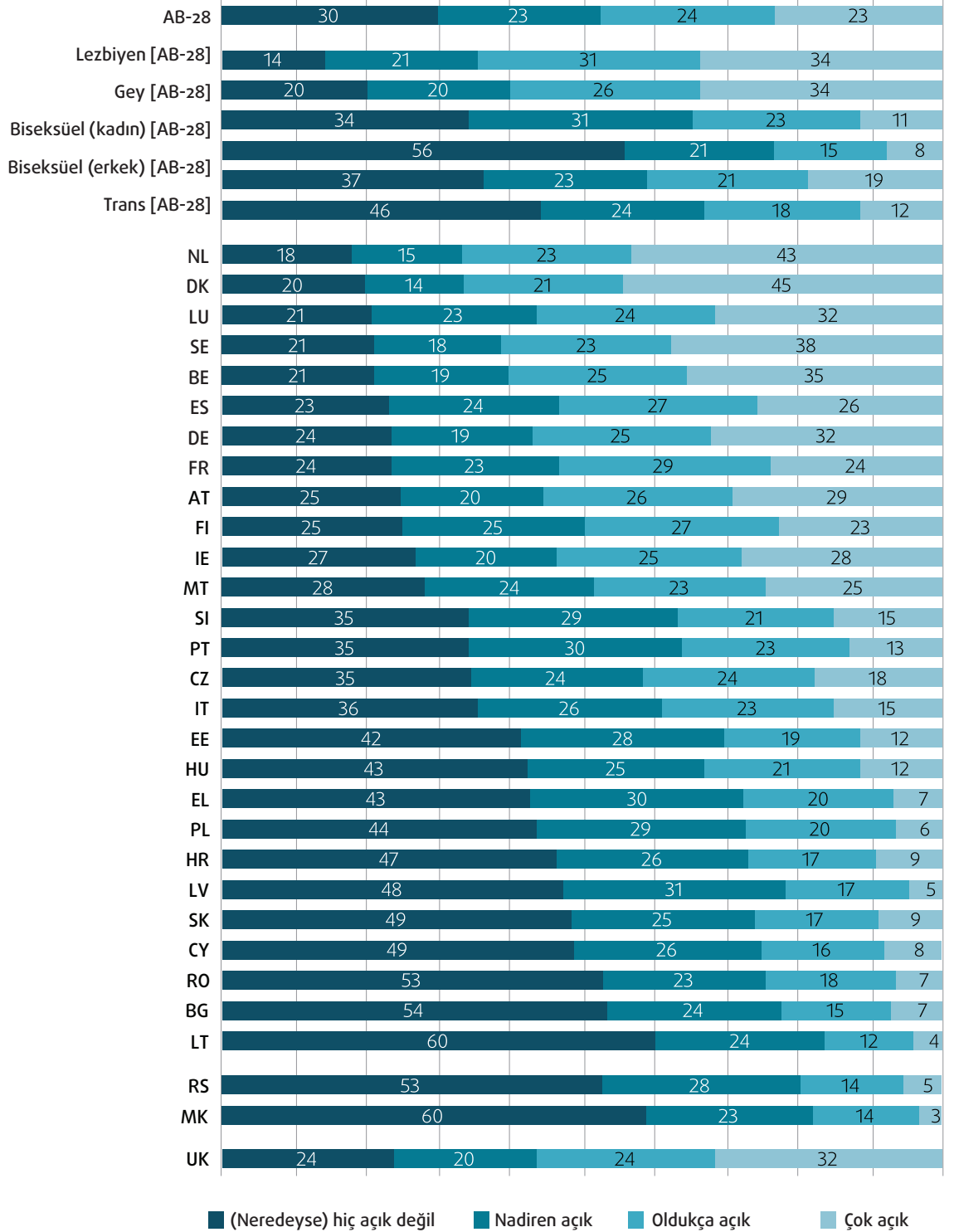
(Fransa, Gey erkek, 21)

Ankete katılanların dörtte birinden azı (%23) çok açık olduklarını söylemektedir.⁶ Genç LGBTİ katılımcılar daha açık olma konusunda daha çekingendir: 18 ila 24 yaşındakilerin yalnızca %12'si ve 15 ila 17 yaşındakilerin %5'i çok açık olduklarını belirtmiştir. Karşılaştırmaya göre, 55+ yaşındakilerin %36'sı çok açık olduklarını söylemiştir. Eğitim de bu konuda bir rol oynamaktadır: Yüksek eğitim düzeyine sahip LGBTİ katılımcıların (%27), daha düşük eğitim düzeyine sahip olanların (%14) çok açık olma olasılığı neredeyse iki kat daha fazladır.

Ankete katılanların çoğunluğu (%61) toplum içinde el ele tutuşarak basit sevgi gösterilerinden bile her zaman veya sıklıkla kaçındığını belirtmiştir. Üçte biri (%33) saldırıya uğrama, tehdit edilme veya taciz edilme korkusuyla her zaman veya sıklıkla belirli yerlerden kaçınmaktadır.

⁶ Anket, katılımcılara aile üyeleri, arkadaşlar, meslektaşlar vb. gibi farklı insanlara karşı LGBTİ olma konusunda ne kadar açık olduklarını sordu. Dört 'açıklık' düzeyi belirlendi: çok açık, oldukça açık, nadiren açık ve neredeyse hiç açık değil.

Şekil 6: Grup ve ülkeye göre katılımcıların LGBTİ olma konusundaki açıklık düzeyleri (%)^{a,b}

Notlar: AB-28 toplamı Birleşik Krallık'ı da kapsamaktadır, çünkü veri toplamının referans dönemi Birleşik Krallık'ın Üye Devlet olduğu zamandan itibaren.

a G1 soru öbeğinde en az bir alt soruya geçerli yanıt veren tüm katılımcılardan (n = 139,363; AB'de, n = 137.085); ağırlıklı sonuçlar.

b Sunulan yüzdelere, G1 sorusuna verilen yanıtlara dayanmaktadır: "Aşağıdaki gruplardan kaç kişiye [CEVAPÇI KATEGORİ] olduğunuz konusunda açıklıyorsunuz? (A. Aile üyeleri (partneriniz/partnerleriniz dışında); B. Arkadaşlar; C. Komşular; D. İş arkadaşları; E. Okul arkadaşları / Üniversite ortak öğrencileri; F. Birinci derece üst/bölüm başkanı; G. Müşteriler, müşteriler vb. iş yerinde; H. Sağlık personeli/sağlık çalışanları".

Kaynak: THA, AB-LGBTİ II 2019

Sonuçlar incelenen ülkeler arasında farklılıklar göstermektedir. Beşte biri, yani ankete katılanların çoğunluğu LGBTİ olmaya neredeyse hiç açık değildir: Litvanya (%60), Kuzey Makedonya (%60), Bulgaristan (%54), Romanya ve Sırbistan (her ikisi de %53). LGBTİ olma konusunda çok açık olan katılımcıların en yüksek oranı Danimarka (%45) ve Hollanda'da (%43) bulunmaktadır. Farklı gruplar arasında, biseksüel erkeklerin diğer gruplara göre neredeyse hiç açık olmama olasılığı daha yüksektir (%56). Bu özellikle Bulgaristan (%83) ve Kuzey Makedonya'da (%82) geçerlidir.

Okuyucular, farklı AB Üye Devletlerindeki durumun daha derinlemesine ve tam bir resmini elde etmek için THA LGBTİ Anketi Veri gezginini kullanmaya teşvik edilir.

“Tanıdığımız tüm insanlarla sahte ilişkiler kurmak ve gizlemek zorunda olduğumuz bir dünyada yaşıyoruz. Ölmek daha iyi.”

(İtalya, Gey erkek, 27)

'Kaçınma davranışları', örneğin, aynı cinsiyetten bir partnerin elini herkesin önünde tutmamayı veya belirli yerlerden kaçınmayı kapsamaktadır. Sonuçlar, bu tür davranışlarla ilgili olarak önemli ülke farklılıklarını göstermektedir. 12 anket ülkesinde, katılımcıların %10'u veya daha azı, eşcinsel partnerlerinin ellerini toplum içinde tutmaktan asla kaçınmadıklarını söylüyor. Yedi ülkede, katılımcıların %20 ila %26'sı bu tür davranışlardan asla kaçınmayacaklarını söylüyor. Bu rakamlar en yüksek Lüksemburg'da (%26), ardından Malta (%25), Çekya ve Finlandiya (her ikisi de %24), Avusturya ve Danimarka (her ikisi de %22) ve İsveç'te (%20).

Okuyucular, farklı AB Üye Devletlerindeki durumun daha derinlemesine ve tam bir resmini elde etmek için THA LGBTİ Anketi Veri gezginini kullanmaya teşvik edilmektedir.

“Sokakta kocamla asla el ele tutuşmadık, muhtemelen başkalarının potansiyel homofobik görünüşünü içselleştirdik. Ve asla toplum içinde öpüşmeyiz.”

(Fransa, Gey erkek, 46)

“Keşke kız arkadaşımın el ele yürürken hangi yolun güvenli olduğunu düşünmek zorunda kalmasaydım ve onaylamayan bakışları hissetmeseydim.”

(Estonya, Lezbiyen kadın, 21)

2012 anketine katılanların neredeyse yarısı (%47) LGBT oldukları için saldırıya uğramak, tehdit edilmek veya taciz edilmek korkusuyla belirli yerlerden kaçındıklarını söylemiştir. 2019'da genel olarak, LGBTİ anketine yanıt veren her üç kişiden biri (%33) belirli yerlerden her zaman veya sıklıkla kaçındıklarını söylemiştir.⁷

Belirli yerlerden kaçınan katılımcıların en yüksek oranları Polonya (%79), Kuzey Makedonya (%77) ve Sırbistan (%76)'dır. Bu arada, ankete katılanların çoğunluğunun (%53) belirli yerlerden asla kaçınmadığı tek ülke Malta'dır.

“İnsanların bana bakmasından, bağırmasından veya tehditkar davranmasından korkmadan eşimin elini tutabilmek istiyorum.”

(İsveç, Trans erkek, 27)

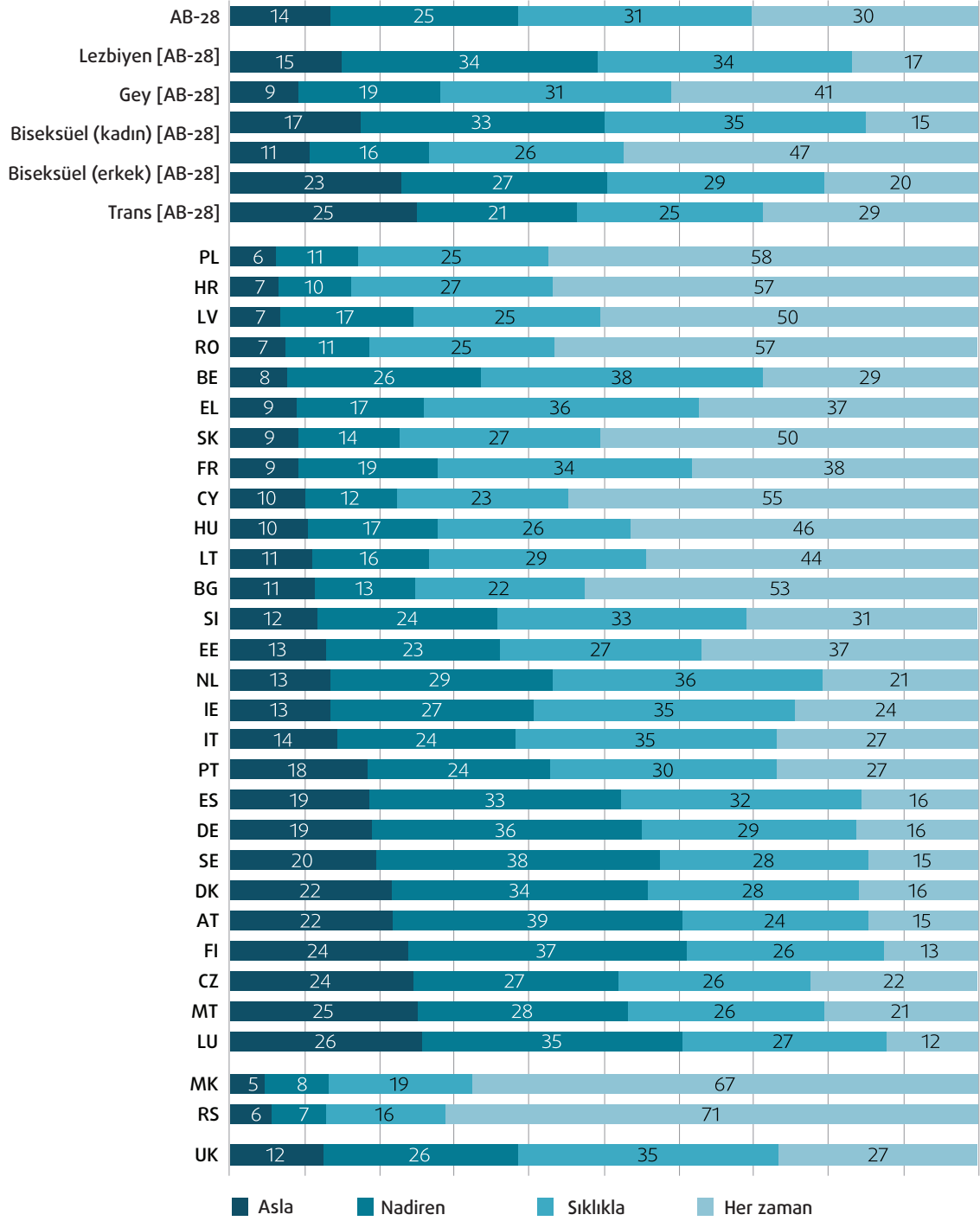
15-17 yaşları arasındaki her 10 katılımcıdan üçü (%30) okulda LGBTİ olduğunu gizlemektedir. Her 10 kişiden altısı (%61) açık olacağı yerleri seçmektedir. Okulda LGBTİ olduğunu gizleyen en yüksek oranlar Hırvatistan (%51) ve Kıbrıs'tadır (%47). En düşük oranlar ise Hollanda'da (%16) ve Malta'dadır (%17).

“Lise [...] bir sınıf arkadaşımın ilişkim ortaya çıktıktan sonra benim için cehennem oldu. Sanırım bazı olayları asla unutmayacağım. Bunların hepsi hayatımın oldukça savunmasız bir yaş ve döneminde beni çok etkiledi.”

(Hırvatistan, Biseksüel kadın, 24)

⁷ 2012 anketinde, katılımcılar yalnızca 'evet' veya 'hayır' yanıtını verirken, 2019 anketinde korku nedeniyle belirli yerlerden kaçma sıklığını da belirtebildiler. Bu, 2012 anketinde 2019 anketinde "hayır" yanıtını veren katılımcıların "nadiren" veya "hiçbir zaman" yanıtını vermiş olabileceği anlamına gelmekte ve 2012'de 2019 anketinde "evet" yanıtını verenlerden bazıları "nadiren" yanıtını vermiş olabilir anlamına gelmektedir. Bu nedenle iki sonuç doğrudan karşılaştırılabilir değildir.

Şekil 7: Grup ve ülkeye göre, saldırıya uğramak, tehdit edilmek veya taciz edilmek korkusuyla hemcins partnerinin elini toplum içinde tutmaktan kaçınan katılımcılar (%)

Notlar: AB-28 toplamı Birleşik Krallık'ı da kapsamaktadır, çünkü veri toplamanın referans dönemi Birleşik Krallık'ın Üye Devlet olduğu zamandan itibaren.

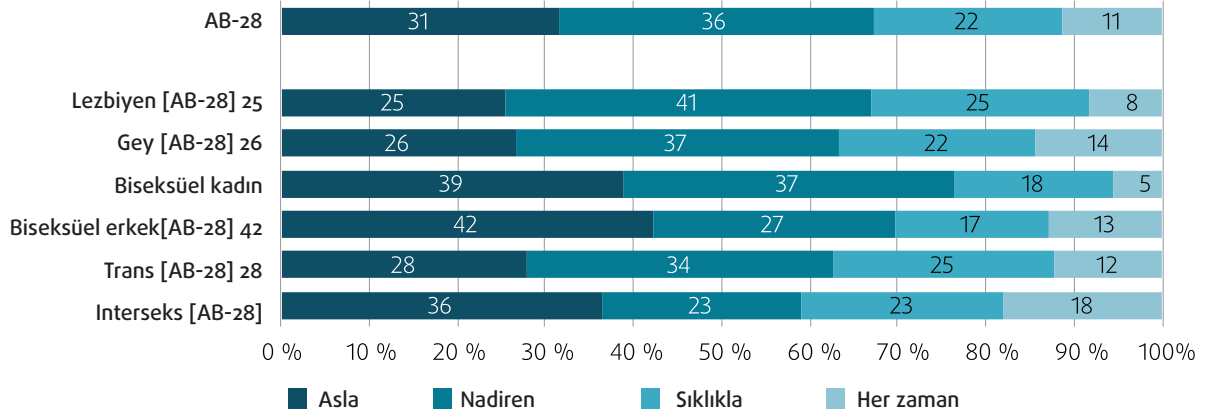
a Eşcinsel bir partneri olan ve D1 sorusuna geçerli bir cevap veren tüm katılımcılardan (n = 99.418; AB'de n = 97.589); ağırlıklı sonuçlar.

b Sunulan yüzdeler D1: "Saldırıya uğramak, tehdit edilmek veya taciz edilmek korkusuyla aynı cinsiyetten bir partnerle toplum içinde el ele tutuşmaktan kaçınıyor musunuz?" sorusuna verilen yanıtlara dayanmaktadır.

c 'Asla', 'nadiren', 'sıklıkla' ve 'her zaman'ın yanı sıra, katılımcılar 'bilmiyorum' yanıtını verebilirler. "Bilmiyorum" kategorisi tabloya dahil edilmemiştir. Bu nedenle kategorilerin toplamı 100'e eşit olmayabilir. Tablodaki herhangi bir dağılım kategorisinde "bilmiyorum" yanıtını verenlerin oranı %0,8'i geçmemiştir.

Kaynak: THA, AB-LGBTI II 2019

Şekil 8: Gruba göre, LGBTİ oldukları için saldırıya uğrama, tehdit edilme veya tacize uğrama korkusuyla belirli yerlerden veya alanlardan kaçınan katılımcılar (%)

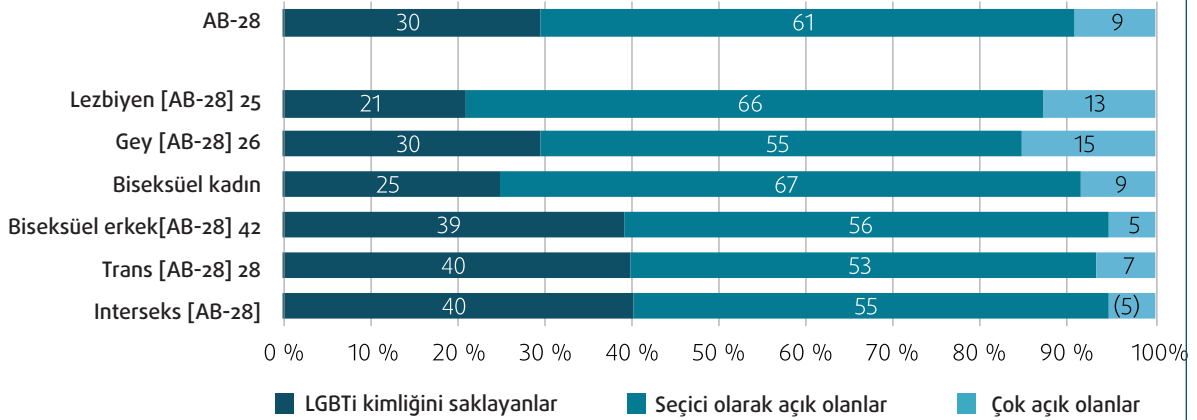

Notlar: AB-28 toplamı Birleşik Krallık'ta da kapsamaktadır, çünkü veri toplamının referans dönemi Birleşik Krallık'ın Üye Devlet olduğu zamandan itibaren.

- a AB'de D2 sorusuna geçerli bir yanıt veren tüm katılımcılardan (n = 137.508); ağırlıklı sonuçlar.
- b Sunulan yüzdeler D2 sorusuna verilen yanıtlara dayanmaktadır: "[CEVAPLAYAN KATEGORİSİ] olduğunuz için saldırıya uğramak, tehdit edilmek veya tacize uğramaktan korktuğunuz için belirli yerlerden veya yerlerden kaçınıyor musunuz?"
- c 'Asla', 'nadiren', 'sıklıkla' ve 'her zaman'ın yanı sıra, katılımcılar 'bilmiyorum' yanıtını verebilirler. "Bilmiyorum" kategorisi tabloya dahil edilmemiştir. Bu nedenle kategorilerin toplamı 100'e eşit olmayabilir. Tablodaki hiçbir kırılım kategorisinde "bilmiyorum" yanıtını verenlerin oranı % 0,65'i geçmemiştir.

Kaynak: THA, AB-LGBTI II 2019

Şekil 9: Gruba göre AB28'de açık olan, seçici olarak açık olan veya okulda LGBTİ olduğunu gizleyen 17-15 yaş arası katılımcılar (%)

Notlar: AB-28 toplamı Birleşik Krallık'ta da kapsamaktadır, çünkü veri toplamının referans dönemi Birleşik Krallık'ın Üye Devlet olduğu zamandan itibaren.

- a AB-28'de 15-17 yaşları arasında olup, C8A ve C8B sorularına geçerli cevaplar veren tüm katılımcılardan (n = 17,904); ağırlıklı sonuçlar.
- b Az sayıda yanıtla dayalı sonuçlar istatistiksel olarak daha az güvenilirdir. Bu nedenle, bir grup toplamında 20 ila 49 ağırlıksız gözleme veya 20'den az ağırlıksız gözleme sahip hücrelere dayalı sonuçlar parantez içinde belirtilmiştir. Bir grup toplamında 20'den az ağırlıksız gözleme dayanan sonuçlar yayınlanmaz.
- c Sunulan yüzdeler, C8A sorusunu yanıtlayan katılımcıların yüzdelere dayalı olarak hesaplanmıştır: "[ÜLKE]'de okulda geçirdiğiniz süre boyunca, okulda [CEVAPLAYAN KATEGORİSİ] olduğunuzdan açıkça bahsettiniz mi?"; ve C8B sorusu: "[ÜLKE]'de okulda geçirdiğiniz süre boyunca, okulda [CEVAPLAYAN KATEGORİSİ] olduğunuzu gizlediniz mi veya kılık değiştirdiniz mi?"

Kaynak: THA, AB-LGBTI II 2019

2.1.2. Yaşam doyumu

OECD'nin insanların refahını değerlendirmek için kullandığı göstergelerden biri "yaşam doyumu"dur.⁸ Anket, katılımcılardan yaşamdan duydukları memnuniyeti 0 ile 10 arasında derecelendirmelerini istemiştir; 0 'hiç memnun değilim' ve 10 'çok memnun' anlamına gelmektedir. İnsanların "yaşam doyumunu" algılama biçiminde kültürel farklılıklar bulunduğu için ülkeler arasındaki "memnuniyet" farklılıkları dikkatle yorumlanmalıdır.

Genel olarak, LGBTİ anketi, AB genelinde LGBTİ katılımcıların yaşam doyumunun ortalama 6,5 olduğunu gösteriyor. Gey erkekler ve lezbiyen kadınlar 6.7 ile en yüksek ortalama memnuniyet seviyelerine sahiptir. Trans ve interseks katılımcılar her ikisi de 5.6 ortalama ile en düşük seviyeye sahiptir. Önemli ülke farklılıkları bulunmaktadır. Örneğin Hollanda, Danimarka ve Avusturya'da yaşayan katılımcılar ortalama olarak hayatlarından daha memnundur (7.1). Kuzey Makedonya (5.0) ve Polonya'da (5.1) yaşayanlar ise hayatlarından en az memnun olanlar olarak karşımıza çıkmıştır.

Okuyucular, farklı AB Üye Devletlerindeki durumun daha derinlemesine ve tam bir resmini elde etmek için THA LGBTİ Anketi Veri gezginini kullanmaya teşvik edilmektedir.

LGBTİ olma konusundaki açıklık, yaşam memnuniyetini etkiliyor gibi görünmektedir. LGBTİ olma konusunda hiçbir zaman açık olmayan yanıtlayıcılar, nadiren açık (6.1), oldukça açık (6.6) veya çok açık (7.5) olanlara göre hayatlarından ortalama olarak daha az memnundurlar (5.7). Ayrıca, ortalama olarak yaşamın en az bir alanında ayrımcılığa uğradığını hisseden katılımcıların yaşam doyumu (5.9), ayrımcılığa uğramayanlara (6.9) göre daha düşüktür.

THA ayrıca, genel nüfus ve 18 yaş ve üzeri katılımcıları kapsayan Eurofound'un Avrupa Yaşam Kalitesi Anketi (EQLS) 2016'nın sonuçlarıyla yaşam memnuniyetine ilişkin 2019 anket sonuçlarını karşılaştırmıştır. Ortalama olarak, AB genelinde LGBTİ kişiler hayatlarından (6.5) genel nüfusa (6.8) kıyasla sadece biraz daha az memnundurlar. Ancak, bazı ülke farklılıkları vardır. Örneğin Polonya'da LGBTİ katılımcıları hayatlarından genel nüfusa göre 1,7 puan daha az memnundurlar. Buna karşılık, örneğin Yunanistan, Bulgaristan veya Çekya'daki LGBTİ katılımcılar genel nüfustan daha fazla yaşam doyumuna sahiptir.

2.1.3. Dolaşım özgürlüğü: hencins çiftler ve aileler

Avrupa Parlamentosu, 7 Şubat 2018'de AB Üye Devletlerinde azınlıklara karşı ayrımcılıkla mücadeleyle ilişkin bir karar kabul etmiştir.⁹ Diğerlerinin yanı sıra, AB'de LGBTİ kişiler ve aileleri için sınır ötesi hakların tanınmasına ilişkin açık ve erişilebilir bilgi istemiştir. Karar, Komisyonu Üye Devletlerin LGBTİ kişilerin ve ailelerinin serbest dolaşım haklarını kullanabilmelerini ve LGBTİ kişiler ve aileleri için sınır ötesi hakların tanınmasına ilişkin açık ve erişilebilir bilgiler sağlamasını sağlamaya çağırılmaktadır. Ayrıca Komisyonu, LGBTİ kişilerin ve ailelerinin serbest dolaşım haklarını kullanabilmelerini sağlamak için harekete geçmeye davet etmektedir.

AB'nin medeni veya aile durumuyla ilgili alanlarda yetkisi yoktur. Bununla birlikte, Avrupa Adalet Divanı, aile ve özel hayata saygı temel hakkının Şart'ın 7. Maddesi (Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 8. maddesi ile aynı anlama ve kapsama sahiptir) tarafından güvence altına alınmıştır ve AİHM içtihatlarında eşcinsel bir çiftin ilişkisinin, aynı durumdaki heteroseksüel bir çiftin ilişkisi gibi, 'özel hayat' ve 'aile hayatı' kavramlarına girebileceği açıktır.¹⁰ Avrupa Adalet Divanı bu nedenle, ev sahibi Üye Devletin yasalarında aksi tanınmasa bile, AB vatandaşlarının serbest dolaşımı¹¹ amacıyla aynı cinsiyetten eşlerin tanınması gerektiğini teyit etmiştir. Divan ayrıca, aynı cinsiyetten bir birliktelik içindeki çalışanların, heteroseksüel evliliklerde sağlananlarla aynı istihdam yardımlarından yararlanma hakkını da teyit etmiştir.¹²

Üye Devletlerin yaklaşık yarısı eşcinsel çiftlerin evlenmesine izin vermektedir. Diğerleri, alternatif nüfus kayıt seçimleri sunmaktadır. Altı Üye Devlet, eşcinsel çiftler için yasal bir statü sağlamamaktadır. Aynı cinsiyetten bir çocuğu evlat edinme ve üremeye yardımcı tedaviye erişim hakları da Üye Devletler arasında farklılık göstermektedir.

⁹ Bkz. Resolution B8-0064/2018: Fighting discrimination of EU citizens belonging to minorities in the EU Member States.

¹⁰ Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Schalk ve Kopf v. Avusturya, 24 Haziran 2010.

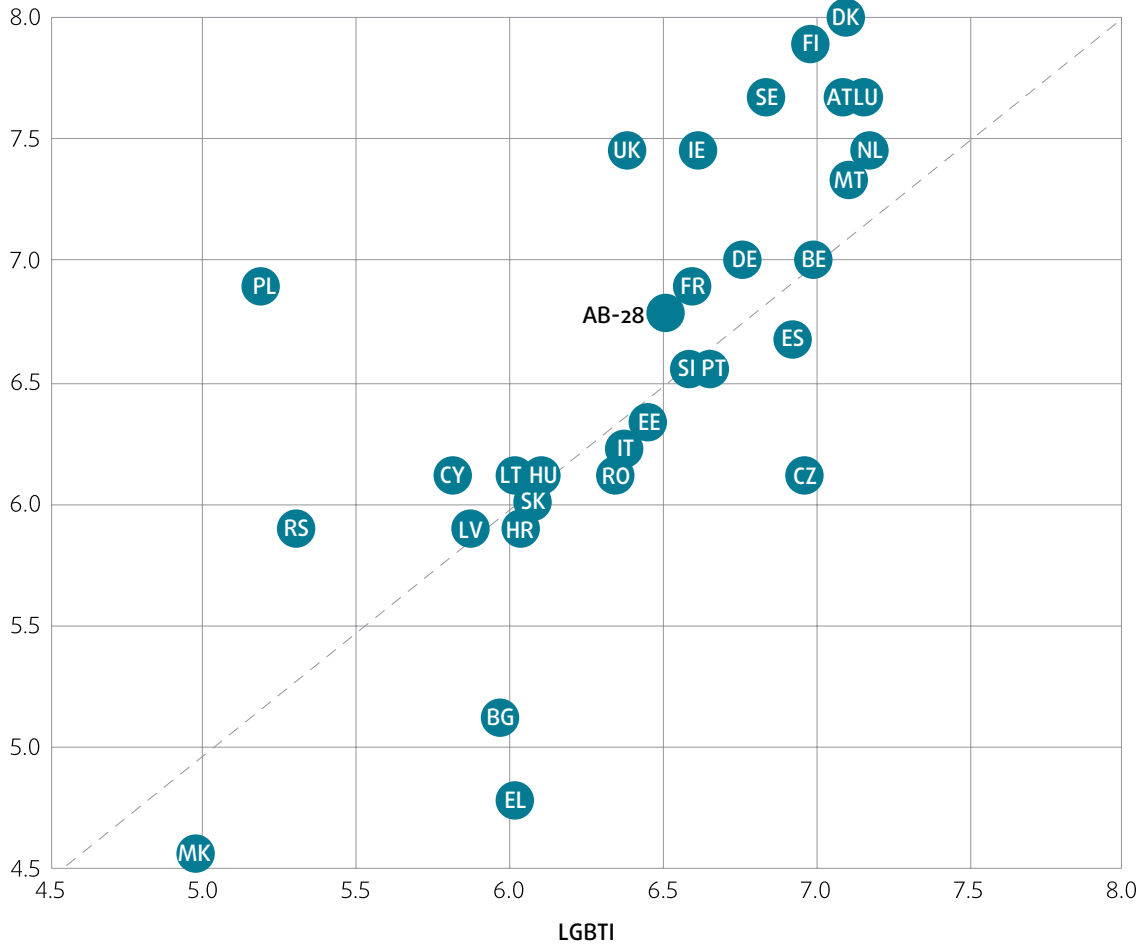
¹¹ Adalet Divanı, C-673/16, Relu Adrian Coman and Others v. Inspectoratul General pentru Imigrări and Ministerul Afacerilor Interne, 5 Haziran 2018 (Yüce Divan). AB Adalet Divanı, Coman'da Serbest Dolaşım Direktifinde kullanılan "eş" teriminin cinsiyetten bağımsız olduğunu ve bu nedenle bir AB vatandaşının aynı cinsiyetten eşini kapsayabileceğini açıklamıştır. Bununla birlikte mahkeme, AB'nin Üye Devletlerin hem siyasi hem de anayasal temel yapılarına ilişkin olan ulusal kimliklerine saygı duyduğunu da gözlemlemiştir. Bu nedenle, evlilik kurallarıyla ilgili olan bir kişinin statüsü, Üye Devletlerin yetki alanına giren bir konudur. AB hukuku bu yetkiyi azaltmaz, Üye Devletler eşcinsel evliliğe izin verip vermeme konusunda karar vermekte özgürdür.

¹² AB Adalet Divanı, C-267/06, Tadao Maruko v. Versorgungsanstalt der deutschen Bühnen, ve AB Adalet Divanı, C-267/12, Frédéric Hay v. Crédit agricole mutuel.

⁸ Daha fazla bilgi için OECD Daha İyi Yaşam Endeksi'ne bakınız. (Better Life Index).

Şekil 10: Ülke ortalamasına göre LGBTİ katılımcılarının (2019 verileri) ve genel nüfusun (2016 verileri) 10-0 arası ölçekte ortalama yaşam doyumu

Notlar: AB-28 toplamı Birleşik Krallık'ı da kapsamaktadır, çünkü veri toplamanın referans dönemi Birleşik Krallık'ın Üye Devlet olduğu zamandan itibaren.

- AB-LGBTİ II anketinde G2 sorusuna geçerli bir yanıt veren 18 yaş ve üstü tüm katılımcılardan (n = 121.090); ağırlıklı sonuçlar. Genel nüfus verileri, Eurofound tarafından hazırlanan Avrupa Yaşam Kalitesi Anketi (EQLS) 2016'nın 4. sorusuna dayanmaktadır.
- Sunulan yüzdeler, "Her şeyi göz önüne alarak, bu günlerde hayatınızdan ne kadar memnun olduğunuzu söyler misiniz?" sorusuna verilen yanıtları ifade eder.
- EQLS, yaşam doyumunu 0 ile 10 arasında bir ölçekte ölçerken, AB-LGBTİ II anketi 0 ile 10 arasında bir ölçekte ölçmüştür. (AB-LGBTİ II'de 0, çok memnun olunmadığı ve 10 çok memnun olduğu anlamına gelir.) Genel nüfus, AB-LGBTİ II anketindeki ortalamalarla karşılaştırılabilir olacak şekilde yeniden ölçeklendirilir (doğrusal gerdirme yöntemi). Örneğin, AB-28'deki genel nüfus ortalama yaşam memnuniyeti 7,1'den 6,8'e yeniden ölçeklendirilmiştir.

Kaynak: THA, AB-LGBTİ II 2019

Bu durum, ilişkilerini yasallaştırmak isteyen, farklı mevzuata sahip Üye Devletlerdeki LGBTİ partnerleri ve aynı cinsiyetten çiftleri ve başka bir Üye Devlete taşınan aileleri – özellikle de çocukları olduğunda veya çocuk sahibi olmak istediklerinde – etkilemektedir. Anket, başka bir AB ülkesine yerleşen katılımcılara, aynı cinsiyetten bir partnere veya eşe sahip oldukları için farklı cinsiyetten çiftler için sunulan sosyal yardımlara veya kamu hizmetlerine erişimde herhangi bir kısıtlama yaşayıp yaşamadıklarını sormuştur.

Yaklaşık %17'si, farklı cinsiyetten çiftlere sunulan hizmetlere ve avantajlara erişimlerinin reddedildiğini veya yalnızca kısıtlandığını söylemiştir. Ancak bu, başka bir AB ülkesine taşınan çok az sayıda katılımcının cevaplarına dayanmaktadır.

Ankette ayrıca katılımcılara aile yaşamları da sorulmuştur. Tüm katılımcıların %77'si başka biriyle birlikte yaşadığını belirtmiştir: %67'si eşleriyle birlikte yaşamakta, tüm katılımcıların %12'si ise eşlerinden birine ait çocuklarla birlikte yaşamaktadır. Genel olarak, bir partneri olan tüm LGBTİ katılımcıların %14'ü çocuk yetiştirdiklerini söylemektedir. Buna biseksüel erkeklerin %29'u, transların %19'u, biseksüel kadınların %17'si ve partneri olan lezbiyen kadınların %15'i dahildir. Ancak, önemli ülke farklılıkları vardır. Eşyle birlikte çocuk yetiştiren LGBTİ katılımcıların en yüksek oranı Danimarka (%21), İrlanda (%20), Hollanda (%19) ve İsveç'te (%19) bulunmaktadır. Bu ülkelerin tümünde, eşcinsel çiftlerin çocukları evlat edinme konusunda yasal hakları vardır.

Okuyucular, farklı AB Üye Devletlerindeki durumun daha derinlemesine ve tam bir resmini elde etmek için THA LGBTİ Anketi Veri gezginini kullanmaya teşvik edilmektedir.

Kendilerinin veya partnerlerinin çocuğunun velayetini paylaşan katılımcıların çoğunluğu (%66), her iki partnerin de yasal vasi olduğunu belirtmektedir. Bu çoğunlukla biseksüel erkekler (%87), trans kişiler (%70), interseks kişiler (%68) ve biseksüel kadınlar (%67) tarafından belirtilmiştir. Eşcinsel erkekler daha az sıklıkta böyle olduğunu söylemektedir (%44).

“Çocuğumun bir kadınla şu anki ilişkimi anlamasına yardımcı olmayı çok zor buluyorum. Kafası karışmış hissediyor. Sosyal modeller, kişinin evde yaşadıklarından farklıdır ve çocuk onu nasıl yöneteceğini bilmez. Okulda bu konular hala tabu olarak görülüyor. Cinsellik, çeşitlilik, aile tipi vb. Konuları çocukların normal kabul etmesi üzerine tartışıldığını düşünmüyorum.”
(Yunanistan, Lezbiyen kadın, 41)

2.2. Ayrımcılığa maruz kalma ve ayrımcılığı bildirme – mağdur desteği konusunda farkındalık

ANAHTAR BULGULAR

- Her dört kişiden biri (%26) işyerinde LGBTİ olduğunu gizlemektedir.
- İşyerinde LGBTİ olma konusunda daha açık olanların işyerinde ayrımcılığa maruz kalmaları daha az olasıdır.
- Anketten önceki yıl boyunca 10 kişiden ikisi (%21) işyerinde ayrımcılığa uğradığını hissettiğini belirtmiştir.
- Anketten önceki yıl içinde her 10 kişiden biri (%10) iş ararken ayrımcılığa uğradığını hissettiğini belirtmiştir.
- Katılımcıların üçte birinden fazlası (%37), konut, sağlık veya sosyal hizmetler gibi iş dışındaki yaşam alanlarında, okulda veya üniversitede, kafede, restoranda, barda veya gece kulübünde veya dükkanda, veya kimlik belgelerini gösterirken ayrımcılığa maruz kaldığını hissettiğini söylemiştir. Oranlar trans (%55) ve interseks (%59) katılımcılar arasında en yüksektir.
- 15-17 yaşları arasındaki LGBTİ katılımcıların çoğu hayatın bazı alanlarında ayrımcılığa maruz kalmıştır (%53). 18 yaş üstü LGBTİ katılımcılar için bu sayı daha düşüktür (%41).
- Sorulan farklı yaşam alanları arasında, ankete katılanların en yüksek oranı (%22) bir kafe, restoran, bar veya gece kulübünde ayrımcılığa uğradığını hissettiğini söylemiştir.
- Katılımcıların beşte biri (%19) eğitim ortamlarında ayrımcılığa uğradığını hissettiğini; %16'sı sağlık veya sosyal hizmetler personeli tarafından ayrımcılığa uğradığını hissettiğini belirtmiştir.
- En son ayrımcılık olaylarının yalnızca %11'i ülkenin eşitlik kurumuna veya başka bir kuruluşa rapor edilmiştir. Çoğunluk (%61), ülkelerinin bir eşitlik kurumuna sahip olduğunu bilmesine rağmen durum böyledir.

Bu bölüm, istihdamda ve yaşamın diğer alanlarında LGBTİ olma nedeniyle ayrımcılığa maruz kalmaya ilişkin seçilmiş araştırma bulgularını özetlemektedir. Ayrıca, kesişimsel ayrımcılığın yaygınlığına ilişkin sonuçlar da sunmaktadır. Buna ek olarak, bu bölüm kaç katılımcının ayrımcılık olaylarını rapor ettiğini ve ayrımcılık mağdurlarını destekleyen kuruluşlarla ilgili farkındalıklarını incelemektedir.

AB hukukunda ayrımcılığın ele alınması

Eşit muamele ilkesi, AB'nin temel değeridir. Hem insan onuruna saygı gösterilmesini hem de ekonomik, kültürel ve sosyal yaşama eşit koşullarda tam katılımını sağlar.

AB Temel Haklar Şartı'nın 21. Maddesi, herhangi bir nedenle maruz kalınacak ayrımcılığı yasaklamaktadır. Buna cinsiyet, ırk, renk, etnik veya sosyal köken, genetik özellikler, dil, din veya inanç, siyasi veya başka herhangi bir görüş, ulusal bir azınlığa üyelik, mülkiyet, doğum, engellilik, yaş veya cinsel yönelim dahildir.

Ayrıca, AB'nin işleyişine ilişkin Antlaşma'nın 10. Maddesi, AB'nin, kendi yasalarını tanımlarken ve uygularken cinsiyet, ırk veya etnik köken, din veya inanç, engellilik, yaş veya cinsel yönelime dayalı ayrımcılıkla politikalar ve faaliyetler aracılığıyla mücadele etmesini gerektirir. AB hukuku, cinsiyet kimliğini, örneğin beden uyum operasyonu ile ilgili olarak, korunan cinsiyet temelinde sınırlı bir ölçüde kormaktadır.

İstihdam Eşitliği Yönergesi 2000/78/EC, cinsel yönelime dayalı ayrımcılığı yalnızca istihdam, meslek ve eğitim bağlamında yasaklamaktadır. Bununla birlikte, Üye Devletlerin çoğu, Irk Eşitliği Direktifinin (2000/43/EC) uygulandığı alanların bazılarını veya tamamını kapsayacak şekilde cinsel yönelim ve bazı durumlarda cinsiyet kimliği temelinde genişletilmiş koruma sağlamıştır. Bu alanlar, sosyal güvenlik ve sağlık, eğitim ve konut dahil olmak üzere mal ve hizmetlere erişim ve tedariki içerir.

AB hukuku, istihdamda ve mal ve hizmetlere erişimde cinsiyet ayrımcılığını da yasaklar (2006/54/EC Cinsiyet Eşitliği Yönergesi (Değişiklik) ve 2004/113/EC Mal ve Hizmet Yönergesi), kısmen trans kişileri kapsar.

2.2.1 İstihdam

“Patronum eşcinsel olduğumu öğrendiğinde beni kovmadı (tabii ki yapamazdı), ama istifa etmem için her şeyi yapmaya başladı. Bir ay kadar dayanabildim ve bıraktım ve hedefine ulaştı.” (Polonya, Lezbiyen kadın, 27)

Anket, katılımcılara iş ararken ve ayrı olarak isteyken LGBTİ oldukları için ayrımcılığa uğrayıp uğramadıklarını sormuştur. Anketten önceki 12 ay içinde, iş ararken olduğundan (%10) daha fazla kişi (%21) iş yerinde ayrımcılığa uğradığını hissettiğini belirtmiştir.

Trans (%35) ve interseks katılımcılarının (%32) önemli ölçüde daha büyük bir oranı iş yerinde ayrımcılığa uğradığını hissettiğini söylemiştir.

İş ararken ayrımcılığa uğradığını hisseden katılımcıların oranı ülkeler arasında farklılık göstermektedir. AB'de, ayrımcılığa uğradığını hisseden katılımcıların oranı en yüksek Yunanistan (%19), Kıbrıs (%18) ve Bulgaristan'da (%17) bulunmaktadır. Danimarka ve İsveç'te (her ikisi de %5), Finlandiya ve Hollanda'da (her ikisi de %6) bu oran en düşüktür. Sırbistan'da, katılımcıların %16'sı iş ararken ayrımcılığa uğradığını, Kuzey Makedonya'da ise %13'ü bunu hissettiğini söylemiştir.

“İş yerinde neredeyse her gün, her gün olmasa da kesinlikle gün aşırı homofobik yorumlar duyuyorum, Bazen o kadar zorlaşıyor ki, onlara göre normal olmadığınızı düşünüyor ve kendinizi çok dışlanmış hissediyorsunuz.”

(İsveç, Gey erkek, 19)

İşyerinde ayrımcılığa uğradığını hissedenlerin oranı, iş ararken ayrımcılığa uğradığını hissedenlerden sürekli olarak daha yüksektir. Ancak bu oran da ülkeler arasında farklılık göstermektedir. AB'de, ankete katılanlar arasında en yüksek oranda işyerinde ayrımcılığa uğradığını hissedenleri Litvanya (%32), Yunanistan (%31), Kıbrıs (%30) ve Bulgaristan'da (%29) bulunmaktadır. En düşük oranlar Çekya, Finlandiya ve Hollanda'da (tümü %13) ve Danimarka ve Lüksemburg'da (her ikisi de %14) gerçekleşmiştir. Sırbistan ve Kuzey Makedonya'da katılımcıların yaklaşık dörtte biri LGBTİ olduğu için işyerinde ayrımcılığa uğradığını hissettiğini belirtmiştir (sırasıyla %24 ve %25)).

2.2.2. Hayatın diğer alanları

Anket, ankete katılanlara, anketten önceki yıl yaşamın belirli alanlarında ayrımcılığa uğrayıp uğramadıklarını sormuştur. Bu, konut ararken, sağlık ve sosyal hizmetlere erişimde, eğitim ortamlarında, dükkanda, kafede, restoranda, barda veya gece kulübüdeyken ve kişinin cinsiyetini gösteren bir kimlik kartı veya başka bir resmi belge gösterirken ayrımcılığa uğranmasını da kapsamıştır.

“Otellerde, bunu açıkça belirtmemize rağmen bazen eşimle aynı yatakta yatmamıza izin verilmiyor. Çoğu zaman bir ‘yanlış anlaşılma’ oluyor ya da odaya çıktığımızda 2 ayrı yatak olduğunu görüyoruz.”

(Hollanda, Biseksüel erkek, 26)

Ankete katılanların en yüksek oranı bir kafe, restoran, bar veya gece kulübünde ayrımcılığa uğradığını hissetmiştir (%22). Bu, özellikle genç katılımcılar için geçerlidir: 18 ila 24 yaş arasındakilerin %28'i bunu yaşadığını söylerken, 55+ yaşındakilerin %12'si bu durumu yaşadığını söylemiştir. Bu, ayrımcılık riskine maruz kalmayı da yansıtıyor olabilir. Bu, yaş grupları arasında çok farklı olan insanların dışarı çıkma alışkanlıkları ve sıklıkları ile ilgilidir. Gelir de bir rol oynuyor gibi görünmektedir “ay sonunu getirmekte” büyük zorluk yaşadıklarını söyleyen katılımcıların %36'sı bu bağlamlarda ayrımcılığa uğradığını hissetmektedir. Buna karşılık, çok kolay geçindiklerini söyleyenlerin %16'sı ayrımcılığa uğradığını belirtmiştir.

Tablo 1: Anketten önceki 12 ay içinde iş ararken LGBTİ olmalarından dolayı ayrımcılığa uğradığını hissedenlerin oranı (%)

Ülke	Toplam
AB-28	10
AT	10
BE	7
BG	17
HR	10
CY	18
CZ	9
DK	5
EE	8
FI	6
FR	8
DE	11
EL	19
HU	14
IE	8
IT	12
LV	13
LT	12
LU	(7)
MT	7
NL	6
PL	11
PT	10
RO	12
SK	10
SI	8
ES	11
SE	5
MK	13
RS	16
UK	9

Notlar: AB-28 toplamı Birleşik Krallık'ı da kapsamaktadır, çünkü veri toplamanın referans dönemi Birleşik Krallık'ın Üye Devlet olduğu zamandan itibaren.

- Ankette önceki 12 ay içinde iş arayan tüm katılımcılardan (n = 65,591, n AB-28 = 64,492); ağırlıklı sonuçlar.
- Az sayıda yanıtı dayalı sonuçlar istatistiksel olarak daha az güvenilirdir. Bu nedenle, bir grup toplamında 20 ila 49 ağırlıksız gözleme veya 20'den az ağırlıksız gözleme sahip hücrelere dayalı sonuçlar parantez içinde belirtilmiştir. Bir grup toplamında 20'den az ağırlıksız gözleme dayanan sonuçlar yayınlanmaz.
- Sunulan yüzdeler, C1 sorusundaki en az bir duruma 'evet' yanıtı veren katılımcılara atıfta bulunmaktadır: “Son 12 ay içinde, aşağıdakilerden herhangi birinde [CEVAPLAYICI KATEGORİSİ] olmanız nedeniyle kişisel olarak ayrımcılığa uğradığınızı hissettiniz mi? A. İş ararken”
- 'Evet'in yanı sıra, katılımcılar 'hayır' ve 'bilmiyorum' yanıtı verebilmişlerdir. Tablodaki herhangi bir dağılım kategorisinde tüm ilgili durumlara “bilmiyorum” yanıtı verenlerin oranı % 5,4'ü geçmemiştir.

Kaynak: THA, AB-LGBTİ II 201919

Tablo 2: Anketten önceki 12 ay içinde işyerinde LGBTİ olmalarından dolayı ayrımcılığa uğradığını hisseden katılımcılar (%)

Ülke	Toplam
AB-28	21
AT	20
BE	18
BG	29
HR	17
CY	30
CZ	13
DK	14
EE	19
FI	13
FR	20
DE	23
EL	31
HU	24
IE	18
IT	22
LV	21
LT	32
LU	14
MT	16
NL	13
PL	24
PT	20
RO	23
SK	22
SI	16
ES	20
SE	14
MK	25
RS	24
UK	20

Notlar

AB-28 toplamı Birleşik Krallık'ı da kapsamaktadır, çünkü veri toplamının referans dönemi Birleşik Krallık'ın Üye Devlet olduğu zamandan itibaren.

- Anketten önceki 12 ay içinde çalışmış olan tüm katılımcılardan (n = 90.457, n AB-28 = 89.097); ağırlıklı sonuçlar.
- Az sayıda yanıtı dayalı sonuçlar istatistiksel olarak daha az güvenilir. Bu nedenle, bir grup toplamında 20 ila 49 ağırlıksız gözleme veya 20'den az ağırlıksız gözleme sahip hücrelere dayalı sonuçlar parantez içinde belirtilmiştir. Bir grup toplamında 20'den az ağırlıksız gözleme dayanan sonuçlar yayınlanmaz.
- Sunulan yüzdeler, C1 sorusundaki en az bir duruma 'evet' yanıtı veren katılımcılara atıfta bulunmaktadır: "Son 12 ay içinde, aşağıdakilerden herhangi birinde CEVAPLAYICI KATEGORİ olarak ayrımcılığa uğradığınızı hissettiniz mi? B. İşyerinde."
- 'Evet'in yanı sıra, katılımcılar 'hayır' ve 'bilmiyorum' yanıtını verebilmişlerdir. İlgili tüm durumlara "bilmiyorum" yanıtı verenlerin yüzdesi, tablodaki herhangi bir kategoride % 5,4'ü geçmemiştir.

Kaynak: THA, AB-LGBTİ II 2019

Her beş katılımcıdan biri (%19), okul veya üniversite personeli ile temas halindeyken ayrımcılığa uğradığını hissettiğini belirtmiştir. Her altıda bir katılımcı (%16) buna sağlık veya sosyal hizmetler personeli ile temas halindeyken maruz kaldığını söylemiştir. Özellikle, genel sağlıklarını 'çok kötü' olarak değerlendiren katılımcıların %52'si ve 'kötü' olarak değerlendirenlerin %36'sı sağlık hizmetlerinde ayrımcılığa uğradığını hissettiğini belirtmiştir. Sağlığını 'çok iyi' veya 'iyi' olarak değerlendiren daha az kişi (sırasıyla %11 ve %14) sağlık hizmetlerinde ayrımcılığa uğradığını hissettiğini söylemiştir.

Tüm LGBTİ gruplarında, ankete katılan (15-17 yaş arası) genç ergenlerin çoğunluğu (%53), anketten önceki 12 ay içinde yaşamın en az bir alanında ayrımcılığa uğradığını hissettiğini belirtmiştir. Buna karşılık, yetişkin katılımcıların %41'i (18+ yaş) bunu söylemiştir.

15-17 yaş arası trans (%69) ve interseks (%62) katılımcılar için bu oran daha da yüksektir. Bu durum, bu gruplara mensup çocukları ve gençleri hedef alan politika tedbirlerine ihtiyaç olduğunu göstermektedir. Sonuçlar, ülkeler arasındaki farklılıkları da vurgulamaktadır. Bu yaş grubu, en yüksek oranda Yunanistan (%71), Hırvatistan (%68) ve Bulgaristan'da (%67) ayrımcılığa maruz kaldıklarını söylemektedir. Bu oranın en düşük olduğu ülkeler Finlandiya (%25) ve İsveç'tir (%31).

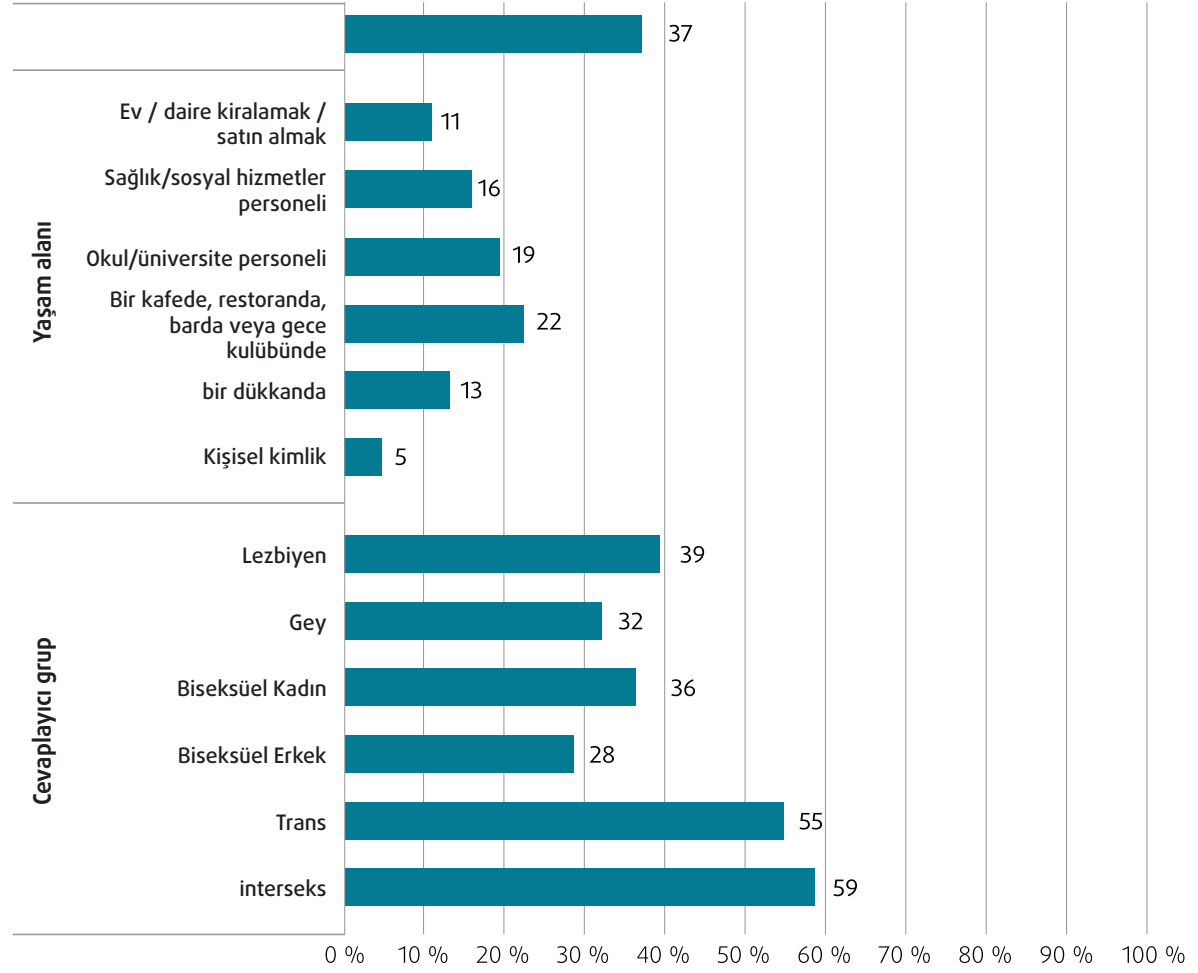
Okuyucuların, farklı AB Üye Devletlerindeki durumun daha derinlemesine ve tam bir resmini elde etmek için THA LGBTİ Anket Veri gezginini kullanmaları tavsiye edilmektedir.

***"Fransa'da okul zorbalığı beni neredeyse intihara sürükledi. Uzun süreli depresyon teşhisiyle hastanede yattım. Personel veya öğretim üyelerinden herhangi bir tepki yoktu."* (Fransa, Gey erkek, 24)**

Lezbiyen, gey veya biseksüel olan ve ankete katılanların çoğunluğu, bir kişinin cinsiyetine kimlik kartında veya resmi belgede atıfta bulunulmasını bir sorun olarak görmemektedir. Karşılaştırıldığında, trans ve interseks katılımcıların %25'i bunu bir sorun olarak görmektedir.

***"Bir muayenehanede [Trans] olduğum için benden rahatsız olan bir hemşire tıbbi bakım vermeyi reddetti. Daha sonra iğnelerimi olmak için başka bir muayenehaneye sevk edilmem gerekti."* (Birleşik Krallık, Trans kadın, Biseksüel, 22)**

Şekil 11: AB28-, yaşam alanına ve gruba göre anketten önceki 12 ay içinde istihdam dışında bir alanda LGBTİ olmaları nedeniyle ayrımcılığa uğradıklarını hissedenden katılımcılar

Notlar: The EU-28 AB-28 toplamı Birleşik Krallık'ı da kapsamaktadır, çünkü veri toplamanın referans dönemi Birleşik Krallık'ın Üye Devlet olduğu zamandan itibaren.

- a Anketten önceki 12 ay içinde istihdam dışında en az bir alanda ayrımcılığa uğrayan tüm katılımcılardan (n = 126,709); toplamlar hayatın kişisel alanlarına göre değişmektedir ağırlıklı sonuçlar.
- b Sunulan yüzdeler, C1 sorusundaki en az bir duruma 'evet' yanıtı veren katılımcılara atıfta bulunmaktadır: "Son 12 ay içinde, aşağıdaki durumlardan herhangi birinde [CCEVAPLAYICI KATEGORİ olduğunuz için kişisel olarak ayrımcılığa uğradığınızı hissettiniz mi? C. Kiralamak veya satın almak için bir ev veya daire ararken (bir ev sahibi tarafından bir kamu veya özel konut acentesinde çalışan kişiler tarafından); D. Sağlık veya sosyal hizmet personeli tarafından (örn. resepsiyon görevlisi, hemşire veya doktor, sosyal hizmet uzmanı); E. Okul/üniversite personeli tarafından. Bu, bir öğrenci veya ebeveyn olaraları da kapsamaktadır F. Bir kafe, restoran, bar veya gece kulübünde; G. Bir dükkanda; H. Kimliğinizi veya cinsiyetinizi tanımlayan herhangi bir resmi belgeyi gösterirken".
- c 'Evet'in yanı sıra, katılımcılar 'hayır' ve 'bilmiyorum' yanıtını verebilmişlerdir. Tüm ilgili durumlara "bilmiyorum" yanıtı verenlerin yüzdesi, grafikteki herhangi bir dağılım kategorisinde % 0,54'ü geçmemiştir.

Kaynak: THA AB-LGBTİ II 2019/9

2.2.3. Kesişimsel ve çoklu ayrımcılık

İnsanlar birden fazla nedenle ayrımcılığa maruz kalabilirler. Örneğin, lezbiyen bir kadın hem lezbiyen hem de kadın olarak ayrımcılığa maruz kalabilir. Anket, katılımcıların algıladıkları ayrımcılık için LGBTİ olmaya ek gerekçeler seçmelerine izin vermiştir.

Kendilerini etnik bir azınlığın üyesi olarak tanımlayan veya göçmen geçmişine sahip her 10 katılımcıdan dördü (%40), ek bir ayrımcılık, etnik köken veya göçmen geçmişine sahip olduğunu belirtmiştir. Bu arada, %15'i ten rengini ek bir ayrımcılık nedeni olarak belirtmiştir.

Kendilerini engelli olarak tanımlayan katılımcıların üçte birinden fazlası (%36), ek bir gerekçe olarak engelliliği belirtmiştir. Dini bir azınlığa mensup olanların %28'i dini ek bir gerekçe olarak belirtmiştir.

2.2.4. Ayrımcılığın bildirilmesi

Ankette, ankette önceki yıl içinde LGBTİ olarak yaşamın herhangi bir alanında ayrımcılığa uğradığını hisseden katılımcılara, kendilerinin veya bir başkasının en son olayı herhangi bir kurum veya kuruluşa bildirip bildirmedikleri sorulmuştur. Genel olarak, AB genelinde ortalama olarak maruz kalınan ayrımcılığın sadece %11'i herhangi bir yerde rapor edilmiştir.

Lüksemburg ve İtalya'da (her ikisi de %19) ve ayrıca Belçika'da (%16) daha yüksek raporlama oranları gözlemlenmektedir. En düşük oranlar Çekya (%4), Letonya ve Slovenya'da belirtilmiştir.

Tüm LGBTİ katılımcılar arasında, interseks kişilerin, maruz kaldıkları son ayrımcılık olayını bildirme olasılığı (%17) trans kişiler (%13), gey erkekler (%12), lezbiyen kadınlar (%10), biseksüel erkekler (%10) ve biseksüel kadınlardan (%9) biraz daha fazladır.

Genel olarak, yanıt verenlerin daha yüksek bir oranı işyerinde en son ayrımcılık olayını bildirdiğini belirtmektedir (%14).

Ancak anket ülkeleri arasında belirgin farklılıklar bulunmaktadır. Örneğin, raporlama oranları Belçika'da %26, Hollanda'da %21 ve İtalya'da %20'dir. Karşılaştırıldığında, Letonya'da neredeyse hiçbir ayrımcılık rapor edilmemiş, sadece bir olay bildirilmiştir. Slovenya ve Slovakya'da, raporlama oranları % 5-6 civarındadır.

Bildirilmeyen olaylar, sorumlu makamlara ulaşamazsa soruşturulamaz. Bu, insanların kamu kurumlarına olan güvenini ve adalete erişimlerini zedeleyen bir cezasızlık ortamını pekiştirmektedir. Bu, ankete katılanlar arasında hayal kırıklığı ve çaresizlik duygusunu su yüzüne çıkartmıştır: Katılımcıların %41'i ayrımcılık olaylarını raporlamamalarının ana nedeni olarak "hiçbir şey olmayacağını veya değişmeyeceğini" belirtmiştir.

THA, hem çoğunluk üzerinde – örneğin kadınlara yönelik şiddet – hem de azınlıklar – örneğin, göçmenlerin ve azınlıkların ayrımcılık deneyimleri veya Yahudi halkının antisemitizm deneyimleri hakkında araştırmalar yürütmektedir. Bunların tümü için ayrımcılık ve sistematik raporlama oranları AB genelinde çok düşüktür.

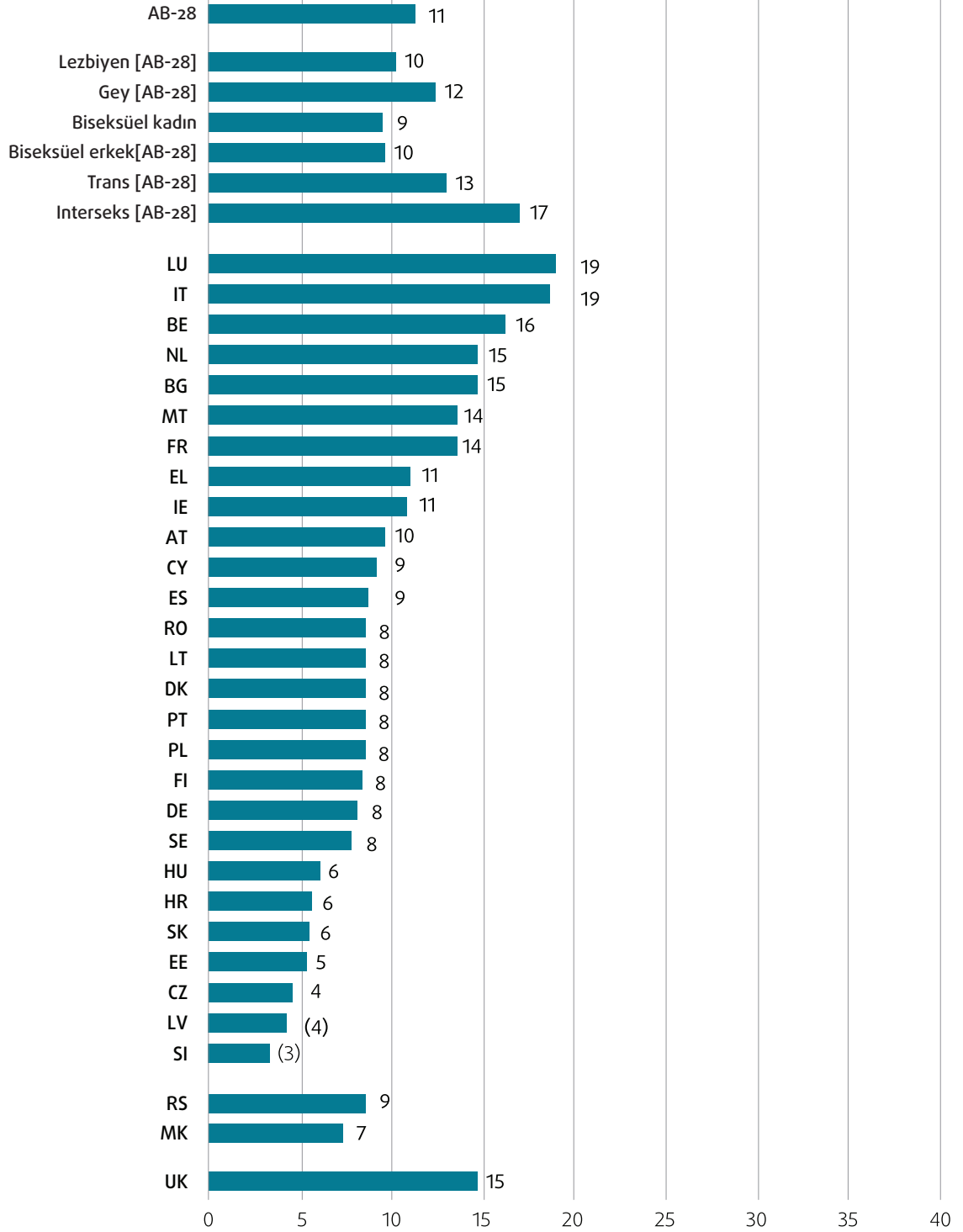
Okuyucular, farklı AB Üye Devletlerindeki durumun daha derinlemesine ve tam bir resmini elde etmek için THA LGBTİ Anketi veri gezginini kullanmaya teşvik edilmektedir.

2.2.5. Mağdur desteği sağlayan kuruluşlar hakkında farkındalık

LGBTİ katılımcıların çoğunluğu (%66) ülkelerindeki ayrımcılık mağdurlarına destek veya tavsiye sunabilecek kuruluşların farkında olduğunu söylemiştir. Bununla birlikte, sonuçlar ülkeler arasında büyük farklılıklar göstermektedir. Örneğin, bu tür kuruluşlardan haberdar olan katılımcıların en yüksek oranı İsveç'te (%77), en düşük oranı ise Slovakya'dadır (%51).

Ortalama olarak, tüm katılımcıların %61'i ülkelerinde en az bir eşitlik kurumunun varlığından haberdardır. Yine, sonuçlar ülkeler arasında büyük farklılıklar göstermektedir. Örneğin Polonya'da neredeyse tüm katılımcılar (%93) eşitlik kurumu "Rzecznik Praw Obywatelskich"i duymuştur. Ancak ankete katılan üç kişiden yalnızca biri Slovakya, Slovenya, İtalya ve Lüksemburg'daki ilgili eşitlik kurumlarından haberdar olduğunu söylemiştir.

Şekil 12: Ülkeye ve gruba göre en son ayrımcılık olayını bildirme (%)^{a,b,c}

Notlar: AB-28 toplamı Birleşik Krallık'ı da kapsamaktadır, çünkü veri toplamanın referans dönemi Birleşik Krallık'ın Üye Devlet olduğu zamandan itibaren.

- Anketten önceki 12 ay içinde günlük yaşamın en az bir alanında kişisel olarak ayrımcılığa uğradığını hisseden tüm katılımcılardan (AB-28, n = 59.383, AB-28 + 2, n = 60.424); ağırlıklı sonuçlar.
- Soru: "Siz veya başkası ayrımcılığı herhangi bir kurum veya kuruluşa bildirdiniz mi?"
- Az sayıda yanıtı dayalı sonuçlar istatistiksel olarak daha az güvenilirdir. Bu nedenle, bir grup toplamında 20 ila 49 ağırlıksız gözleme veya 20'den az ağırlıksız gözleme sahip hücrelere dayalı sonuçlar parantez içinde not edilir. Bir grup toplamında 20'den az ağırlıksız gözleme dayanan sonuçlar yayınlanmaz.

Kaynak: THA, AB-LGBTİ II 2019

Şekil 13: En son ayrımcılık olayını bildirmeme nedenleri, AB2+28- (%)^{a,b}

Notlar: AB-28 toplamı Birleşik Krallık'ı (BK) içerir çünkü veri toplamının referans dönemi Birleşik Krallık'ın Üye Devlet olduğu zamandan itibaren.

a Anketten önceki 12 ay içinde günlük yaşamın en az bir alanında kişisel olarak ayrımcılığa uğradığını hissedilen ve en son olayı herhangi bir kurum veya kuruluşa bildirmeyen tüm katılımcılardan (AB-28+2, n = 53.719); ağırlıklı sonuçlar.

b Soru: "Siz veya başkası ayrımcılığı herhangi bir kurum veya kuruluşa bildirdiniz mi? [Birden fazla yanıtı izin verilir]"

Kaynak THA AB-LGBTI II 2019

2.3. Nefret kaynaklı şiddet ve taciz

ANAHTAR BULGULAR

- AB’de yanıt veren her 10 LGBTİ’den biri (%11), anketten önceki beş yıl içinde LGBTİ oldukları için fiziksel veya cinsel saldırıya uğradığını belirtmiştir. Trans (%17) ve interseks (%22) katılımcılar daha yüksek oranlarda saldırılara maruz kaldıklarını belirtmiştir.
- Fiziksel veya cinsel şiddet vakalarının beşte biri (%21) polis de dahil olmak üzere bir kuruluşa bildirilmiştir (%14).
- Anketten önceki yılda, yanıt veren her beş LGBTİ’den ikisi (%38) LGBTİ olduğu için tacize uğradığını söylemiştir. 15 ila 17 yaş arasındaki katılımcılar için bu oranlar daha da yüksektir (%47). Tüm LGBTİ katılımcılar arasında trans (%48) ve interseks (%42) kişiler en yüksek taciz oranlarına maruz kalmıştır.
- Bu tür taciz vakalarından sadece 10’da biri (%10) herhangi bir yerde rapor edilmiştir. Sadece %4’ü polise ihbar edilmiştir.
- Ortalama olarak, AB genelindeki en son fiziksel veya cinsel şiddet olayını polise bildirmeyen katılımcıların %25’i polisin homofobik ve/veya transfobik tepkilerinden korktukları için bunu yapmadıklarını söylemiştir. Anket katılan her üç transtan biri (%32), polisin transfobik tepkilerinden korktukları için bu tür olayları bildirmediklerini belirtmiştir.

Bu bölüm, LGBTİ olunmasından kaynaklanan fiziksel veya cinsel saldırılar ve tacize, en son fiziksel ve cinsel saldırının özelliklerine ve bu tür olayların mağdurların sağlığı ve esenliği üzerindeki etkisine ilişkin seçilmiş araştırma bulgularını özetlemektedir. Ayrıca LGBTİ katılımcıların maruz kaldığı tacizin yaygınlığı ve doğası, olayları polise ve diğer kuruluşlara bildirip bildirmedikleri ve bazılarının bildirmemek için öne sürdüğü nedenler hakkında seçilmiş sonuçları sunmaktadır. Bölüm, güvenlik endişeleri nedeniyle mağduriyet deneyimleri ve kaçınma stratejilerine ilişkin seçilmiş sonuçlarla sona ermektedir.

Bir hak meselesi: şiddetten korunmak

Bir mağdurun cinsel yönelimi veya cinsiyet kimliğine karşı işlenen şiddet ve suç, insan onuru hakkını (Şart’ın 1. Maddesi), yaşam hakkını (Şart’ın 2. Maddesi) ve kişinin bütünlüğünü (Şart’ın 3. Maddesi) etkiler.

Nefret suçu ya da önyargı saikli suç olarak bilinen önyargı güdümlü suç, yalnızca hedef alınan kişileri değil, aynı zamanda toplulukları ve bir bütün olarak toplumları da etkiler. Bu tür şiddet ve taciz, hem insanların gerçek güvenliğini hem de algılanan güvenlik düzeylerini baltalamaktadır. Etkisi nedeniyle, AB hukuku, örneğin Mağdur Hakları Direktifi bağlamında, nefret saikli suçları özel dikkat gerektiren bir suç olarak kabul eder.

Mağdurların haklarını tanıırken, suç mağdurlarının uygun bilgi, destek ve koruma almalarını ve cezai takibatlara katılabilmelerini sağlamaya yardımcı olurken cinsel yönelim, cinsiyet kimliği ve cinsiyet ifadesi temelleri kapsamalıdır. Üye Devletler, önyargı veya ayrımcı saikle işlenen suçların mağdurlarının özel koruma ihtiyaçlarını belirlemek için kişisel değerlendirmeler yapmakla yükümlüdür. (Direktif’in 22. maddesi).

* Bkz. Avrupa Parlamentosu ve Konseyi’nin suç mağdurlarının haklarına, desteklenmesine ve korunmasına ilişkin asgari standartlar belirleyen ve 2001/220/JHA sayılı Konsey Çerçeve Kararının yerini alan 25 Ekim 2012 tarihli 2012/29/EU sayılı Direktifi.

“Sokağımın köşesinde bir grup erkek tarafından saldırıya uğradım, çünkü o sırada eşimle el ele tutuşuyordum.”

(Almanya, Gey erkek, 28)

Şiddet ve tacizle mücadele için çok önemli olan ayrıştirilmiş veriler

Bazı AB Üye Devletleri, kayıtlı suçlara ilişkin polis istatistiklerinin bir alt kategorisi olarak LGBTİ kişilere yönelik nefret saikli olaylara ilişkin resmi verileri toplamaktadır. LGBTİ sivil toplum kuruluşları da kendilerine bildirilen olaylara ilişkin istatistikler yayınlamaktadır. Ancak, Üye Devletlerin tümü cinsel yönelim, cinsiyet kimliği veya ifade ile motive edilen nefret suçuna ilişkin ayrıştirilmiş veriler yayınlamamaktadır. Ayrıca, bu tür olayların yalnızca küçük bir yüzdesi polise veya diğer yetkililere bildirilmektedir.

İrkçılık, yabancı düşmanlığı ve diğer hoşgörüsüzlük biçimleriyle mücadeleye ilişkin AB Üst Düzey Grubu, LGBTİ kişilere karşı olanlar da dahil olmak üzere AB Üye Devletlerinde nefret ve hoşgörüsüzlükle daha etkin bir şekilde mücadele etmenin yollarını belirlemek için 2016'dan beri bir araya gelmektedir. Grup, nefret suçuyla ilgili raporlamayı, verileri kaydetmeyi ve toplamayı teşvik etmek için metodolojiler geliştiren belirli bir alt grubu koordine etmek için THA'yı görevlendirmiştir. Bu, ulusal makamların bu tür veri toplamlarını geliştirmelerine, kurumlar arası işbirliğini geliştirmelerine ve sivil toplumla işbirliğini geliştirmelerine yardımcı olabilir.

Burada sunulanlar gibi anket verileri, sorunun kapsamını ve doğasını daha iyi anlamak, en fazla risk altındaki alt popülasyonları belirlemek ve mağdurları hakları ve mevcut destekleri hakkında örneğin, polise bildirmemeyi seçerlerse, başka hangi servislerle iletişime geçebilecekleri gibi bilgileri en iyi nasıl edineceklerini anlamak için çok önemlidir.

Taciz, fiziksel ve cinsel şiddete ilişkin anket sonuçları, aynı zamanda, aynı zamanda, ilerleme kaydedildikçe nüfustaki hangi grupların geride kalma riski altında olduğunu belirleyerek, LGBTİ kişilerin deneyimleri açısından bir dizi spesifik BM Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi (SKH) göstergesini tamamen veya kısmen doldurmak için de kullanılabilir.* Taciz ve şiddete ilişkin SKH göstergelerinden bazıları, birlikte UNDP ve Dünya Bankası tarafından geliştirilen LGBTİ İçerme Endeksini oluşturan bir dizi göstergenin parçası olarak kabul edilmiştir.**

* Şiddet ve taciz deneyimlerine ilişkin SKH göstergeleri şunları içerir: 5.2.1, 5.2.2, 10.3.1, 11.7.2, 16.1.3, 16.1.4, 16.2.1, 16.2.3, 16.3.1 ve 16.b.1. Daha fazla ayrıntı için bkz. UN's indicator list.

** Bkz. UNDP (2018), A set of proposed indicators for the LGBTI inclusion index, New York: UNDP.

2.3.1. Fiziksel ve cinsel saldırılar

“Her şey birkaç yıl önce ailem eşcinsel olduğumu öğrendiğinde oldu. Fiziksel ve psikolojik şiddete maruz kaldım ve tehdit edildim. Dayak atıyor, zorbalık ediyor, evden çıkmamı engelliyor, arkadaşlarımla, sınıf arkadaşlarımla görüşmemi engelliyorlardı.”
(Litvanya, Gey erkek, 20)

Ankette katılımcılara fiziksel veya cinsel saldırılar yaşayıp yaşamadıkları ve bunların LGBTİ oldukları için olduğuna inanıp inanmadıkları sorulmuştur. Anket, fiziksel veya cinsel şiddet biçimlerini tanımlamamış ve katılımcıların fiziksel veya cinsel saldırı olarak tanımlayacakları her deneyimi veya her ikisini de içerdiğini düşünmelerine izin vermiştir.

Bu, katılımcıların işaret ettiği deneyimlerin çok çeşitli olayları içerebileceği anlamına gelmektedir. “Fiziksel saldırı”, tokat veya saç çekme, boğulma veya bıçaklanma anlamına gelebilir. Bir “cinsel saldırı”, diğer cinsel şiddet biçimlerinin yanı sıra istenmeyen cinsel dokunma veya tecavüz anlamına gelebilmektedir.

Anketten beş yıl öncesi sorulduğunda, her 10 kişiden biri (%11) LGBTİ oldukları için fiziksel veya cinsel saldırıya uğradıklarını belirtmiştir. Bu, kamuya açık veya özel ortamlarda gerçekleşen bir veya daha fazla olayı içerebilmektedir. Trans ve interseks katılımcılar, bu zaman diliminde sırasıyla %17 ve %22 olmak üzere daha yüksek oranlarda fiziksel veya cinsel saldırılar yaşadıklarını belirtiyor.

Biseksüel erkekler, trans ve interseks katılımcılar arasında fiziksel veya cinsel saldırıya maruz kalma, günlük yaşamda açık olup olmadıklarıyla daha güçlü bir şekilde ilişkili gibi görünmektedir. Biseksüel, trans veya interseks olma konusunda ne kadar açıklarsa, saldırı riski de o kadar artmaktadır. Buna karşılık, LGBTİ olma konusunda çok açık olan veya hiç açık olmayan kişiler arasında diğer yanıtlayıcı gruplardaki olayların yaygınlığı açısından yalnızca küçük farklılıklar bulunmaktadır. (Anket, katılımcıların ailelerine, arkadaşlarına, komşularına, işyerinde veya sağlık hizmetlerini kullanırken LGBTİ olmaya ilişkin açıklık konusundaki yanıtlarına dayalı olarak hesaplanan, dört kategorili bir ölçekle açık olma değişkenini ölçmüştür.)

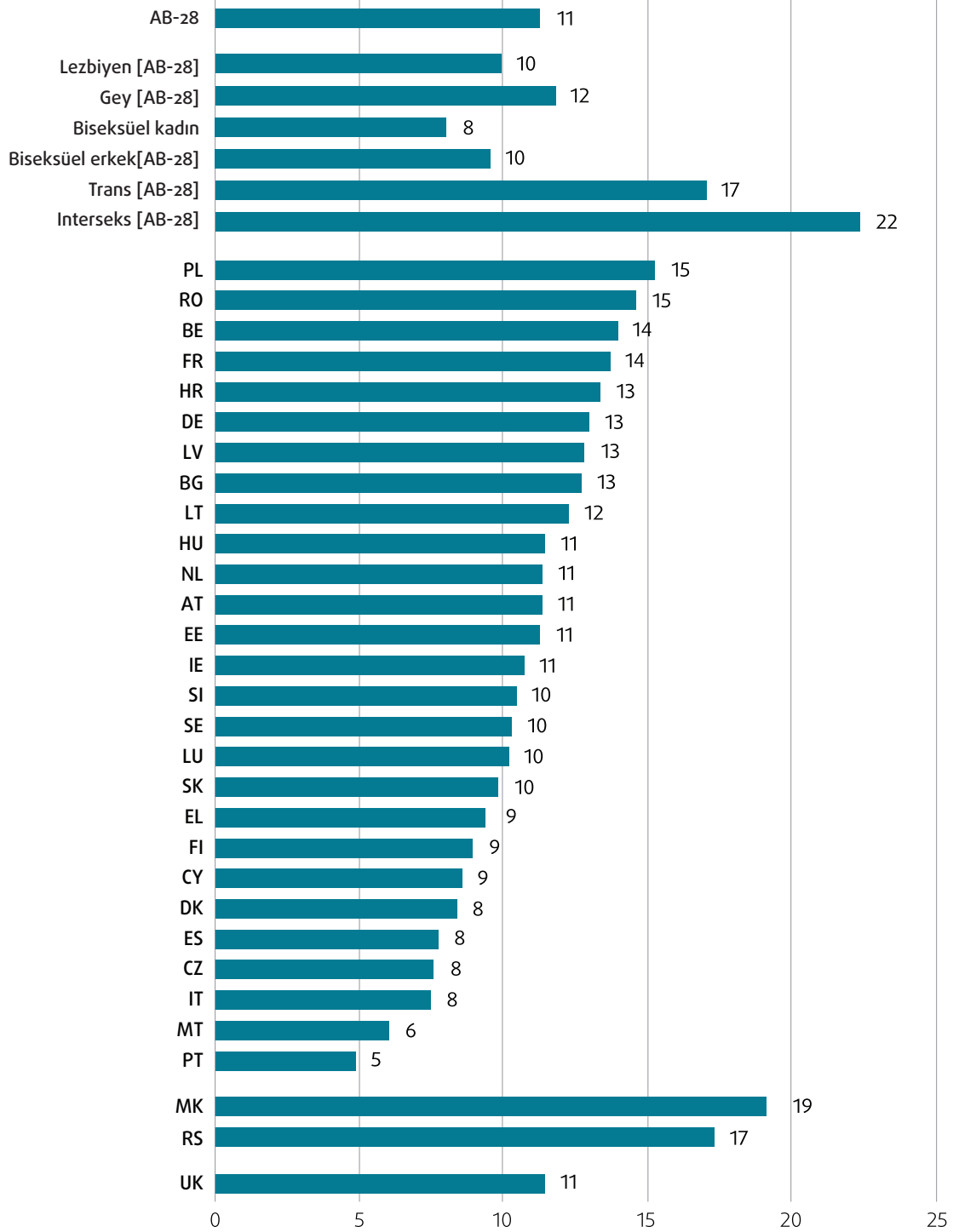
Spesifik olarak, trans olma konusunda çok açık olan trans katılımcıların %24'ü, anketten önceki beş yıl içinde trans oldukları için fiziksel veya cinsel saldırıya uğradığını belirtmiştir. Benzer şekilde, çok açık olan interseks katılımcıların %26'sı bu tür saldırılara maruz kalmıştır.

Nefret saikli fiziksel veya cinsel saldırıya maruz kalma en çok genç yetişkinler arasında (18-24 olarak tanımlanır) görülmektedir. 18 ila 24 yaşları arasındaki katılımcılar arasında, anketten önceki 5 yıl içinde %14'ü böyle bir saldırı yaşadığını söylemiştir. Fiziksel ve/veya cinsel saldırıya uğrayanların oranı yaşla birlikte azalmakta, 55 yaş üstü katılımcılar arasında %7'ye düşmektedir. 15-17 yaşları arasındaki katılımcıların %11'i LGBTİ olmaları nedeniyle anketten önceki 5 yıl içinde fiziksel veya cinsel saldırı yaşadığını söylemiştir.

Saldırıların yaygınlığı, yanıtlayanların eğitim geçmişlerine göre yalnızca çok az değişiklik göstermektedir: ortaöğretimin alt kademesine veya daha az eğitime sahip katılımcılar arasında bu oran %13 ve yükseköğretime sahip katılımcılar arasında %10'dur.

Mağdurun LGBTİ olmasından kaynaklanan en yüksek fiziksel veya cinsel saldırı oranları Polonya (%15), Romanya (%15), Belçika (%14) ve Fransa'da (%14) görülmektedir. En düşük oranlar Portekiz (%5) ve Malta'da (%6) bulunmaktadır. Oranlar, aday ülkeler olan Kuzey Makedonya (%19) ve Sırbistan'da (%17) daha yüksektir.

Şekil 14: Anketten önceki beş yıl içinde LGBTİ olduğu için fiziksel ve/veya cinsel saldırı yaşama oranı (%)^{a,b}

Notlar: AB-28 toplamı Birleşik Krallık'ı da kapsamaktadır, çünkü veri toplamanın referans dönemi Birleşik Krallık'ın Üye Devlet olduğu zamandan itibaren.

a Tüm katılımcılardan (AB-28 n = 137.508, AB-28 + 2 n = 139.799); ağırlıklı sonuçlar.

b Soru: "Son 5 yılda, [CEVAPLAYICI KATEGORİ] olduğunuz için evde veya başka bir yerde (sokakta, toplu taşımada, işyerinizde vb.) kaç kez fiziksel veya cinsel saldırıya uğradınız?" Sonuçlar, bir veya daha fazla olay yaşayan katılımcıların yüzdesini göstermektedir.

Kaynak: THA, AB-LGBTİ II 20192019

Anketten önceki 12 ay içinde, ankete katılanların %5'i, LGBTİ olmakla ilgili olarak algıladıkları şekilde fiziksel veya cinsel saldırıya uğradığını belirtmiştir. En yüksek oranlar yine trans (%9) ve interseks (%13) katılımcılar arasında bulunmaktadır.

En son gerçekleşen fiziksel veya cinsel saldırının bağlamı

“Eski partnerim ve ben bir partiden eve dönerken birkaç erkek tarafından taciz edildik ve el ele tutuştığımız için sözlü tacize uğradık.”

(Almanya, Biseksüel kadın, 24)

Anketten önceki beş yıl içinde nefret saikli bir fiziksel veya cinsel saldırı yaşayan katılımcılardan en son olay hakkında daha fazla ayrıntı vermeleri istenmiştir. Mağdurların çoğu (%70) olayın sadece fiziksel şiddet içerdiğini söylemiştir. %29'u bunu cinsel saldırı olarak tanımlamıştır - tek başına veya fiziksel bir saldırı ile birlikte.

Ankete katılan gruplar ve anket ülkeleri arasında cinsel saldırılara maruz kalma açısından dikkate değer farklılıklar vardır. Biseksüel kadınların %44'ü ve interseks katılımcıların %40'ı en son olayın bir cinsel saldırı olduğunu söylemektedir. Buna karşılık, eşcinsel erkeklerin %18'i bunu belirtmektedir.

En son maruz kaldıkları olayı cinsel saldırı olarak tanımlayanların en yüksek oranları Kıbrıs, İsveç ve Avusturya'dadır (sırasıyla %53, %49 ve %47). Buna karşılık Polonya'da yanıt verenlerin yalnızca %15'i, Macaristan'da %15'i ve Romanya'da %19'u en son yaşadıkları ayrımcılık olayını cinsel saldırı olarak algıladığını söylemiştir. Bununla birlikte, ankette ölçüldüğü üzere, Polonya ve Romanya AB 28 Üye Devletleri arasında LGBTİ kişilere yönelik en yüksek nefret saikli fiziksel veya cinsel saldırı oranlarına sahipken, Sırbistan ve Kuzey Makedonya daha da yüksek oranlara sahiptir.

Nefret saikli fiziksel veya cinsel saldırıların çoğunluğu tek bir fail tarafından gerçekleştirilmektedir (%56). Ancak bu suçların önemli bir kısmı (%44) iki veya daha fazla fail tarafından işlenmiştir. Cinsel saldırı içeren olayların tek bir fail tarafından işlenmiş olma olasılığı daha yüksektir (olayların %73'ü, iki veya daha fazla failin dahil olduğu vakaların %27'sidir). Fiziksel saldırı içeren olayların yarısı (%49) tek bir fail tarafından işlenmiştir.

Katılımcılar, fiziksel veya cinsel saldırının fail(ler)ini tanımlayan bir listeden bir veya daha fazla kategori seçebilmiştir. Tüm vakaların yarısı, bilinmeyen bir kişinin dahil olduğu (% 50) vakalar olarak tanımlanmıştır. %19'u failleri "genç veya bir grup genç", %9'u ise "okul, kolej veya üniversiteden biri" olarak tanımlamaktadır.

Cinsel şiddet içeren olaylar farklı bir örüntü göstermektedir: %16'sı, ("bir tanıdık veya arkadaş" tarafından yapılan fiziksel saldırıların %4'ü ile karşılaştırıldığında) katılımcının "tanıdık veya arkadaş" olarak tanımladığı biri tarafından gerçekleştirilmiştir.

Dört vakanın üçünden fazlasında (%77), en son fiziksel veya cinsel saldırının failinin bir erkek olduğu belirtilmiştir. Vakaların %13'ünde failin bir kadın olduğu söylenmiştir. %8'inde olayın hem erkek hem de kadın failer tarafından gerçekleştirildiği belirtilmiştir. Cinsel saldırıların faili olarak erkeklerin yüzdesi daha da yüksektir - cinsel saldırıların yaklaşık %84'ü bir veya daha fazla erkek faili içermektedir.

Genç katılımcılar, kadınlar tarafından işlenen olayların daha yüksek bir yüzdesini yaşadıklarını belirtmiş (olayların % 20'si 15 ila 17 yaşları arasındaki katılımcılar tarafından aktarılmıştır), ancak bu yaş grubunun maruz kaldığı fiziksel ve cinsel saldırıların faillerinin çoğunluğunu erkekler de oluşturmaktadır. 15 ila 17 yaşları arasındaki katılımcıların okulda fiziksel veya cinsel saldırılara uğrama olasılığı özellikle yüksektir. Çoğu durumda, failer kendi yaşlarıdır: fiziksel veya cinsel saldırı mağdurlarının %38'i fail(ler)i 'okul, kolej veya üniversiteden biri' ve %36'sı 'genç veya bir grup genç' olarak tanımlamıştır.

Ankete katılanlar, fiziksel veya cinsel saldırı olaylarının çoğunun halka açık bir yerde - sokakta, meydanda, parkta, otoparkta veya diğer halka açık yerlerde (% 51) gerçekleştiğini belirtmişlerdir. Yaygın olarak bahsedilen diğer yerler bir kafe, restoran, pub veya kulüp (%12) ve toplu taşıma araçlarıdır (%10). Fiziksel saldırılarla karşılaştırıldığında, cinsel saldırıların katılımcının evinde veya bir kafe, restoran, bar veya kulüpte gerçekleşmesi daha olası görülmektedir. Bu farklı yerler muhtemelen farklı cinsel şiddet türlerini yansıtmaktadır. Özel ortamlardaki cinsel şiddet, genellikle mağduru tanıdığı faileri içerebilmektedir. Kafeler, restoranlar, barlar veya kulüpler gibi halka açık yerlerde, tanıdıkların veya yabancıların fail olarak dahil olduğu cinsel temas gibi olaylar gerçekleşebilmektedir.

Anket, çeşitli şiddet biçimleri, fail türleri ve ortamlar arasındaki ilişkiyi daha fazla araştırmak üzere şiddetin türü (fiziksel veya cinsel şiddet eylemleri) hakkında daha ayrıntılı bilgi toplamamıştır. THA'nın kadınlara yönelik şiddetle ilgili 2012 araştırması, şiddetli cinsel şiddet vakalarında - örneğin zorla cinsel ilişkide bulunmak - failin genellikle mağduru (eski) partneri olduğunu göstermektedir. Bu arada, istenmeyen dokunma, sarılma veya öpüşme genellikle bilinmeyen kişileri veya mağduru arkadaş veya tanıdıklarını içermektedir.

Fiziksel ve cinsel saldırının etkileri

Tanım olarak, nefret saikli şiddetin tüm LGBTİ topluluğu üzerinde bir etkisi vardır ve kabul edilmez. Şiddet ve nefret saikli şiddetin de kişisel mağdur için olumsuz sonuçları bulunmaktadır. Ankette, katılımcılar en son maruz kaldıkları fiziksel veya cinsel saldırının sonuçlarını tanımlayabilmişlerdir. Katılımcılar, deneyimlemiş olabilecekleri sonuçlar listesinden seçim yapabilmiş ve ayrıca olayın başka sonuçları olduğunu veya sağlıklarını veya esenliklerini etkilemediğini belirtme seçeneğine de sahip olabilmıştır.

“Nüfusun çoğunluğunun aşırı sağ algıları yüzünden ve aşırı sağ partili birçok mahalle grubunun LGBTİ'lere saldırması nedeniyle özgür olmaktan ve eşime duygularımı açıkça ifade etmekten korktuğum bir ülkede yaşıyorum.”

(Yunanistan, Biseksüel kadın, 22)

Genel olarak, fiziksel saldırı veya cinsel saldırı mağduru olan üç kişiden biri (%33), olayın kendilerini etkilemediğini söylemiştir. Ancak, fiziksel veya cinsel saldırı mağduru olan tüm katılımcıların çoğunluğu en az bir veya daha fazla etki kategorisi seçmiştir.

Hem fiziksel hem de cinsel saldırı vakalarında, mağdurların %10'undan azı tıbbi yardıma veya hastaneye yatırılmaya ihtiyaç duyduklarını, çalışmadıklarını veya olay nedeniyle maddi sorunlarla karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Ancak birçok mağdur, olayın psikolojik sorunlara (depresyon veya anksiyete gibi) yol açtığını veya kendilerini dışarı çıkıp yerleri ziyaret etmekten korktuğunu söylemiştir. Şekil 15, olay türüne ve yanıt veren kategorisine göre bu iki etki türü için sonuçları göstermektedir.

Hem fiziksel hem de cinsel saldırılarla ilgili olarak, daha fazla trans ve interseks katılımcı olumsuz sonuçlara işaret etmektedir. Bu hem psikolojik sorunlar açısından hem de dışarı çıkmaktan, korkmak açısından böyledir. Fiziksel ve cinsel saldırılara uğrayan trans ve interseks mağdurlar arasında depresyon veya anksiyete gibi psikolojik sorunların daha yüksek oranda olması, bu mağdurlara psikolojik destek sağlanmasının önemini göstermektedir.

2.3.2 Taciz

Ankette katılımcılara cinsel içerikli olaylar da dahil olmak üzere saldırgan veya tehdit edici olarak değerlendirdikleri durumlarla karşılaşmış ve karşılaşmadıklarını sorulmuştur. Bu olaylar herhangi bir yerde, özel veya kamuya açık ortamlarda gerçekleşebilmektedir. Katılımcılara önce bu tür olayları yaşayıp yaşamadıkları, ardından olayın LGBTİ olmalarından kaynaklandığına inanıp inanmadıkları sorulmuştur.

Anket, ne anlama geldiğine dair farklı yorumlardan kaçınmak için “taciz” terimini kullanmamıştır. Bunun yerine katılımcılara belirli taciz eylemleri yaşayıp yaşamadıkları sorulmuştur.

Katılımcılara spesifik olarak sorulan sorular arasında; birisinin şahsen hakaret etmek veya isim takmak gibi saldırgan veya tehdit edici yorumlarda bulunup bulunmadığı; şahsen şiddetle tehdit edilip edilmedikleri; saldırgan veya tehditkar hareketlere veya uygunsuz bakışlara maruz kalıp kalmadıkları; birinin onları bekleyip beklemediği veya kasıtlı olarak tehdit edici bir şekilde takip edip etmediği; saldırgan veya tehdit edici e-postalar veya metin mesajları gönderip göndermediği veya çevrimiçi olarak -örneğin Facebook veya Twitter'da onlar hakkında saldırgan veya tehdit edici yorumlar yayınlayıp yayınlamadığı bulunmaktadır.

“Kız arkadaşım ve ben Güney Londra'da sokakta el ele yürüyorduk. Bir adam bize tükürdü ve bağırarak iğrenç olduğumuzu söyledi.”

(Birleşik Krallık, Biseksüel kadın, 25)

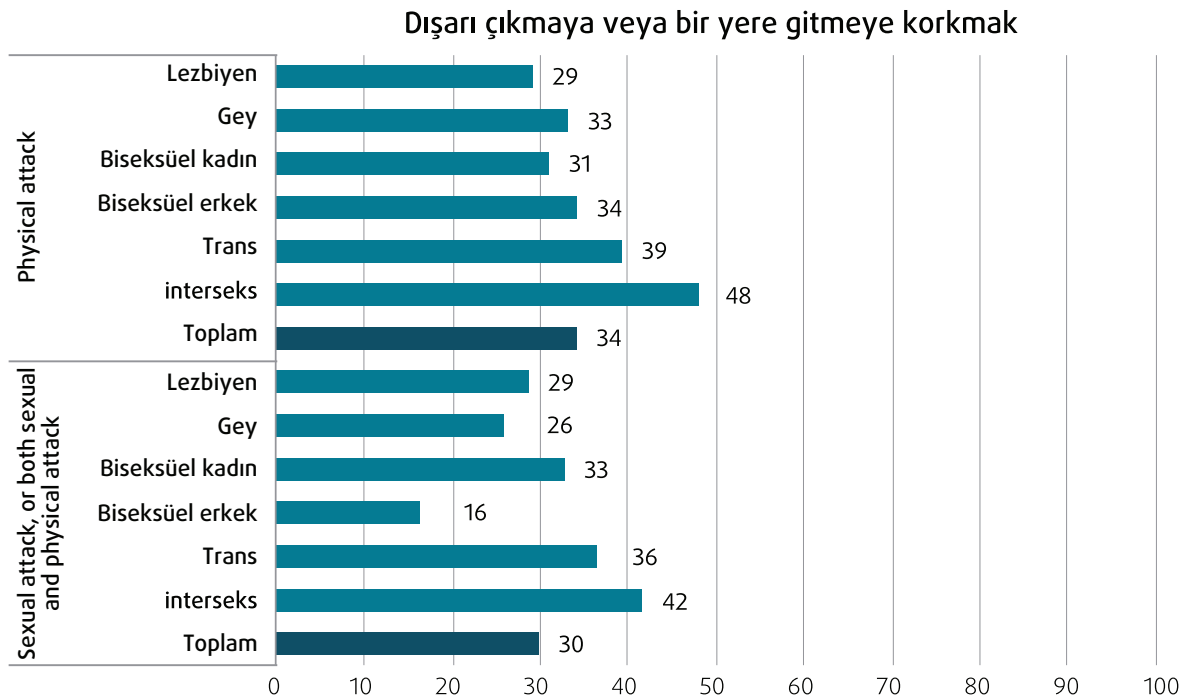
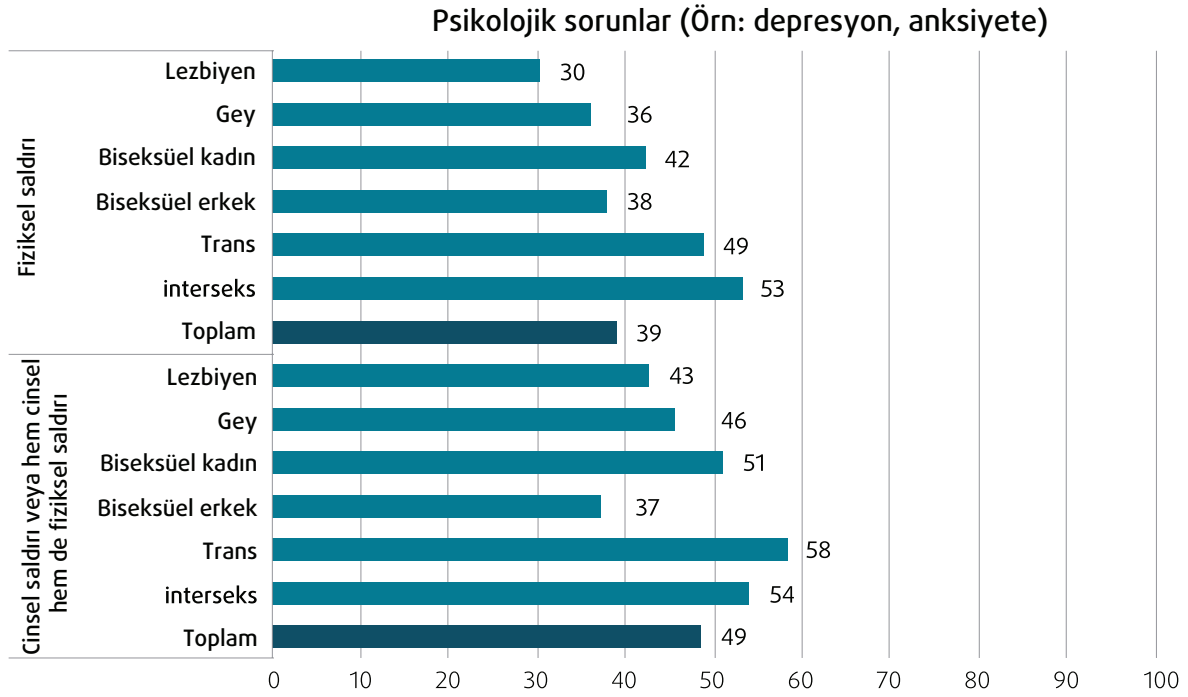
Genel olarak, anketten önceki on iki ay içinde, AB'de her beş katılımcıdan ikisi (%38) LGBTİ oldukları için bu eylemlerden bir veya daha fazlasını yaşadığını belirtmiştir. Taciz oranları AB genelinde oldukça benzerdir. Trans ve interseks katılımcılar, LGBTİ bağlantılı tacizin en yüksek oranlarını bildirmektedir.

Anket, katılımcıların LGBTİ olma konusundaki açıklıklarına bağlı olarak yaşadıkları fiziksel veya cinsel saldırı oranlarında yalnızca küçük farklılıklar olduğunu göstermektedir. Ancak taciz oranları bu açıklığa bağlı olarak değişmektedir. LGBTİ olma konusunda çok açık olan katılımcıların %40'ı tacize uğradığını belirtmiştir. Karşılaştırıldığında, hiç açık olmayanların %31'i tacizle karşı karşıya kaldığını söylemiştir.¹³ Sonuçların dağılımı tüm LGBTİ kategorileri için benzerdir: neredeyse hiç açık olmayan katılımcılar arasında tacize uğrama oranı sürekli olarak diğerlerine göre daha düşüktür.

Sonuçlar özellikle genç yaş grupları için (15 ila 17 ve 18 ila 24) endişe vericidir. Ortalama olarak, bu gruplar, tüm taciz kategorilerinde anketten önceki yıl içinde LGBTİ oldukları için daha sık tacize uğradıklarını bildirmektedir. Ayrıca, 15-17 yaşları arasındaki katılımcıların %51'i, LGBTİ olmaları nedeniyle yaşadıkları en son taciz olayını okul, kolej veya üniversiteden birinin gerçekleştirdiğini söylemiştir. Bu tür olaylar okul binasında veya okula giderken meydana gelebilmektedir - ancak %42'si olayın okulda gerçekleştiğini belirtmiştir.

¹³ Anket, açık olmayı katılımcıların ailelerine, arkadaşlarına, komşularına, işyerinde veya sağlık hizmetlerini kullanırken açık bir şekilde LGBTİ olmakla ilgili yanıtlarına dayalı olarak hesaplanan dört kategorili bir ölçükle ölçmüştür: neredeyse hiç açık, nadiren açık, oldukça açık ve çok açık.

Şekil 15: Olay türüne ve gruba göre fiziksel veya cinsel saldırıların sağlık ve esenlik üzerinde en çok bahsedilen iki etkisi (AB28-, %) ^{a,b}

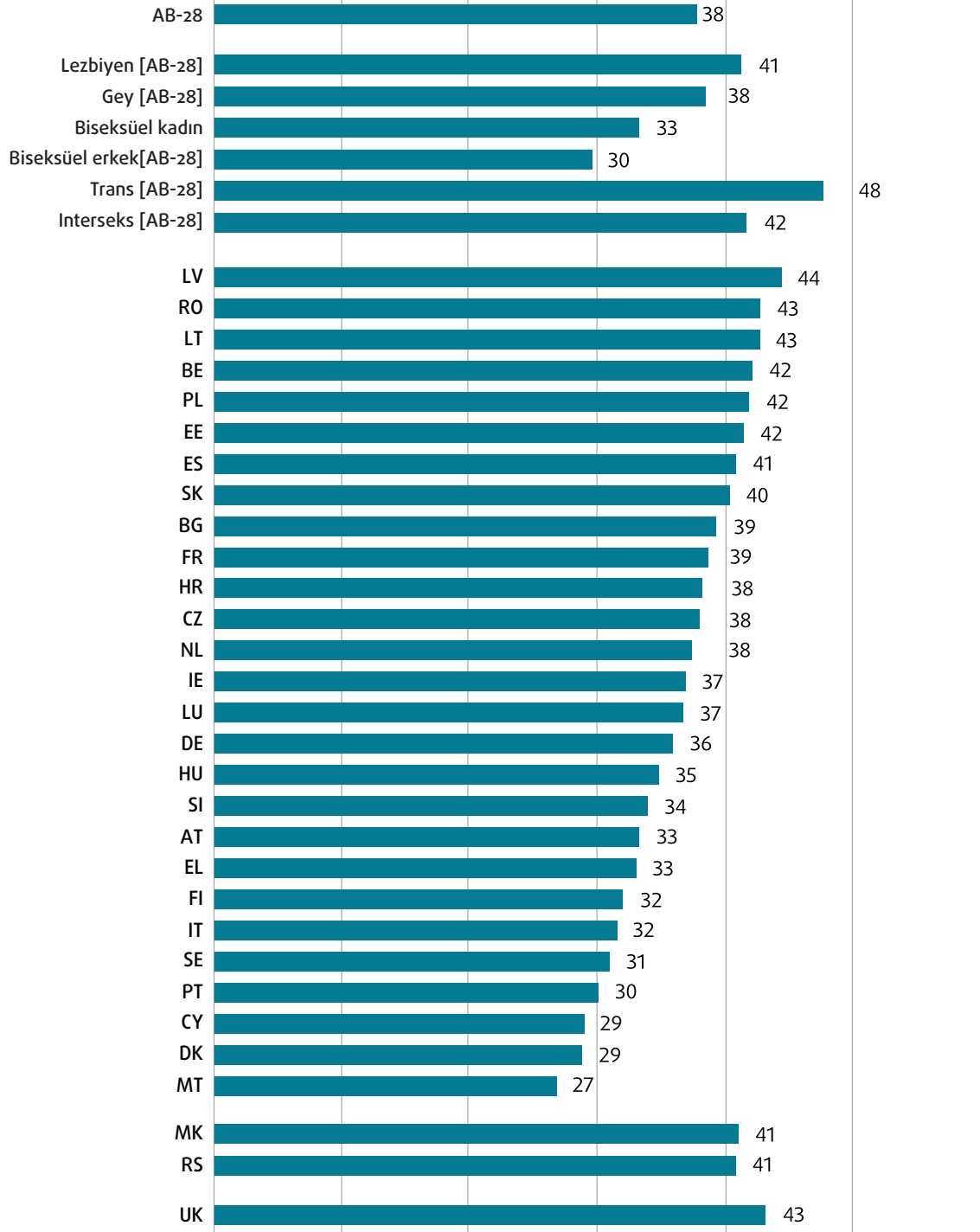
Notlar: AB-28 toplamı Birleşik Krallık'ı (BK) içerir çünkü veri toplamanın referans dönemi Birleşik Krallık'ın Üye Devlet olduğu zamandan itibaren.

a Ankette, beş yıl önce LGBTİ oldukları için meydana gelen en son fiziksel saldırının (AB-28 n = 12,543) veya cinsel saldırının (AB-28 n = 4,999) etkisini açıklayan tüm katılımcılar arasından; ağırlıklı sonuçlar.

b Soru: "Bu olay sağlığını ve esenliğini nasıl etkiledi? C. Dışarı çıkıp bir yerleri ziyaret etmekten korkuyordum, D. Psikolojik sorunlarım vardı (örn. depresyon veya anksiyete)."

Kaynak: THA, AB-LGBTİ II 2019

Şekil 16: Anketten önceki 12 ay içinde LGBTİ olma nedeniyle maruz kalınan taciz oranı (%)^{a,b}

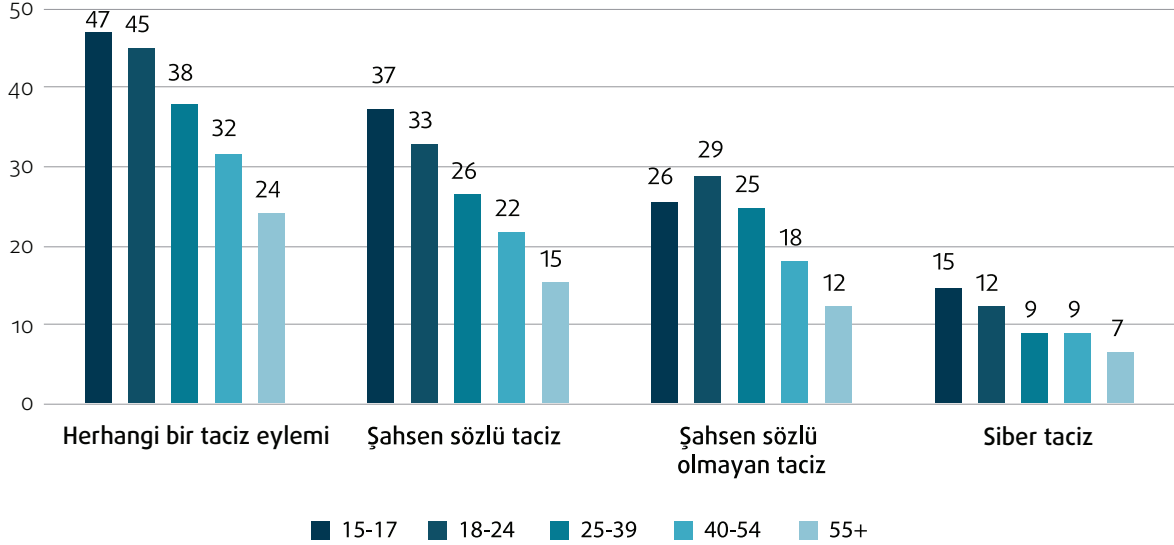
Notlar: AB-28 toplamı Birleşik Krallık'ı (BK) içerir çünkü veri toplamanın referans dönemi Birleşik Krallık'ın Üye Devlet olduğu zamandan itibaren.

a Tüm katılımcılardan (AB-28 n = 137.508, AB-28 + 2 n = 139.799); ağırlıklı sonuçlar.

b Soru: "Bu olaylardan [yani ankette sorulan altı taciz eyleminin her biri, anketten önceki 12 aydaki deneyimler] kaç tanesi [CEVAPLAYICI KATEGORİ] olduğunuz için başınıza geldi?" Sonuçlar, bir veya daha fazla olay yaşayan katılımcıların yüzdesini göstermektedir.

Kaynak: THA, AB-LGBTİ II 2019

Şekil 17: Yaş grubuna ve taciz türüne göre anketten önceki 12 ay içinde LGBTİ olma nedeniyle yaşanan taciz (AB28-, %) (AB28-, %)a,b,c

Notlar: AB-28 toplamı Birleşik Krallık'ı (BK) içerir çünkü veri toplamanın referans dönemi Birleşik Krallık'ın Üye Devlet olduğu zamandan itibaren.

a Tüm katılımcılardan (AB-28 n = 137.508); ağırlıklı sonuçlar.

b Soru: "Bu olaylardan [yani ankette sorulan altı taciz eyleminin her biri, anketten önceki 12 aydaki deneyimler] kaç tanesi [CEVAPLAYICI KATEGORİ] olduğunuz için başınıza geldi?" Sonuçlar, bir veya daha fazla olay yaşayan katılımcıların yüzdesini göstermektedir.

c 'Şahsen sözlü taciz' yanıt kategorileri: 1) size şahsen hakaret etmek veya isim takmak gibi saldırgan veya tehdit edici yorumlarda bulunmak ve 2) sizi şahsen şiddetle tehdit etmek. 'Şahsen sözlü olmayan taciz' yanıt kategorileri: 3) saldırgan veya tehditkar hareketlerde bulunmak veya uygunsuz bir şekilde bakmak ve 4) beklemek veya kasıtlı olarak tehditkar bir şekilde takip etmek. 'Siber taciz' cevap kategorileri: 5) Saldırgan veya tehdit edici e-postalar veya metin mesajları (SMS) göndermek ve 6) internette, örneğin Facebook veya Twitter'da sizinle ilgili saldırgan veya tehdit edici yorumlar yayınlamak. 'Herhangi bir taciz eylemi' yukarıda listelenen altı taciz eyleminin tümünü içemektedir.

Kaynak: THA, AB-LGBTİ II 2019

Eğitim yetkilileri, okullarda ve diğer eğitim ortamlarında zorbalıkla mücadele stratejilerini ve önlemlerini tasarlarlarken ve uygularken bu tür bulguları dikkate almalıdır.

Birden fazla gerekçeyle taciz

"Bir çift gibi davrandığımızda (el ele tutuşarak, sarılarak veya öpüşerek), bir erkeğin veya çoğu zaman erkek gruplarının müstehcen sözler söylemeye ve jestler yapmaya başlayacağını veya yanımızda durup bize açıkça bakmaya başlayacağını varsayabiliriz."

(Avusturya, Lezbiyen kadın, 27)

LGBTİ olmanın yanı sıra diğer kişisel özellikler, nefret saikli taciz deneyimini artırabilmektedir. Örneğin, genç bir trans kişi, Müslüman bir lezbiyen kadın veya eşcinsel bir Roman erkek için durum böyle olabilir. Özelliklerinden yalnızca biri nedeniyle tacize uğrayabilmektedirler.

Ankete katılanlar, anketten önceki yıl içinde yaşadıkları taciz deneyimlerinden herhangi birinin LGBTİ olmanın yanı sıra etnik köken veya göçmen geçmişi, ten rengi, cinsiyet, yaş, din veya inanç gibi başka herhangi bir özellik tarafından motive edilip edilmediğini belirtme fırsatı bulmuştur. Sonuçlar LGBTİ grubuna göre farklılık göstermektedir.

Eşcinsel erkeklerin %72'si yaşadıkları tacizin başka bir nedeni olmadığını belirtmiştir. Buna karşılık, transların %46'sı ve interseks katılımcıların %60'ı cinsel yönelimleri nedeniyle de tacize uğradıklarını söylemişlerdir. İnterseks oldukları için tacize uğrayanların %41'i de cinsel kimlikleri ve ifadeleri nedeniyle tacize uğradıklarını belirtmişlerdir.

Biseksüel kadınların %46'sı ve lezbiyen katılımcıların %29'u biseksüel veya lezbiyen oldukları için tacize uğramanın yanı sıra veya bunun bir parçası olarak cinsiyetleri nedeniyle tacize uğradıklarını belirtmiştir.

Buna karşılık, gey yanıt verenlerin yalnızca %2'si, gey oldukları için tacize uğramanın yanı sıra cinsiyetleri nedeniyle tacize uğradıklarını söylemiştir.

Maruz kalınan en son taciz olayının bağlamı

“Halkın içinde bir erkeği öptüğüm için Neo-Naziler beni bıçaklamaya çalıştı. Kimsenin umurunda değil, ne polis, ne hükümet, ne de halkın...” (Hırvatistan, Gey erkek, 20)

Ankette önceki beş yıl içinde LGBTİ olduğu için tacize uğrayan katılımcılardan olayın faillerini ve nerede gerçekleştiğini açıklamaları istenmiştir. Çoğu fail(ler)i tanımadıkları biri (%52), bir genç veya bir grup genç (%20) veya okul, lise veya üniversiteden biri (%14) olarak tanımlamıştır. Katılımcılara, yaşanan duruma bağlı olarak failleri karakterize edebilmeleri için birden fazla kategori verilmiştir.

15 ila 17 yaşları arasındaki katılımcılar arasında yaşanan taciz olaylarının %51'i okul, kolej veya üniversiteden failleri içermektedir. Bu, okulların ve öğretmenlerin LGBTİ çocuklara ve gençlere yönelik tacizin önlenmesi ve ele alınmasında kritik bir rol oynadığının altını çizmektedir.

15-17 yaş arasındaki katılımcıların %17'si failin bir tanıdık veya arkadaşı olduğunu belirtmiştir. Karşılaştırma yapacak olursak, AB'deki tüm yaş gruplarından yanıt verenlerin %9'u bunun böyle olduğunu söylemektedir. 15-17 yaşları arasındakilerin %38'i failin bir genç veya bir grup genç olduğunu söylemekte ve bu olayların akranlar arasında gerçekleştiğini düşündürmektedir. Bu, bu yaş grubundaki katılımcıların yalnızca %28'inin faili tanımadıkları biri olarak tanımladığı bulgusu ile daha da desteklenmektedir. Karşılaştırıldığında, AB'deki genel yanıt verenlerin %52'si durumun böyle olduğunu söylemektedir.

Katılımcılar tarafından bildirilen her üç taciz olayından ikisi (%67) bir erkek faille ilgilidir. Bu arada, failerin %16'sı hem erkekleri hem de kadınları ve olayların %14'ü sadece kadınları kapsamaktadır.

Ankete katılanlar, olayların sadece %3'ünde fail(ler)i tanımlayamamıştır. Olayların yaklaşık %55'i yalnızca bir faili, %45'i iki veya daha fazla faili içermektedir. Örneğin bu, mağdurun bir grup insan tarafından hakarete uğradığı veya tehdit edildiği veya birkaç kişinin sosyal medya gibi çevrimiçi olarak kendileri hakkında saldırgan yorumlar yayınladığı anlamına gelebilmektedir.

Ankete katılanlara göre, taciz olaylarının %42'si sokak, meydan, park, otopark veya diğer halka açık yerlerde meydana gelmiştir. Bu arada, %14'ü sosyal medya da dahil olmak üzere çevrimiçi olarak gerçekleşmiştir. Yine, genç katılımcılar (15 ila 17), okul ortamından birçok taciz olayının gerçekleştiği yer olarak bahsetmektedir:

Bu yaş grubundakilerin %42'si olayın okulda veya üniversitede meydana geldiğini belirtmiştir. Ankete katılan tüm yaş gruplarında, yaklaşık %7'si işyerinde LGBTİ oldukları için tacize uğradıklarını söylemiştir.

2.3.3. Şiddet ve tacizin bildirilmesi

“Resmi şikayetimi alırken bile polis homofobik açıklamalar yaptı. Sonrasında yapılan aramalara rağmen hiçbir şey olmadı. Bu yüzden daha sonraki olaylarda şikayette bulunmaktan kaçındım. Poliste homofobinin genel toplumdakinden bile daha kötü olduğunu hissettim.”

(Almanya, Gey erkek, 30)

Herhangi bir kuruluşa taciz bildiriminde bulunanların oranı çok düşüktür (%10). Polise tacizi bildirenlerin oranı ise %4 ile daha da düşüktür. Fiziksel veya cinsel saldırılar daha yüksek oranlarda bildirilmektedir. Yine de, ankete katılanların yalnızca %21'i bu tür olayları polise veya ankette listelenen diğer kuruluşlardan herhangi birine bildirmiştir.

Nefret saikli tacizi polise bildirme oranları tüm AB Üye Devletlerinde düşüktür. Bu oran Birleşik Krallık, Malta ve Danimarka'da %6, Kıbrıs, Çekya ve Lüksemburg'da %2 ve Slovakya'da %1 arasında değişmektedir.¹⁴

“Polis çalışmasına çok şüpheyle yaklaşıyorum, yani Hırvatistan'da şiddetin ancak bir kişi ciddi fiziksel şiddete maruz kaldığında veya kamu kurumlarında ayrımcılığa maruz kaldığında bildirilebileceğine inanıyorum. (Failin adının doğru bir şekilde belirtilebildiği ve ayrımcılığın ayrıntılı olarak anlatıldığı durumlarda.)”

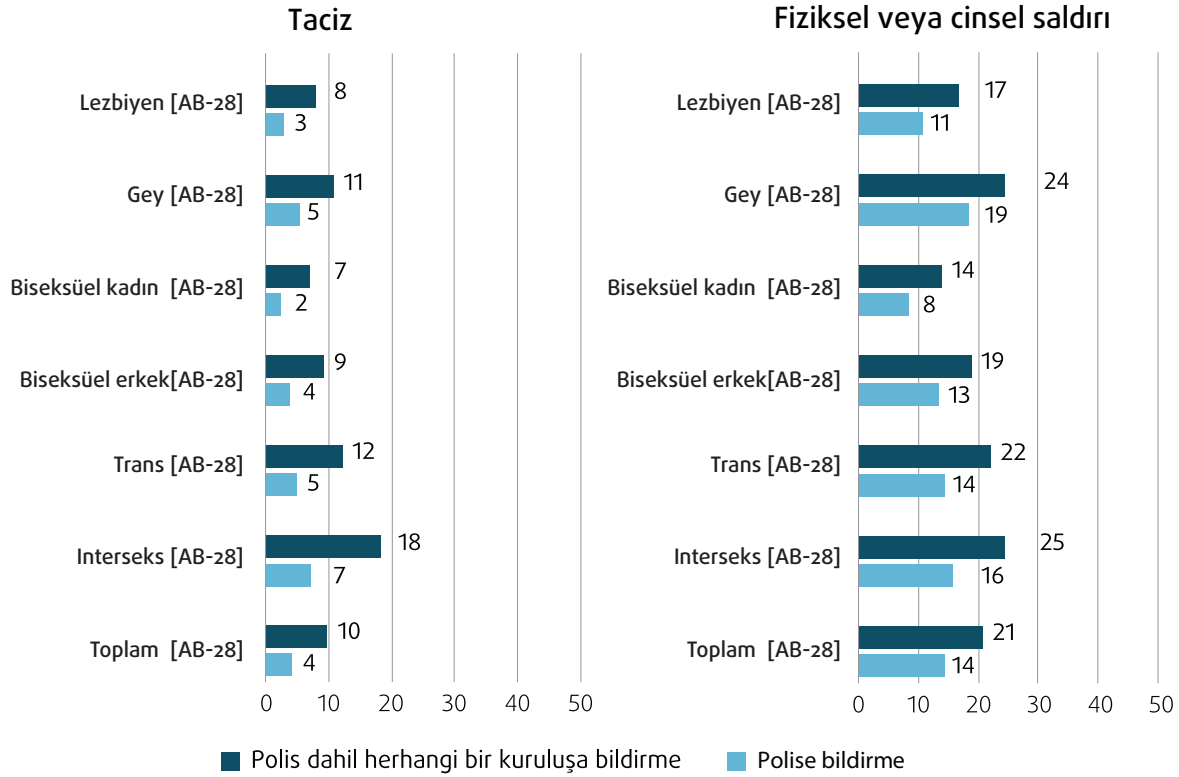
(Hırvatistan, Lezbiyen kadın, 27)

Üye Devlet oluğ olmasından bağımsız olarak bildirilen birkaç taciz vakası bulunmaktadır. Ancak, fiziksel veya cinsel saldırıları polise bildiren katılımcıların oranında Üye Devletler arasında dikkate değer farklılıklar vardır. Örneğin, Hollanda ve Birleşik Krallık'ta yanıt verenlerin %22'si LGBTİ oldukları için maruz kaldıkları en son fiziksel veya cinsel saldırı olayını polise bildirdiklerini söylemiştir. Buna karşılık, Romanya'da yanıt verenlerin yalnızca %4'ü ve Macaristan'da %5'i bunu yaptığını belirtmiştir.¹⁵

¹⁴ In addition to the countries listed here, there are other EU Member States with the same percentage results concerning reporting harassment incidents to the police. Those countries are not mentioned here because their results are based on fewer than 20 observations and so should be considered less reliable.

¹⁵ In addition to Hungary and Romania, there are other EU Member States with low rates of reporting physical or sexual attacks to the police. Those countries are not mentioned here given that their results are based on fewer than 20 observations and therefore should be considered less reliable.

Şekil 18: Anketten önceki beş yıl içinde maruz kalınan taciz olayını ve fiziksel veya cinsel saldırıyı herhangi bir kuruluşa (polis dahil) ve özellikle polise bildirme oranı (AB-28, %) ^{a,b}

Notlar: AB-28 toplamı Birleşik Krallık'ı (kapsamaktadır çünkü veri toplamının referans dönemi Birleşik Krallık'ın Üye Devlet olduğu zamandan itibaren).

a Anketten önceki 5 yıl içinde LGBTİ oldukları için meydana gelen en son taciz olayını (EU-28 n = 67,172) veya fiziksel veya cinsel saldırıyı (EU-28 n = 17,744) tanımlayan tüm katılımcılardan ağırlıklı sonuçlar.

b Soru: "Siz veya bir başkası aşağıdaki kurum veya kuruluşlara durumu bildirdiniz mi?"

- Polis
- Ulusal insan hakları kurumları/eşitlik kurumları/ombudsmanları
- LGBTİ örgütü
- Genel mağdur destek organizasyonu
- Hastane veya diğer tıbbi hizmetler
- Olayın meydana geldiği kurum/kuruluşta (iş yerinde, hizmet sağlayıcıda) biri
- Medya
- Diğer organizasyon
- Hayır, olay herhangi bir kuruluşa bildirilmedi"

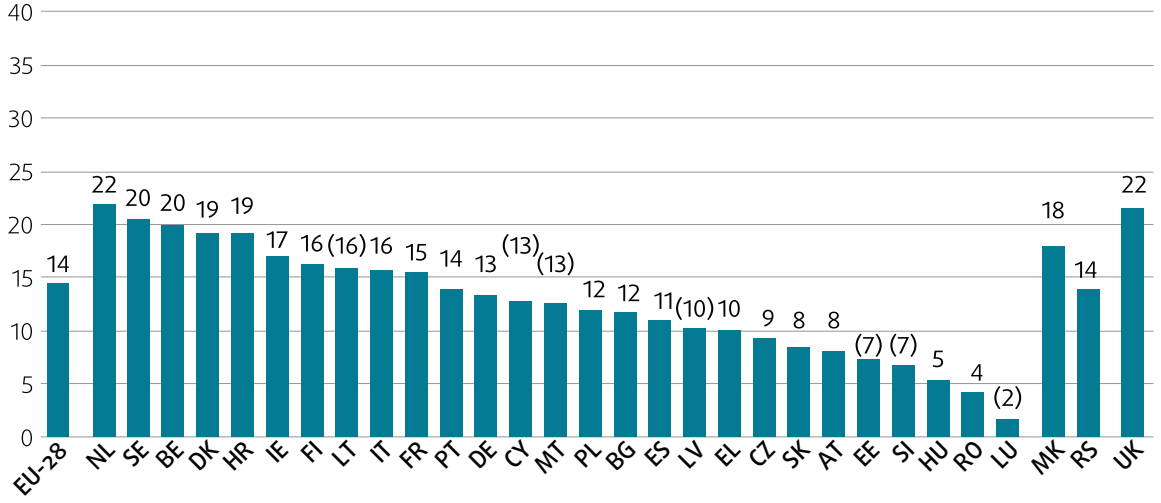
Kaynak: THA AB LGBT 2

Bu sonuçlar, Üye Devletlerdeki LGBTİ kişiler arasında kolluk kuvvetlerine duyulan farklı güven düzeylerini göstermektedir. Böyle bir güven eksikliği, LGBTİ kişilerin nefret suçları bildirerek tazminat ve koruma talep etme haklarını kullanmaya hazır olmalarını engellemektedir. Sonuçlar, LGBTİ katılımcıların – veya arkadaşlarının, akrabalarının ve meslektaşlarının – polise daha önce temas etmiş olabilecekleri olumsuz deneyimleri de yansıtabilmektedir.

Okuyucular, farklı AB Üye Devletlerindeki durumun daha derinlemesine ve tam bir resmini elde etmek için FRA LGBTİ Anketi Veri gezginini kullanmaya teşvik edilmektedir.

En son yaşanan fiziksel veya cinsel saldırı ya da tacizi polise bildirmediklerini söyleyen kişilerden gerekçelerini ayrıntılı olarak açıklamaları istenmiştir. En yaygın nedenler arasında polisin hiçbir şey yapamayacağını veya yapmayacağını düşünmek; polise güvenmemek; ya da polise ihbar ettikleri takdirde homofobik ve/veya transfobik tepki görme korkusu bulunmaktadır. Ayrıca, taciz mağdurlarının %51'i ve fiziksel veya cinsel saldırı mağdurlarının %33'ü, olayın polise bildirilmeye değmeyecek kadar küçük veya yeterince ciddi olmadığını belirtmiştir.

Şekil 19: Anketten önceki 5 yılda LGBTİ olma nedeniyle maruz kalınan en son fiziksel veya cinsel saldırıyı polise bildirme oranı (%)^{a,b,c}

Notlar: AB-28 toplamı Birleşik Krallık'ı (BK) içerir çünkü veri toplamının referans dönemi Birleşik Krallık'ın Üye Devlet olduğu zamandan itibaren.

- Ankette, anketten önceki beş yıl içinde LGBTİ oldukları için meydana gelen en son fiziksel veya cinsel saldırıyı açıklayan tüm katılımcılardan (AB-28 n = 17.744, AB-28 + 2 n = 18.181); ağırlıklı sonuçlar.
- Soru: "Siz veya bir başkası aşağıdaki kurum veya kuruluşlara durumu bildirdiniz mi? - Polis."
- Az sayıda yanıtı dayalı sonuçlar istatistiksel olarak daha az güvenilirdir. Bu nedenle, bir grup toplamında 20 ila 49 ağırlıksız gözleme veya 20'den az ağırlıksız gözleme sahip hücrelere dayalı sonuçlar parantez içinde not edilir. Bir grup toplamında 20'den az ağırlıksız gözleme dayanan sonuçlar yayınlanmaz.

Kaynak: THA, AB-LGBTİ II 2019

Ortalama olarak, AB'deki tüm katılımcıların %25'i, fiziksel veya cinsel bir saldırıyı bildirmeme nedeni olarak polisin homofobik ve/veya transfobik tepkisinden korktuklarını belirtmiştir. Letonya'da bildirim yapmayan katılımcıların yarısına yakını (%47) bu sebepten bahsetmiş, onu Bulgaristan (%40), Litvanya (%39), Romanya (%38) ve Kıbrıs (%38) izlemektedir. Genel olarak, AB genelinde, trans katılımcılar özellikle polisin nasıl tepki vereceği konusunda endişeli olduklarını, %32'sinin homofobik ve/veya transfobik tepkilerden korktuklarını ve dolayısıyla olayı bildirmemeye karar verdiklerini belirtmişlerdir.

Bu sonuçlar, fiziksel veya cinsel saldırı veya taciz olaylarını bildirmek için yaklaşıldığında polisin LGBTİ kişilere saygılı davranmasını sağlayacak tedbirler geliştirirken dikkate alınmalıdır.

2.3.4. Bazı yerlere gitmekten kaçınmak - güvenli hissetmek

İnsanlar kendilerini savunmasız hissettikleri belirli yerlerden veya yerlerden kaçınabilirler. Kaçınma davranışları kişinin kendi olumsuz deneyimlerinden,

aile üyelerinin ve arkadaşlarının deneyimlerinden ya da medyada yer alan olaylardan kaynaklanabilmektedir. Örneğin,

insanlar daha iyi ışıklandırılmış bir rotayı tercih edebilmekte veya zorbarların uğrak yeri olan bir meydanı veya parkı geçmekten kaçınabilmektedir.

Bu tür kaçınma davranışları insanların yaşam kalitesini etkiler. Kolluk kuvvetleri ve yerel makamlar gibi ilgili makamlar temel özgürlük ve güvenlik hakkını korumak için gerekli tüm önlemleri almakla yükümlüdür.

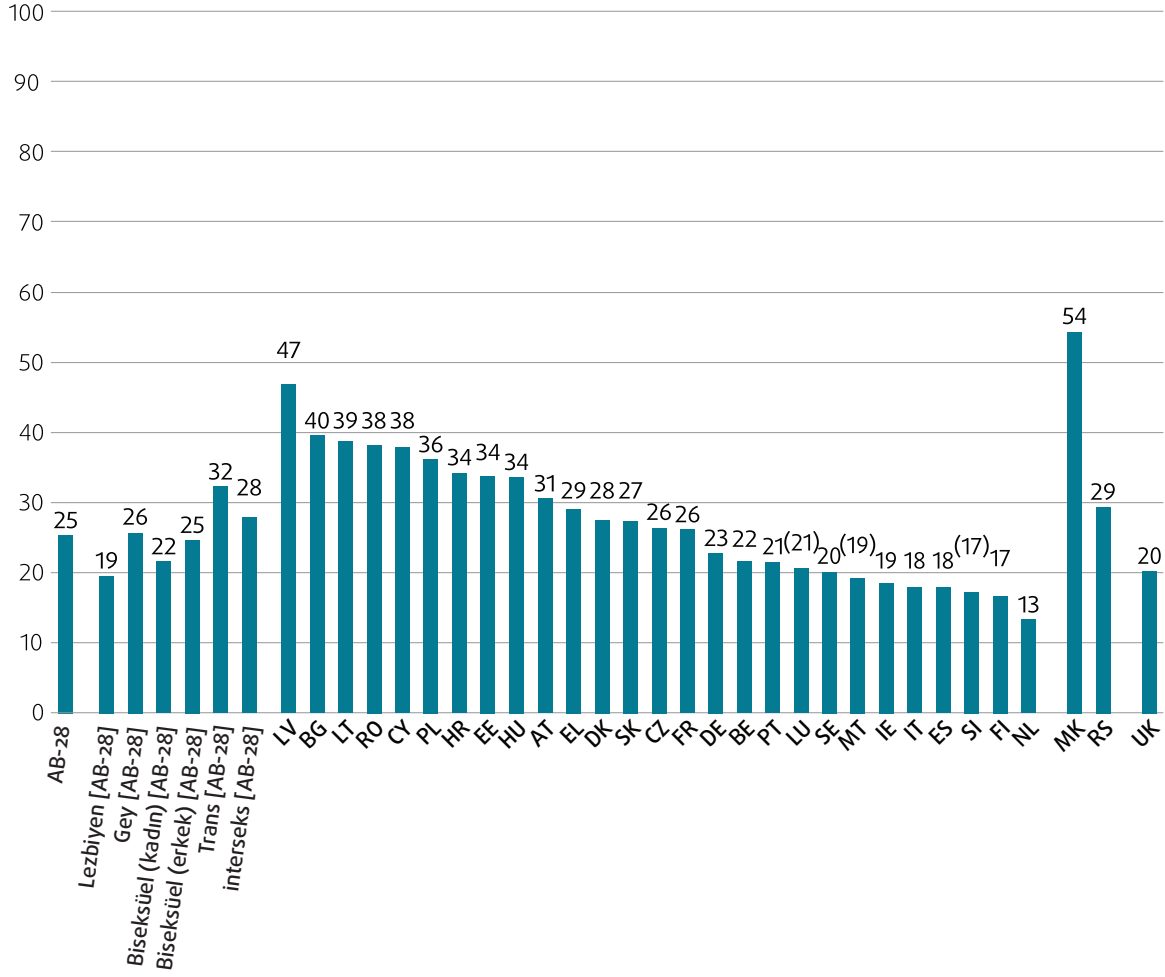
"Partnerimle yalnızca LGBTİ'lerin bulunduğu mekanlarda veya ilgili etkinliklerde el ele tutuşabiliyorum."

(Almanya, Lezbiyen kadın, 29)

Genel olarak, ankete katılan her üç kişiden biri (%33), LGBTİ oldukları için saldırıya uğramak, tehdit edilmek veya taciz edilmek korkusuyla belirli yerlerden veya yerlerden sık sık veya her zaman kaçındıklarını belirtmiştir. Bu arada, %36'sı nadiren kaçındıklarını ve %31'i asla kaçınmadıklarını söylemiştir. (Şekil 21).

Sonuçlar Üye Devletler arasında büyük farklılıklar olduğunu göstermektedir.

Şekil 20: Anketten önceki beş yıl içinde LGBTİ olma nedeniyle en son maruz kalınan fiziksel veya cinsel saldırıyı homofobik ve/veya transfobik tepki korkusuyla polise bildirmeme oranı (%)^{a,b,c}

Notlar: AB-28 toplamı Birleşik Krallık'ı (BK) içerir çünkü veri toplamının referans dönemi Birleşik Krallık'ın Üye Devlet olduğu zamandan itibaren.

a Ankette en son meydana gelen fiziksel veya cinsel saldırı olayını (AB-28 n = 15,378, AB-28+2 n = 15,752) polise bildirmeme nedenlerini açıklayan tüm katılımcılardan ankete katılanlar, anketten önceki beş yıl içinde LGBTİ'dir; ağırlıklı sonuçlar.

b Soru: "Neden [fiziksel veya cinsel saldırıyı] polise bildirmediniz? - Polisin homofobik ve/veya transfobik tepki vereceği korkusundan dolayı."

c Az sayıda yanıtı dayalı sonuçlar istatistiksel olarak daha az güvenilirdir. Bu nedenle, bir grup toplamında 20 ila 49 ağırlıksız gözleme veya 20'den az ağırlıksız gözleme sahip hücrelere dayalı sonuçlar parantez içinde not edilir. Bir grup toplamında 20'den az ağırlıksız gözleme dayanan sonuçlar yayınlanmaz.

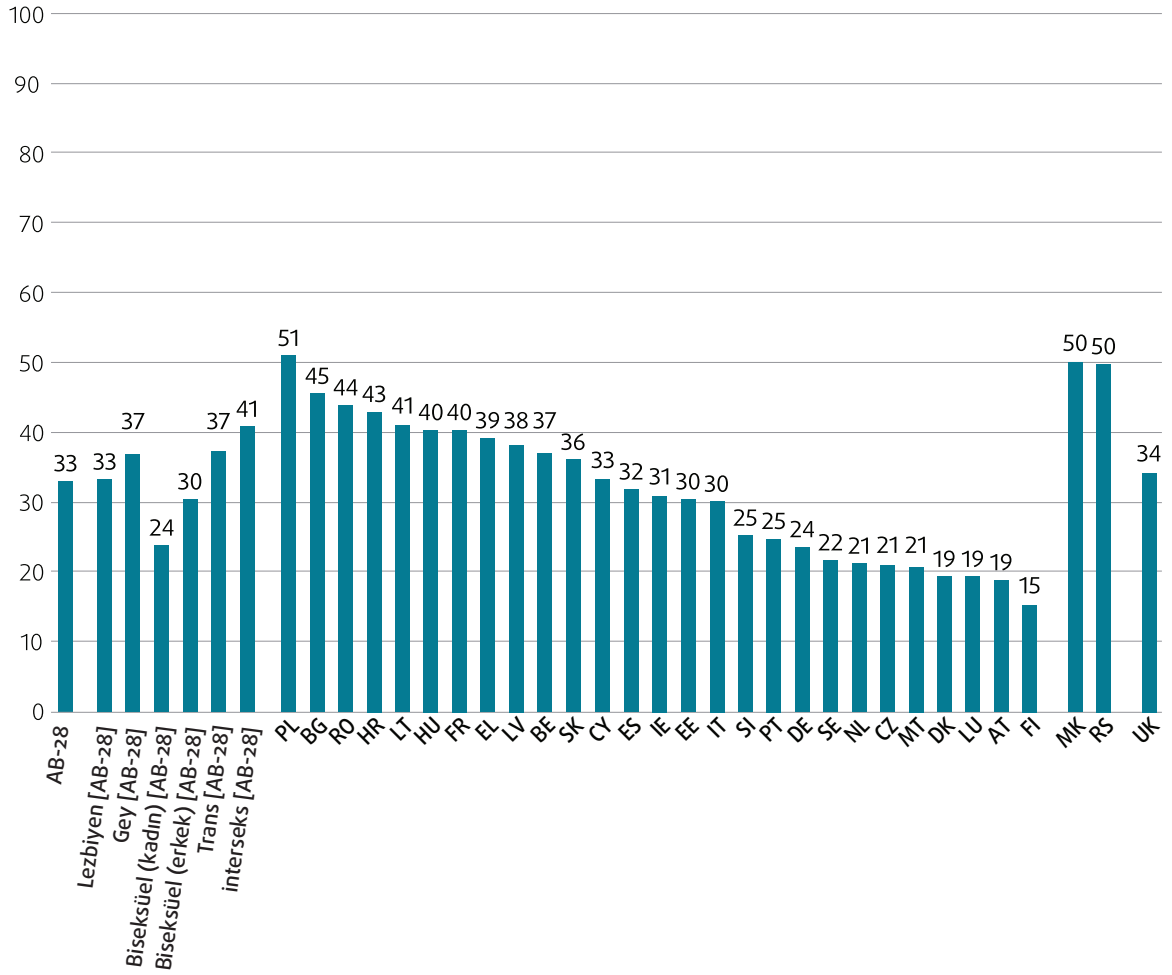
Kaynak: THA AB LGBTİ 2

Örneğin Polonya, Bulgaristan, Romanya, Hırvatistan, Litvanya, Macaristan ve Fransa'da yanıt verenlerin %40'ı veya daha fazlası, saldırıya uğramak, tehdit edilmek veya taciz edilmek korkusuyla belirli yerlerden veya yerlerden sık sık veya her zaman kaçındıklarını belirtmektedir. Karşılaştırıldığında, Danimarka, Lüksemburg, Avusturya ve Finlandiya'da yanıt verenlerin %20'sinden azı bunu yaptığını belirtmiştir.

Okuyucular, farklı AB Üye Devletlerindeki durum hakkında daha fazla bilgi edinmek için THA LGBTİ Anketi Veri gezginini kullanmaya teşvik edilir.

AB genelinde, interseks katılımcılar, belirli yerlerden sık sık veya her zaman kaçınarak en yüksek oranı (%41) belirtirken, onu trans ve gey erkekler (her biri %37) izlemektedir.

Şekil 21: LGBTİ olmalarından dolayı saldırıya uğramak, tehdit edilmek veya tacize uğramak korkusuyla belirli yerlerden veya yerlerden “sıklıkla” veya “her zaman” kaçınan katılımcılar (%)^{a,b}

Notlar: AB-28 toplamı Birleşik Krallık'ı (BK) içerir çünkü veri toplamının referans dönemi Birleşik Krallık'ın Üye Devlet olduğu zamandan itibaren.

a Tüm katılımcılardan (AB-28 n = 137.508, AB-28+2 n = 139.799); ağırlıklı sonuçlar.

b Soru: "[CEVAPLAYANKATEGORİSİ] olduğunuz için saldırıya uğramak, tehdit edilmek veya tacize uğramaktan korktuğunuz için belirli yerlerden veya yerlerden kaçınıyor musunuz?" Sonuçlar, "Sıklıkla" veya "Her Zaman" yanıtını veren katılımcıların toplamını gösterir.

Kaynak: TSK, AB-LGBTİ II 20199

2.4. interseks kişilerin durumu

ANAHTAR BULGULAR

- İnterseks katılımcıların neredeyse üçte ikisi (62%), anketten önceki 12 ay içinde interseks oldukları için yaşamın en az bir alanında ayrımcılığa uğradıklarını hissettiklerini söylemiştir.
- İnterseks katılımcıların 62%'si, cinsiyet özelliklerini değiştirmek için beden uyum operasyonuna girmeden önce kendi veya ebeveynlerinin rızasının sağlanmadığını ve istenmediğini söylemiştir.
- İnterseks katılımcılar, cinsiyet özelliklerinden dolayı ayrımcılığın, zorbalık ve/veya şiddetin yaşadıkları ülkede karşılaştıkları en önemli sorunlar olduğunu söylemektedir.
- Her beş interseks katılımcıdan biri (%19), medeni durumlarını veya cinsiyetlerini kamuya açık bir belgeye kaydederken engellerle karşılaştığını belirtmiştir. Bunlar, hizmet reddini veya personel tarafından alaycılığa maruz kalınmayı içerir (41 %).

Bu bölüm, interseks katılımcıların cinsiyet özellikleri nedeniyle günlük yaşamlarında karşılaştıkları temel zorluklara ilişkin bulguları sunmaktadır. Ayrıca, tıbbi tedavilere veya müdahalelere rıza istenmesiyle veya ebeveynlerden rıza istenmeyle ilgili deneyimlerini, cinsiyet özelliklerinin çeşitliliğini nasıl öğrendiklerini ve bunun tıbben nasıl temel alındığını incelemektedir. Ayrıca, interseks katılımcıların medeni durumlarını veya cinsiyetlerini kamuya açık belgelere kaydederken karşılaştıkları engellere de göz atmaktadır.

interseks kişiler hakkında veri sağlamak

Bu bölümde sunulan kanıtlar, interseks kişiler hakkında AB'de ilk kez toplanan anket verilerine dayanmaktadır. Bu veriler özellikle kanun yapıcılar ve politika yapıcılar için değerlidir. interseks çocuklara uygulanan tıbbi tedavi veya cerrahiye ilişkin AB düzeyinde karşılaştırılabilir verilerin yokluğunda, bu bulgular interseks kişilerin kendi insan haklarına fiziksel ve psikolojik bütünlük saygısını nasıl deneyimledikleri konusunda benzersiz ve değerli bilgiler sunmaktadır.

Tanımlar üzerine not: interseks

THA, 'interseks' terimini, bir kişinin bedensel özelliklerinde, erkek veya kadının katı tıbbi tanımlarına uymayan bir dizi farklı varyasyon için bir şemsiye terim olarak kullanır. Bu özellikler kromozomal, hormonal ve/veya anatomik olabilir ve kişilerde farklı derecelerde bulunabilir. Cinsiyet özelliklerinin pek çok çeşidi doğumda, hatta daha önce hemen tespit edilir. Bazen bu varyantlar, yaşamın ancak daha sonraki aşamalarında, genellikle ergenlik döneminde belirginleşir.

AB Konseyi'nin LGBTi kişilerin insan haklarının korunmasına yönelik 2013 kılavuzu, 'interseks' ile ilgili olarak, bunun "kültürel olarak oluşturulmuş erkeklik ve kadınlık standartlarına ilişkin bedensel farklılıkları" kapsadığını kaydetmiştir.*

* Avrupa Birliği Konseyi (2013), *Guidelines to promote and protect the enjoyment of all human rights by Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender and Intersex (LGBTI) persons*, Lüksemburg, 24 Haziran 2013.

Daha fazla bilgi için lütfen bkz.

THA (2015) *The fundamental rights situation of intersex people*, Luxembourg, Publications Office.

“İnterseks olmaktan onur duyuyorum. Herkesin bunu duyması ve herkesin biyolojik cinsiyetin ikili olmadığını anlaması an meselesi. İnsanların kendilerini nasıl tanımlayacağını seçmekte özgür olduğunu kabul etmeleri daha uzun sürecek çünkü bu, insanların kendi kimliklerini incelemelerini gerektiriyor.”

(İsveç, İnterseks kişi, biseksüel, 35)

interseks kişileri korumaya yönelik yasal bir çerçeveye doğru

Erkek veya kadın arasındaki geleneksel sosyal ayırım, cinsiyet özelliklerindeki tüm farklılıkları hesaba katmaz. Sonuç olarak interseks kişiler, rızaları olmaksızın ayrımcılıktan tıbbi müdahalelere kadar çok çeşitli temel hak ihlallerine maruz kalmaktadır.

Önemli ancak yetersiz adım: hastalık olarak görmekten çıkarmak

Haziran 2018’de Dünya Sağlık Örgütü (WHO), Uluslararası Hastalık Sınıflandırması’nın (ICD-11) 11. revizyonunda ‘Ruh sağlığı ve bozuklukları’ndan trans kimlikleri çıkararak trans kimlikleri kısmen hastalık olarak görmekten çıkardı. Avrupa Parlamentosu, kısmi de olsa interseks kişilerin haklarına ilişkin Şubat 2019 tarihli kararında bu kararı memnuniyetle karşıladı. Bununla birlikte, “çocukluktaki cinsiyet uyumsuzluğu” kategorisinin çocukluktaki cinsiyete bağlı olmayan normatif davranışları patolojik hale getirdiğini” belirtmiş ve Üye Devletleri bu kategorinin ICD-11’den çıkarılmasını sürdürmeye çağırmıştır.*

AB ve Üye Devlet seviyelerinde katılım azlığı

interseks kişilere karşı ayrımcılık, özellikle karmaşık bir ayrımcılık biçimidir. interseks örgütleri, “cinsiyet özellikleri” teriminin, interseks kişilerin ayrımcılığa karşı korunması için bir zemini en iyi şekilde tanımlayacağını iddia etmektedir.** Bununla birlikte, AB’deki ayrımcılık karşıtı yasal çerçevenin interseks kişileri nasıl koruduğu belirsizliğini korumaktadır.

Komisyonun ‘Avrupa’da trans ve interseks eşitliği hakları’ hakkındaki 2018 raporu, “ulusal (ve AB) hukukunun interseks deneyimleriyle ilişki kurması konusunda daha geniş bir sorun” tespit etmektedir.*** Rapor, interseks kişilerin “az sayıda açık korumadan yararlandığını” öne sürmektedir. Eşit olmayan muameleye karşı”, Üye Devletler ise “interseks kişilerin vücutlarına gereksiz tıbbi müdahale uygulamalarına büyük ölçüde karşı koymakta başarısızdır”.

AB cinsiyet eşitliği mevzuatı bu konuda sessizdir ve henüz AB Adalet Divanı’na interseks kişilere karşı ayrımcılık vakası ulaşmamıştır.

Malta liderliği elinde tutuyor

2015 yılında Malta, “cinsiyet özellikleri” temelinde açık bir şekilde ayrımcılığa karşı koruma sağlayan ilk AB Üye Devleti oldu. “Cinsiyet Kimliği, Cinsiyet ifadesi ve Cinsiyet Özellikleri Yasası”, kamu hizmetlerinin cinsiyet özelliklerine dayalı her türlü yasa dışı ayrımcılığı ve tacizi ortadan kaldırmasını ve kamu hizmetlerinin cinsiyet özelliklerinden bağımsız olarak herkes için fırsat eşitliğini teşvik etmesini gerektirir.***

* *İnterseks kişilerin haklarına Avrupa Parlamentosu Kararı B8-0101/2019 -European Parliament Resolution B8-0101/2019 - on the rights of intersex people (2018/2878(RSP)).*

** *Avrupa İnterseks Toplantısı (2014), Avrupa İnterseks Toplantısı Açıklaması, 8 Ekim 2014, madde 2.*

*** *Cinsiyet eşitliği ve ayrımcılık yapmama konusunda Avrupa hukuk uzmanları ağı (2018), Trans and intersex equality rights in Europe - a comparative analysis.*

**** *Malta, 2015 11. Madde (ACT No. XI of 2015 bir kişinin cinsiyetinin tanınması ve kaydedilmesi ve böyle bir değişikliğin etkilerinin yanı sıra bir kişinin cinsiyet özelliklerinin tanınması ve korunmasını kapsamaktadır.*

2.4.1. İnterseks kişilerin karşılaştığı temel zorluklar

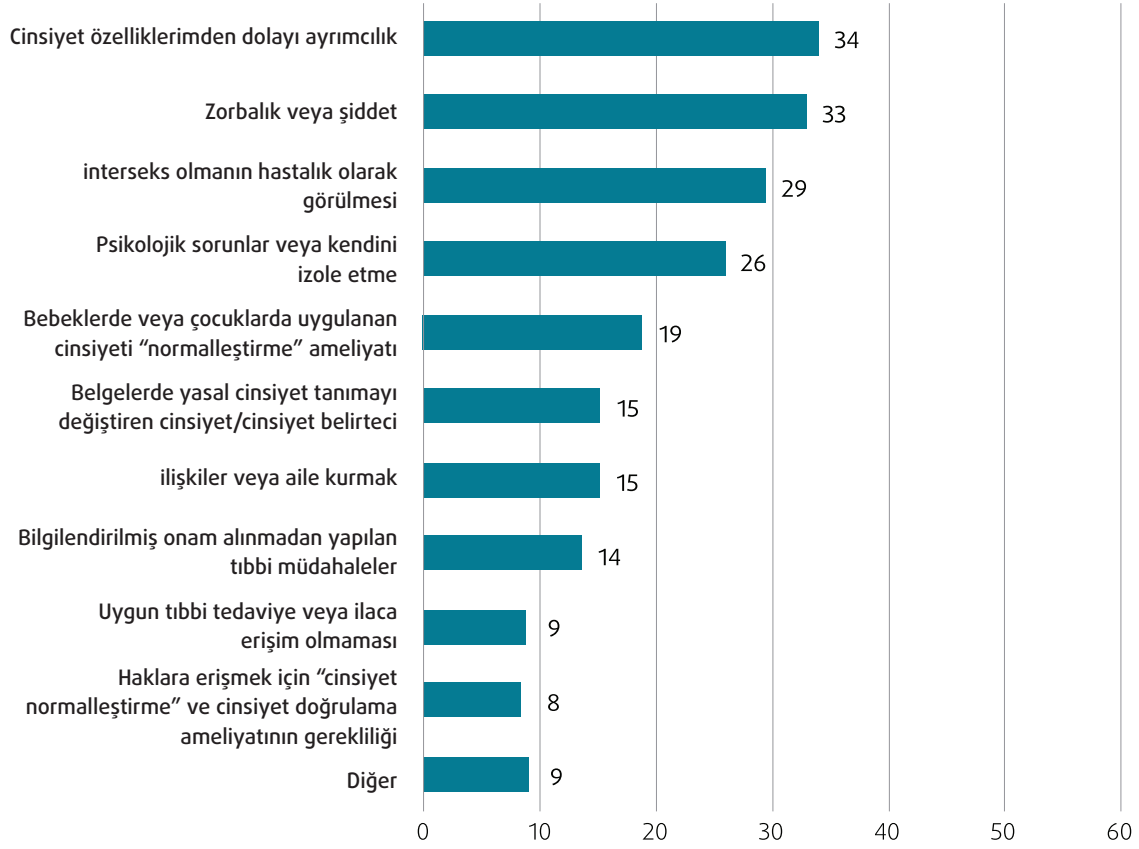
Her üç interseks katılımcıdan birden fazlası (%34) cinsiyet özelliklerinden dolayı ayrımcılığı en büyük sorun olarak görmektedir. Benzer bir oran (%33) zorbalık ve/veya şiddeti en büyük sorunları olarak görmektedir.

Biraz daha küçük bir oran (%29), asıl sorunun insanların interseks olmayı bir hastalık ya da patolojik olarak görmeleri olduğunu söylemektedir. Dörtte birden fazlası (%26), psikolojik sorunları veya diğerlerinden soyutlanmayı en büyük endişe olarak tanımlamaktadır. Beşte biri (%19) temel sorun olarak bebeklere veya çocuklara uygulanan cinsiyeti “normalleştirme” ameliyatını belirtmiştir.

“Son fiziksel saldırım, işlerin Noel Partisi’nden sonra bir tramvay durağında göğsüme bir yumruktu.” (Birleşik Krallık, Trans kadın, İnterseks, Biseksüel, 49)

“Sağlık ihtiyaçlarım için tıbbi bakıma, ayrımcılığa uğramadan bulmak zor. Bu nedenle sadece çok acil durumlarda doktora giderim.” (Almanya, İnterseks kişi, 49)

Şekil 22: İnterseks kişilerin yaşadıkları ülkede karşılaştıkları en büyük sorunlar

Notlar: AB-28 toplamı Birleşik Krallık'ı (BK) içerir çünkü veri toplamanın referans dönemi Birleşik Krallık'ın Üye Devlet olduğu zamandan itibaren.

a AB'de yaşayan tüm interseks katılımcılardan (n=1,519); ağırlıklı sonuçlar."

b Sunulan şekil 1x9. soruya dayanmaktadır: "Sizce [ÜLKE]'de intersekslerin karşılaştığı en büyük sorunlar nelerdir? Lütfen sizin için en önemli olan en fazla üç seçenek belirleyin."

Kaynak THA EAB LGBTI II 2019

2.4.2 Tıbbi tedaviler veya müdahaleler için bilgilendirilmiş onam

İnterseks katılımcıların çoğu (%62), cinsiyet özelliklerini değiştirmek için ilk cerrahi tedaviden önce kendilerinin veya ebeveynlerinin bilgilendirilmiş onamının sağlanmadığını veya istenmediğini söylemektedir. İnterseks katılımcıların neredeyse yarısı, hormonal tedavi (%49) veya başka herhangi bir tıbbi tedavi türü için bilgilendirilmiş rızanın sağlanmadığını söylemektedir. (47 %).

Bir hak meselesi: kişinin bilgilendirilmiş rızası, saygınlığı ve bütünlüğü

AB Temel Haklar Şartı, dürüstlük hakkını yüceltir ve kişinin özgür ve bilgilendirilmiş rızasına saygı gösterilmesi gerektiğini vurgular (Madde 3 – Başlık I “Onur”).

Bakım ve tedavi seçenekleri hakkında bilinçli kararlar verme hakkı ve tedaviyi reddetme hakkı temel hasta haklarıdır. Tıbbi veya diğer profesyonel sağlık hizmetlerinden yararlanan kişilere etik muamele edilmesini ve onurlarına ve bedensel özerkliklerine saygı gösterilmesini sağlarlar.

Bir kişinin cinsiyet özelliklerini değiştiren önemli müdahaleler bir yana, herhangi bir tıbbi müdahale hakkında bilgilendirilmiş rızanın olmaması, hasta haklarının yanı sıra insan onuru ve kişinin bütünlüğü hakkını da ihlal edebilir.

Daha çok Oviedo Sözleşmesi olarak bilinen Avrupa Konseyi İnsan Hakları ve Biyotıp Sözleşmesi*, biyomedikal alanda insan haklarının korunması için rıza, özel hayat ve bilgi edinme hakkı vb. ile ilgili bir dizi ilke ve yasakları özetlemektedir. Ancak, bazı Üye Devletler sözleşmeyi imzalamamış ve/veya onaylamamıştır.

Bu ülkelere Avusturya, Belçika, Almanya, İrlanda, İtalya, Lüksemburg, Malta, Hollanda, Polonya ve İsveç dahildir.

Bir ulusal kanun meselesi

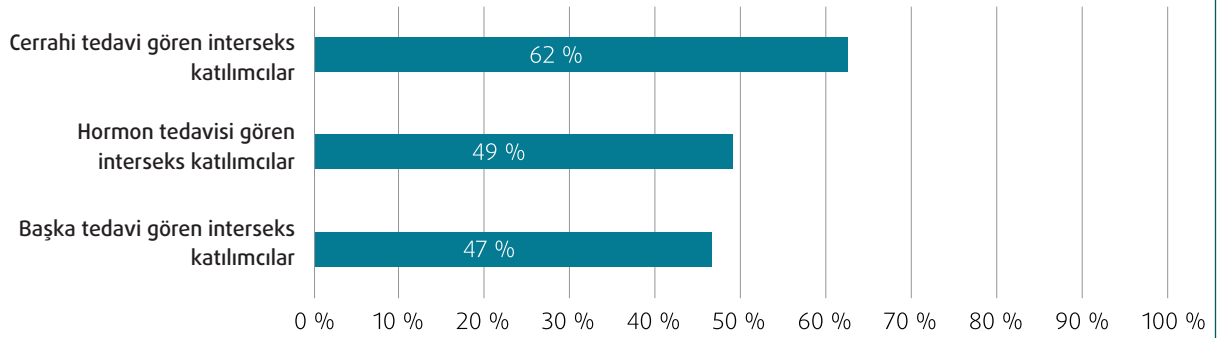
2018 yılında Avrupa Komisyonu, “Avrupa Birliğinde Hasta Hakları” konulu bir rapor yayınlamıştır. 1984’ten itibaren AB’nin hasta haklarını tesis etme çabalarına örneğin, Komisyonu “Hasta Haklarına İlişkin Avrupa Şartı”na davet eden bir Avrupa Parlamentosu kararı yoluyla atıfta bulunmaktadır. **

Rapor, sınır ötesi sağlık hizmetlerinde hasta haklarının uygulanmasına ilişkin 2011/24/EU sayılı Direktifin, sınır ötesi sağlık bakımı bağlamında hasta haklarını “tüketici” olarak ele aldığını belirtmektedir. Ancak direktifin, temel kişisel hasta haklarının diğer temel yönleriyle ilgilenmediğini belirtmektedir. Bu, örneğin, bilgilendirilmiş rıza konusunu içerir. Bu, Üye Devletlerin değişen derecelerde koruma sağlamasıyla ulusal düzeyde düzenlenmektedir.

* Bkz. *Biyoloji ve Tıbbın Uygulanmasına İlişkin İnsan Haklarının ve İnsan Onurunun Korunmasına İlişkin Sözleşme: Convention on Human Rights and Biomedicine.*

** Komisyonun raporu web sitesinde mevcuttur: [website of the EU's Publications Office.](http://website.of.the.EU's.Publications.Office)

Şekil 23: Cinsiyet özelliklerini değiştirmek için ilk tıbbi tedavi veya müdahaleden önce ne kendilerinin ne de ebeveynlerinin tam olarak bilgilendirilmiş onam vermediğini söyleyen interseks katılımcılar^{a,b}

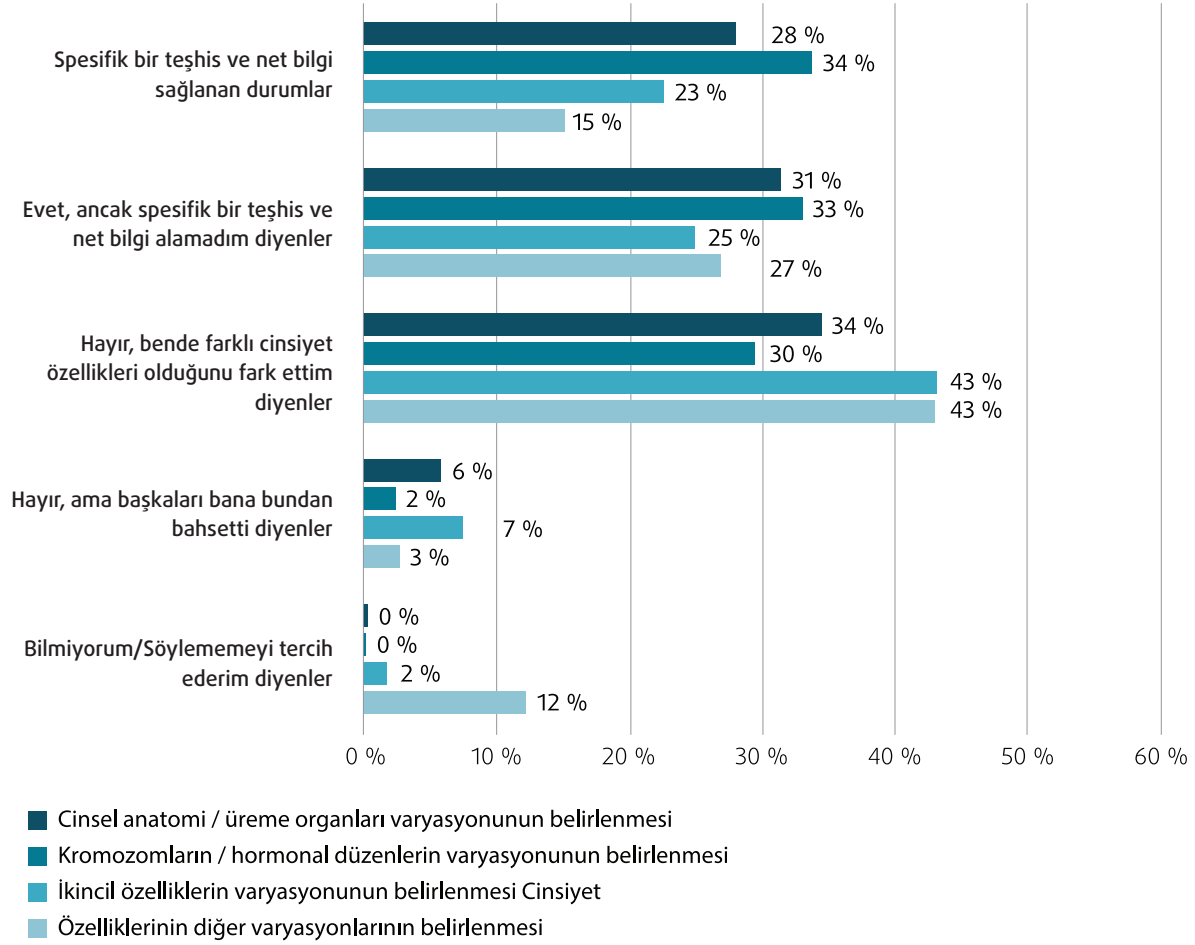

Notlar: a Cinsiyet özelliklerini değiştirmek için herhangi bir tıbbi tedavi veya müdahale görmüş tüm interseks katılımcılardan (n=362); ağırlıklı sonuçlar.

b Sunulan şekil, Soru IX4'e cevap veren katılımcıları göstermektedir: "Cinsiyet özelliklerinizi değiştirmek için herhangi bir tıbbi tedavi veya müdahale gördünüz mü?" ve Soru IX5: "Cinsiyet özelliklerinizi değiştirmek için ilk tıbbi tedavinizden veya müdahalenizden önce kim onay verdi?" ve IX7. Soruya 'Evet' veya 'Hayır' yanıtını verdi: "Siz veya anne-babanız tıbbi tedavinin neler içerdiğini ve olası olumlu veya olumsuz sonuçlarını ayrıntılı olarak açıkladınız mı?"

Kaynak: THA, AB-LGBTI II 2019

Şekil 24: İnterseks katılımcıların cinsiyet özelliklerindeki varyasyon nasıl belirlendi?

Notlar: AB-28 toplamı Birleşik Krallık'ı (BK) içerir çünkü veri toplamanın referans dönemi Birleşik Krallık'ın Üye Devlet olduğu zamandan itibaren.

a Tüm interseks katılımcılardan (n AB-28=1,519); ağırlıklı sonuçlar.

b Sunulan şekil, Soru IX1'e dayanmaktadır: "Cinsiyet özelliklerinizde ne tür değişiklikler var (veya tedavi gördünüz)? Tüm seçenekleri okuyun ve uygun olanların tümünü seçin" ve Soru IX2: "Cinsiyet özelliklerinizdeki değişiklik tıp uzmanları tarafından mı belirlendi?"

Kaynak: THA AB LGBTİ 2019

2.4.3 Cinsiyet özelliklerinin belirlenmesi ve farkındalık

Anket, interseks katılımcılara cinsiyet özelliklerinin çeşitliliğini nasıl öğrendiklerini sordu. Her 10 kişiden dördünden fazlası (%43) ikincil cinsiyet özelliklerinin bir varyasyonunu keşfettiklerini söylemiştir.

Üç katılımcıdan biri (%34), kromozomların veya hormonal paternlerin çeşitliliği hakkında spesifik bir tıbbi teşhis ve net bilgi aldığını belirtmiştir. Ankete katılanların yaklaşık üçte biri tıbbi tespit yapıldığını, ancak bu konuda kesin bir teşhis veya net bir bilgi alamadıklarını söylemiştir.

Ankete katılanların daha küçük bir oranı, yaklaşık 10 kişiden biri, interseks olduklarına dair tıbbi bir tespit olmadığını, bunun yerine, diğer insanların onlara bundan bahsettiğini söylemiştir.

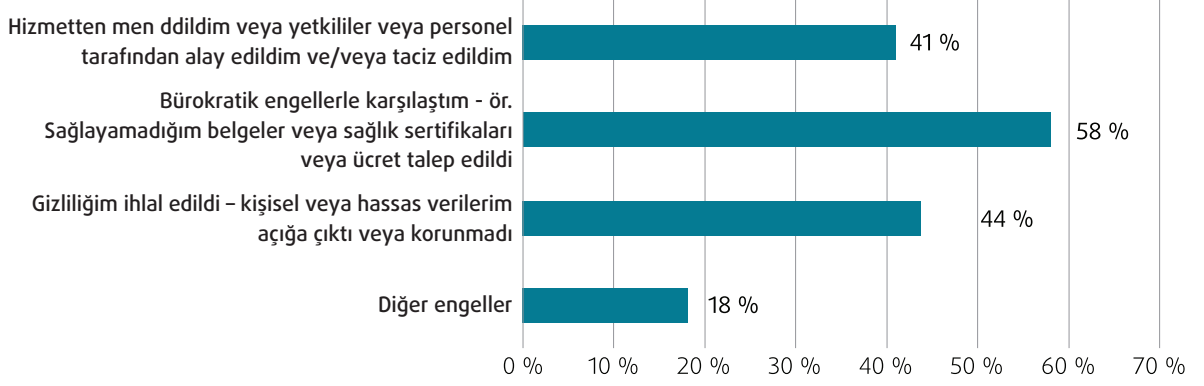
2.4.4 Medeni durumun devlet belgelerine tescilinin önündeki engeller

İnterseks anketine katılan beş kişiden biri (%19), medeni durumlarını veya cinsiyetlerini kamuya açık bir belgeye kaydederken engellerle karşılaştığını belirtmiştir. Bunlar arasında bürokratik engeller (%58), hizmet reddi veya personel tarafından alay edilmesi (%41) ve mahremiyet ihlalleri (%44) bulunmaktadır.

"Cinsiyetler arasındaki yasal ayrımcılık, yasal eşitsizliklere izin verir. Mesele yasal cinsiyetlerin sayısını artırmak değil, doğumda size atananların önemli olmayacağı bir hukuk sistemi yaratmaktır."

(Macaristan, İkilik dışı, 44)

Şekil 25: Resmi belgelerde medeni durum veya cinsiyet tescil ettirirken interseks katılımcıların karşılaştığı engeller

Notlar: AB-28 toplamı Birleşik Krallık'ı (BK) içerir çünkü veri toplamanın referans dönemi Birleşik Krallık'ın Üye Devlet olduğu zamandan itibaren.

a Medeni durumlarını veya cinsiyetlerini resmi belgelere kaydederken engellerle karşılaştıklarını söyleyen tüm interseks katılımcılardan (n AB-28=306); ağırlıklı sonuçlar.

b Sunulan şekil, Soru IX8'e dayanmaktadır: "Medeni durumunuzu veya cinsiyetinizi resmi belgelere kaydederken herhangi bir engelle karşılaştınız mı?" ve Soru IX9: "Ne tür engellerle karşılaştınız? Tüm seçenekleri okuyun ve geçerli olanların tümünü seçin."

Kaynak :THA , AB-LGBTI II 2019

Ek: Metodoloji

AB-LGBTI II Anketi, 27 Mayıs ve 22 Temmuz 2019 tarihleri arasında çevrimiçi olarak gerçekleştirildi. Ankette 139.799 LGBTI katılımcısından bilgi toplandı. Bu anket dalgasına ilk kez interseksler ve 15-17 yaş arasındakiler dahil edildi. Anketin hazırlanması, çevrimiçi veri toplama, göstergelerin işlenmesi ve analizi ve çevrimiçi anket tanıtımı, THA'nın rehberliği ve gözetimi altında Agilis SA ve Homoevolution¹⁶ tarafından yapıldı.

Coğrafi kapsam

Ankete katılanlar, ancak anketin kapsadığı ülkelerde en az bir yıl yaşadıklarını bildirmişlerse anketi doldurabilmişlerdir. Bu ülkelerin tamamı AB ülkeleri, Kuzey Makedonya ve Sırbistan'dı. Son ikisi, 2012'deki anketin ilk dalgasına dahil edilmemiştir.

Örnekleme

Çevrimiçi olarak yürütülen AB-LGBTI II Anketi, 28 AB Üye Devletinde yaşayan 137508 katılımcı da dahil olmak üzere 139.799 tam yanıtın veri topladı. AB-28 örnekleme %42 gey erkeklerden, %20 biseksüel kadınlardan, %16 lezbiyen kadınlardan, %14 trans kişilerden, %7 biseksüel erkeklerden ve %1 intersekslerden oluşmaktadır. Estonya ve Litvanya'da biseksüel kadınlar en büyük kategorileri oluşturmaktadır. Finlandiya'da trans katılımcılar bu şekilde dahil edilmiştir.

¹⁶ Harici yüklenicilerden oluşan bir konsorsiyum, 2018'de Açık İhale Çağrısı yoluyla LGBTİ anket sözleşmesini imzalarken.

Tablo 3: Ülkeye ve LGBTİ grubuna göre ağırlıksız örneklem hacmi ve ulusal örneklerin LGBTİ grupları arasındaki dağılımı

Ülke	Örneklem boyutu (ağırlıksız)						Ülke örneğinin yüzdesi (ağırlıksız)							
	Lezbiyen kadın	Gey erkek	Biseksüel kadın	Biseksüel erkek	Trans	interseks	Toplam n	Lezbiyen kadın	Gey erkek	Biseksüel kadın	Biseksüel erkek	Trans	interseks	Toplam %
AB-28	22,380	57,866	26,815	9,483	19,445	1,519	137,508	16%	42%	20%	7%	14%	1%	100%
AT	457	1,122	264	123	326	23	2,315	20%	48%	11%	5%	14%	1%	100%
BE	460	1,394	250	133	416	33	2,686	17%	52%	9%	5%	15%	1%	100%
BG	220	995	303	240	118	<20	1,894	12%	53%	16%	13%	6%	gizli	100%
HR	159	496	214	94	108	<20	1,088	15%	46%	20%	9%	10%	gizli	100%
CY	85	359	84	36	49	<20	630	13%	57%	13%	6%	8%	gizli	100%
CZ	420	2,004	493	242	366	37	3,562	12%	56%	14%	7%	10%	1%	100%
DK	413	1,025	256	157	374	<20	2,244	18%	46%	11%	7%	17%	gizli	100%
EE	206	234	446	51	187	<20	1,139	18%	21%	39%	4%	16%	gizli	100%
FI	907	751	1,274	175	1,575	29	4,711	19%	16%	27%	4%	33%	1%	100%
FR	2,583	6,286	1,765	764	1,934	86	13,418	19%	47%	13%	6%	14%	1%	100%
DE	3,059	7,580	1,433	1,072	2,815	160	16,119	19%	47%	9%	7%	17%	1%	100%
EL	621	2,083	909	365	448	76	4,502	14%	46%	20%	8%	10%	2%	100%
HU	716	1,563	1,045	206	486	43	4,059	18%	39%	26%	5%	12%	1%	100%
IE	460	972	431	194	305	21	2,383	19%	41%	18%	8%	13%	1%	100%
IT	1,853	4,789	1,481	627	890	141	9,781	19%	49%	15%	6%	9%	1%	100%
LV	119	251	203	59	105	<20	743	16%	34%	27%	8%	14%	gizli	100%
LT	188	391	538	93	156	32	1,398	13%	28%	38%	7%	11%	2%	100%
LU	78	187	38	20	35	<20	361	22%	52%	11%	6%	10%	gizli	100%
MT	189	342	134	29	90	<20	800	24%	43%	17%	4%	11%	gizli	100%
NL	459	2,128	359	287	620	61	3,914	12%	54%	9%	7%	16%	2%	100%

Ülke	Örneklem boyutu (ağırlıksız)						Ülke örneğinin yüzdesi (ağırlıksız)							
	Lezbiyen kadın	Gey erkek	Biseksüel kadın	Biseksüel erkek	Trans	interseks	Toplam n	Lezbiyen kadın	Gey erkek	Biseksüel kadın	Biseksüel erkek	Trans	interseks	Toplam %
PL	2,065	5,335	3,606	795	1,742	175	13,718	15%	39%	26%	6%	13%	1%	100%
PT	380	2,555	444	482	360	73	4,294	9%	60%	10%	11%	8%	2%	100%
RO	521	1,065	878	298	372	80	3,214	16%	33%	27%	9%	12%	2%	100%
SK	428	1,344	713	179	219	72	2,955	14%	45%	24%	6%	7%	2%	100%
SI	95	340	101	47	43	<20	633	15%	54%	16%	7%	7%	gizli	100%
ES	2,458	7,339	6,406	1,796	2,067	114	20,180	12%	36%	32%	9%	10%	1%	100%
SE	328	998	294	226	632	24	2,502	13%	40%	12%	9%	25%	1%	100%
MK	86	254	120	70	53	<20	600	14%	42%	20%	12%	9%	gizli	100%
RS	241	788	282	158	171	51	1,691	14%	47%	17%	9%	10%	3%	100%
UK	2,453	3,938	2,453	693	2,607	121	12,265	20%	32%	20%	6%	21%	1%	100%
Total	22,707	58,908	27,217	9,711	19,669	1,587	139,799	16%	42%	19%	7%	14%	1%	100%

Notlar: AB-28 toplamı Birleşik Krallık'ı (BK) içerir çünkü veri toplamının referans dönemi Birleşik Krallık'ın Üye Devlet olduğu zamandan itibaren.

- Kalite kriterlerini geçen bir anket sağlayan tüm katılımcılardan (n = 139,799); ağırlıksız sonuçlar
- Yanıtlayanların olası tanımlanmasını önlemek için, belirli bir hücredeki örneklem büyüklüğü 20'den küçükse, frekanslar ve oranlar yayınlanmaz.
- A2, A3, A4, A5, A6 ve A6 sorularına göre.

Kaynak: TSK, AB-LGBTI II 2019

Anket, yanıtlayanları cinsiyet (soru A2 ve A3), cinsiyet özellikleri (soru A5), cinsel yönelim (soru A4) ve cinsiyet kimliği ve ifadesi (soru A3, A6 ve A6_1) açısından taradı. Cevaplarına göre, katılımcılar altı ana kategoriye ayrıldı: lezbiyen kadın, gey erkek, biseksüel kadın, biseksüel erkek, trans ve interseks.

Bazı katılımcılar birden fazla kategori altında sınıflandırılabilir (örneğin, biseksüel ve trans). Bu durumda, LGBTİ konularına ilişkin anketlerde genellikle yeterince temsil edilmeyen trans ve interseks kişiler hakkında daha fazla bilgi toplamak için trans veya interseks kategorisine öncelik verildi. Bu nedenle, birden fazla LGBTİ kategorisine ait olan katılımcılara, yalnızca kendilerini tanımladıkları kategorilerden birine ilişkin sorular sorulmuştur. Örneğin, trans lezbiyenlere trans kişi olarak deneyimleri hakkında sorular soruldu. Bu, soru sayısını sınırlamak ve yanıtlayanlar üzerindeki yükü hafifletmek için önemliydi. Bununla birlikte, katılımcılar, yaşadıkları belirli bir olaya - örneğin lezbiyen ya da kadın olmaya - dayandırabildiler. Kendilerini trans olarak tanımlayan katılımcıların trans kadın, trans erkek, çapraz giyimli kadın, çapraz giyimli erkek, non-binary, cinsiyetçi, cinsiyet akışkan, cinsiyetçi veya çok cinsiyetli gibi kimliklerine en uygun tanımı belirtmelerine izin verilmiştir.

Tablo 4: Kendileri tarafından beyan edilen trans kimlikler, ağırlıksız (AB28-, %)

Tanım	Trans	interseks	Toplam % (excl. Not applicable)
Bilmiyorum	0%	(0%)	0%
Söylememeyi tercih diyorum	(0%)	(0%)	(0%)
Uygulanamaz	1%	55%	5%
Trans kadın	15%	8%	14%
Trans erkek	23%	6%	22%
Çapraz giyinen kadın	1%	2%	1%
Çapraz giyinen erkek	2%	3%	2%
Non-binary	23%	7%	22%
Gender-queer	9%	3%	9%
Cinsiyet-akışkan	11%	6%	11%
Aseksüel	7%	2%	7%
Çok cinsiyetli	1%	2%	1%
Diğer (Lütfen Belirtin.)	6%	5%	6%
Toplam	100%	100%	100%

Notlar: AB-28 toplamı Birleşik Krallık'ı (BK) içerir çünkü veri toplamının referans dönemi Birleşik Krallık'ın Üye Devlet olduğu zamandan itibaren.

a Kalite kriterlerini geçen bir anket sağlayan tüm trans ve interseks katılımcılardan (n = 20,964); ağırlıksız sonuçlar

b "Toplam" sütunu, açıklamalarını sağlamayan yanıtlayıcıları içermez.

c İnterseks kategorisi tabloya dahil edilmiştir çünkü bazı interseks katılımcılar trans olarak da tanımlanmıştır. Trans (veya interseks) olarak tanımlanan tüm lezbiyen, gey ve biseksüel katılımcılar trans (veya interseks) olarak kategorize edilmiştir.

d A6_1 sorusuna dayalı olarak: "Şu anki cinsiyet kimliğinizi nasıl tanımlarsınız? Lütfen aşağıdaki kategorilerden size en uygun olanı seçin: 1. Trans kadın, 2. Trans erkek, 3. Çapraz giyinen kadın, 4. Çapraz giyinen erkek, 5. İkilik dışı, 6. Genderqueer, 7. Cinsiyet-akışkan, 8. Aseksüel, 9. Çok cinsiyetli, 10. Diğer, lütfen belirtiniz, 888. Söylememeyi tercih edin, 999. Bilmiyorum"

Kaynak: THA, AB-LGBTI II 2019

En büyük örnekleme sahip ülkeler İspanya (tüm katılımcıların %14'ü), Almanya (%12), Polonya ve Fransa (her ikisi de %10) ve Birleşik Krallık'tır (%9). Buna karşılık, Kıbrıs, Lüksemburg, Kuzey Makedonya ve Slovenya en küçük örneklere sahiptir (her biri tüm katılımcıların % 0,5'inden azı).

Anket tipi

"Rastgele rota" gibi geleneksel yöntemlerle LGBTİ kişilerle anket yapmak için geçerli olan belirli zorluklar nedeniyle açık bir çevrimiçi anket yöntemi seçilmiştir. Bu tür bir anketin sağladığı anonimlik ve gizlilik, yüz yüze veya telefonla yürütülen geleneksel bir ankette LGBTİ olduğunu açıklamak istemeyenler de dahil olmak üzere, hedef nüfusun farklı katmanlarından çok sayıda katılımcının katılmasına olanak tanır.

Yüksek katılım oranları sağlamak için Avrupa ve birçok ulusal LGBTİ kuruluşu anketin tanıtımına yardımcı olmuştur. Ayrıca, insanları anket hakkında bilgilendirmek ve katılımı teşvik etmek için çeşitli kanallar kullanılmıştır. Bunlara sosyal medya ve diğer çevrimiçi ve çevrimdışı kanallar dahildir.

Sorular

Anket, önceki dalgada kullanılan soruların büyük ölçüde aynısıydı. AB ve uluslararası kurumlar ve insan hakları organları ve örgütlerinin yanı sıra Avrupa ve küresel LGBTİ örgütleri ve ağları, uzmanlar ve akademisyenlerle istişareden sonra iyileştirildi ve genişletildi.

Çoğunlukla çoktan seçmeli soruların yanı sıra kaliteyi sağlamak için bir dizi kontrol içeriyordu. Yanıt verenler, bazıları için «bilmiyorum» veya «söylememeyi tercih ediyorum» seçeneği de dahil olmak üzere tüm sorular için bir yanıt seçmek zorunda kaldı.

Anketin ifadeleri cevaplayıcıların kategorisine göre uyarlandı. Örneğin, interseks katılımcılara 'LGBTİ kişi' olarak değil, interseks olarak yaşadıkları deneyimler soruldu. Anketin bir bölümü trans katılımcılara ve bir bölümü interseks katılımcılara ayrıldı.

Anket sonunda yorumlar için açık bir metin alanı bulunmaktadır.

Temsil edilme

Açık çevrimiçi anketler, kapsadıkları çevrenin temsilcisi olduklarını iddia etmezler. THAA, anketin "mümkün olduğunca temsili" olmasını sağlamak için bir dizi adım atmıştır: örneğin, her ülkedeki LGBTİ nüfusunu haritalayarak ülke başına, LGBTİ grubuna ve yaş kategorisine göre hedef örneklem büyüklüklerini hesaplamıştır.

Veri kalitesi ve tutarlılık

Veri seti iç tutarlılık açısından ve gerçek cevaplar için kontrol edilmiştir. Kontroller arasında 'hızlandırıcılar' (anketi çok hızlı tamamlayanlar, yani soruları okumak için gereken minimum süreyi almadan yanıtlayanlar), dahili olarak tutarsız cevaplar, sonuçları çarpıtmayı amaçlayan cevaplar vb. için kontroller bulunmaktaydı. Yanıtlara bir kalite puanı verildi ve veri kalitesi standartlarını karşılayamazlarsa silinmiştir. Toplamda, THA 1.822 (%1.3) yanıtı hariç tutmuştur. Bu nedenle, bu raporda sunulan anket sonuçlarının analizi, çevrimiçi anket aracıyla toplanan 141.621 anketten 139.799 anketin nihai örneğine dayanmaktadır.

Ağırlıklandırma

Örnekleme belirli bir grubun aşırı veya eksik temsil edilmesi nedeniyle anket sonuçlarının bozulmasını önlemek için iki ağırlık seti uygulanmıştır:

- Önceki anketlerden alınan varsayılan LGBTİ toplumuna ilişkin bilgilere dayalı karşılaştırma ağırlığını ifade etmektedir. Bu ağırlık, bazı LGBTİ ve yaş gruplarının eksik temsilini düzeltmek için LGBTİ grupları ve ülke başına yaş kategorileri arasındaki göreceli dağılımları hesaba katmıştır.
- Katılımcı ağırlığı, THA 2012 anketi de dahil olmak üzere diğer LGBTİ anketlerinde katılımcıların belirli veya olası bir katılımcı olma konusundaki göreceli eğilimlerini hesaba katmaktadır. Bu ağırlık, LGBTİ örgütleriyle yakından bağlantılı kişilerin LGBTİ anketlerine katılma eğilimini düzeltir.

Aşırı değerlerden kaçınmak için ağırlıklar standartlaştırılmış ve kırılmıştır. Anketin ikinci dalgasının sonuçları, karşılaştırmalı değerlendirme ve üyelik ağırlıklarının bir kombinasyonu ile tartılmıştır. AB-28 için ortalamalar hesaplanırken ülkelerin göreceli nüfus büyüklükleri dikkate alınmıştır.

Anketin ilk dalgasında üyelik ağırlıklarının hesaplanmasına izin verecek bilgileri toplamadığından birinci ve ikinci dalga arasındaki karşılaştırmalar yalnızca kıyaslama ağırlıkları üzerinden tartılmıştır.

Sosyodemografik özellikler

AB-28'deki örnek ağırlıklı olarak genç olup, ortalama yaşı neredeyse 29'dur. Ankete katılan beş kişiden dördü (%82) 40 yaşın altındadır. Üçte birinden fazlası 18 ila 24 yaşları arasındaydı. 15 ila 17 yaş arasındaki katılımcılar, örneklemin yedinci kısmını oluşturmaktadır. Ankete katılanların sadece %4'ü 55 yaş ve üzerindedir.

Tablo 5: LGBTİ grubuna göre ankete katılanların yaşı, ağırlıksız (AB28-, %)

Yaş	Lezbiyen kadın	Gey erkek	Biseksüel kadın	Biseksüel erkek	Trans	interseks	Toplam%
15-17 yaş	13	5	28	13	19	18	13
18-24 yaş	33	27	48	42	43	30	35
25-39 yaş	38	40	21	27	28	27	33
40-54 yaş	13	21	3	12	8	19	14
55+ yaş	3	6	1	5	3	6	4
Toplam	100	100	100	100	100	100	100

Notlar: AB-28 toplamı Birleşik Krallık'ı (BK) içerir çünkü veri toplamının referans dönemi Birleşik Krallık'ın Üye Devlet olduğu zamandan itibaren.

a AB-28'de kalite kriterlerini geçen bir anket sağlayan tüm katılımcılardan (n = 137.508); ağırlıksız sonuçlar.

b A1 sorusuna göre: "Kaç yaşındasın?"

Kaynak: THA, AB-LGBTİ II 2019

Eğitim açısından, örneklemin neredeyse yarısı (%45) üniversite eğitimi tamamlamıştır (lisans ve üzeri); %12'si orta öğretim sonrası eğitimi tamamlamıştır; %28'i liseyi ve %11'i ortaokulu tamamlamıştır. Örneklemin sadece %4'ü sadece ilköğretimi tamamlamıştır veya örgün eğitim görmemiştir. Karşılaştırıldığında, AB-28'deki genel nüfusun %29'u yüksek öğrenimi, %46'sı lise ve orta öğretim sonrası eğitimi ve %26'sı ilk veya orta öğretimden daha azını tamamlamıştır.¹⁷

¹⁷ Eurostat'a göre: Eğitim düzeyine göre nüfus (2018). Eurostat'ın web sitesinde mevcuttur.

Tablo 6: Ankete katılanların LGBTİ grubuna göre en yüksek eğitim düzeyi, ağırlıksız (AB28-, %) (AB28-, %)

Eğitim	Lezbiyen kadın	Gey erkek	Biseksüel kadın	Biseksüel erkek	Trans	interseks	Toplam %
Örgün olmayan	0%	0%	0%	1%	1%	2%	0%
İlkokul	3%	2%	6%	4%	4%	7%	3%
Ortaokul	10%	8%	15%	11%	15%	18%	11%
Üst ortaokul	27%	24%	32%	30%	34%	29%	28%
Kolej / üniversite dışındaki lise sonrası	11%	12%	12%	14%	12%	13%	12%
Lisans veya eşdeğeri	25%	25%	21%	22%	20%	16%	23%
Yüksek lisans veya eşdeğeri	21%	25%	12%	16%	11%	12%	19%
Doktora veya eşdeğeri	3%	4%	1%	3%	2%	3%	3%
Toplam	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Notlar: AB-28 toplamı Birleşik Krallık'ı (BK) içerir çünkü veri toplamının referans dönemi Birleşik Krallık'ın Üye Devlet olduğu zamandan itibaren.

a AB-28'de kalite kriterlerini geçen bir anket sağlayan tüm katılımcılardan (n = 137.508); ağırlıksız sonuçlar

b H1 sorusuna göre: "Tamamladığınız en yüksek eğitim düzeyi nedir? 1. Örgün eğitim yok, 2. İlköğretim, 3. Ortaöğretim, 4. Ortaöğretim üstü, 5. Kolej/ üniversite dışında ortaöğretim sonrası eğitim, 6. Lisans veya dengi, 7. Yüksek lisans veya dengi, 8. Doktora veya eşdeğeri"

Kaynak: FRA, AB-LGBTI II 2019

AB'de yanıt verenlerin yaklaşık üçte biri (%37), hanelerinin geçimini sağlamakta zorluk çektiğini belirtti. Bu genellikle interseks (%52) ve trans (%46) katılımcılar için geçerliydi.

Tablo 7: LGBTİ grubu tarafında bildirilen hane halkının geçimini sağlama zorluğu, ağırlıksız (AB28-, %)

Hane halkının ay sonunu getirme durumu	Lezbiyen kadın	Gey erkek	Biseksüel kadın	Biseksüel erkek	Trans	interseks	Toplam %
Bilmiyorum	0%	0%	0%	0%	0%	(0%)	0%
Söylememeyi tercih ederim	(0%)	0%	0%	(0%)	0%	(0%)	0%
Çok zorlukla	3%	4%	4%	4%	7%	12%	4%
Zorlukla	8%	7%	9%	8%	12%	13%	9%
Biraz zorlukla	24%	21%	26%	25%	27%	26%	24%
Oldukça kolayca	31%	28%	29%	28%	28%	24%	29%
Kolayca	24%	25%	24%	23%	18%	16%	24%
Çok kolayca	9%	14%	8%	12%	7%	8%	11%
Toplam	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Notlar: AB-28 toplamı Birleşik Krallık'ı (BK) içerir çünkü veri toplamının referans dönemi Birleşik Krallık'ın Üye Devlet olduğu zamandan itibaren.

a AB-28'de kalite kriterlerini geçen bir anket sağlayan tüm katılımcılardan (n = 137.508); ağırlıksız sonuçlar

b H20 sorusuna göre: "Hanenizin toplam gelirini düşündüğünüzde, haneniz geçinebiliyor mu? 1. Çok zorlukla, 2. Zorlukla, 3. Biraz zorlukla, 4. Oldukça kolay, 5. Kolayca, 6. Çok kolayca, 888. Söylememeyi tercih ederim, 999. Bilmiyorum"

Kaynak: THA, AB-LGBTI II 2019

AB'deki 10 katılımcıdan dördü (%41) anketi tamamladıklarında ücretli bir işte çalışıyordu ve %40'ı okuyordu. Ankete katılanların yaklaşık yüzde 5'i işsizdi.

Tablo 8: LGBTİ grubuna göre ekonomik faaliyet durumu, ağırlıksız (AB28-, %) (AB28-, %)

Şu anki durum	Lezbiyen kadın	Gey erkek	Biseksüel kadın	Biseksüel erkek	Trans	interseks	Toplam %
Bilmiyorum	(0%)	(0%)	(0%)	(0%)	(0%)	(0%)	(0%)
Söylememeyi tercih ederim	(0%)	(0%)	(0%)	(0%)	(0%)	(0%)	(0%)
Ücretli işte çalışan (babalık veya diğer geçici izinler dahil)	46%	54%	23%	38%	27%	32%	41%
Kendi işinde çalışan	7%	9%	3%	7%	5%	10%	7%
Ücretsiz veya gönüllü işlerde çalışan	1%	1%	1%	1%	2%	2%	1%
İşsiz	4%	4%	4%	5%	7%	8%	5%
Öğrenci	37%	26%	65%	44%	48%	33%	40%
Emekli	1%	2%	0%	1%	1%	3%	1%
Uzun süredir devam eden sağlık sorunları nedeniyle çalışmıyor	1%	1%	1%	1%	5%	5%	2%
Ev içi görevler	0%	0%	0%	0%	1%	1%	0%
Zorunlu askerlik veya sivil hizmet	0%	0%	0%	1%	0%	(1%)	0%
Diğer	2%	2%	2%	2%	3%	5%	2%
Toplam	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Notlar: AB-28 toplamı Birleşik Krallık'ı (BK) içerir çünkü veri toplamanın referans dönemi Birleşik Krallık'ın Üye Devlet olduğu zamandan itibaren.

a AB-28'de kalite kriterlerini geçen bir anket sağlayan tüm katılımcılardan (n = 137.508); ağırlıksız sonuçlar

b H2 sorusuna göre: "Aşağıdakilerden hangisi durumunuzu en iyi tanımlar? 1. Ücretli işlerde (babalık veya diğer geçici izinler dahil), 2. Serbest meslek sahibi, 3. Ücretsiz veya gönüllü işlerde, 4. İşsiz, 5. Öğrenci, öğrenci, 6. Emekli, 7. Nedeniyle çalışmıyor uzun süredir devam eden sağlık sorunları, 8. Ev işlerini yapmak, 9. Zorunlu askerlik veya sivil hizmet, 10. Diğer, 888. Söylememeyi tercih ederim, 999. Bilmiyorum"

Kaynak: FRA, AB-LGBTİ II 2019

AB'deki tüm gruplarda yanıt verenlerin neredeyse yarısı (%47) büyük bir şehirde, %11'i büyük bir şehrin banliyölerinde veya kenar mahallelerinde, %30'u bir kasaba veya küçük şehirde ve %13'ü yaşamaktadır. Karşılaştırıldığında, genel nüfusun %42'si şehirde, %31'i kasaba veya banliyölerde ve %27'si kırsal alanlarda yaşamaktadır.¹⁸

¹⁸ Eurostat'a göre: Gösterge - kentleşme derecesi (2017). Bkz. Eurostat website.

Tablo 9: LGBTİ grubunun ikamet ettiği yer, ağırlıksız (AB28-, %)

ikamet Yeri	Lezbiyen kadın	Gey erkek	Biseksüel kadın	Biseksüel erkek	Trans	interseks	Toplam %
Bilmiyorum	(0%)	(0%)	(0%)	(0%)	(0%)	(0%)	(0%)
Söylememeyi tercih ederim	(0%)	(0%)	(0%)	(0%)	(0%)	(0%)	(0%)
Büyük şehir	45%	53%	39%	42%	39%	40%	47%
Büyük bir şehrin banliyösü	11%	10%	12%	12%	13%	10%	11%
Bir kasaba veya küçük bir şehir	31%	26%	36%	32%	34%	32%	30%
Köy	11%	10%	12%	12%	12%	16%	11%
Kırsalda bir çiftlik veya ev	2%	1%	2%	2%	2%	2%	2%
Toplam	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Notlar: AB-28 toplamı Birleşik Krallık'ı (BK) içerir çünkü veri toplamının referans dönemi Birleşik Krallık'ın Üye Devlet olduğu zamandan itibaren.

a AB-28'de kalite kriterlerini geçen bir anket sağlayan tüm katılımcılardan (n = 137.508); ağırlıksız sonuçlar

b H3 sorusuna göre: "Şu anda nerede yaşıyorsunuz? 1. Büyük şehir, 2. Büyük şehrin banliyösü, 3. Kasaba veya küçük şehir, 4. Köy, 5. Kırsalda bir çiftlik veya ev, 888. Söylememeyi tercih ederim, 999. bilmiyorum"

Kaynak: THA, AB-LGBTI II 2019

Anket, katılımcılara etnik köken (göçmenlik geçmişi dahil), din, engellilik veya diğer açılardan kendilerini bir azınlığın parçası olarak görüp görmediklerini sormuştur. AB'de yanıt verenlerin çoğu (%77) kendilerini listelenen azınlıklardan herhangi birinin üyesi olarak görmezken, %8'i 'diğer azınlık grubuna' ait olduklarını belirtmiştir. Etnik kökenleri (veya göçmen kökenleri), dinleri veya engellilikleri ile ilgili azınlıklara mensup olanlar toplam örneklemin %5-7'sini oluşturmaktadır. Kendini bir azınlığa ait olarak tanımlayan trans ve interseks katılımcılarının oranı, diğer gruplara göre daha yüksektir.

Tablo 10: LGBTİ grubu olarak kendilerini bir azınlığa ait olarak görenler, ağırlıksız (AB28-, %)

Ankete katılanlar kendilerini aşağıdakiler açısından azınlık olarak görüyorlar:	Lezbiyen kadın	Gey erkek	Biseksüel kadın	Biseksüel erkek	Trans	interseks	Toplam %
Etnik veya göçmen geçmişine sahip olmak	6	8	6	8	7	12	7
Din	4	5	7	6	8	11	6
Engellilik	4	3	5	4	14	12	5
Diğer	7	7	8	6	11	13	8
Yukarıdakilerin hiçbiri	80	80	77	79	66	61	77
Bilmiyorum	0	0	1	0	1	(1)	0

Notlar: a AB-28'de kalite kriterlerini geçen bir anket sağlayan tüm katılımcılardan (n = 137.508); ağırlıksız sonuçlar

b Çoklu yanıt H15 sorusuna göre: "Yaşadığınız ülkede kendinizi LGBTİ dışında aşağıdakilerden herhangi birinin parçası olarak görüyor musunuz? A. Etnik bir azınlık (göçmen kökenli olanlar dahil); B. Dini bir azınlık; C. Engellilik açısından azınlık; D. Diğer azınlık grubu; E. Yukarıdakilerin hiçbiri; F. Bilmiyorum"

Kaynak: THA, AB-LGBTI II 2019

Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı hakkında pek çok bilgi internette mevcuttur. FRA'nın fra.europa.eu adresindeki web sitesinden erişilebilir.

AB ile temasa geçmek

Şahsen

Avrupa Birliği'nin her yerinde yüzlerce Europe Direct bilgi merkezi vardır. Size en yakın merkezin adresini şu adreste bulabilirsiniz: https://europa.eu/european-union/contact_en

Telefonda veya e-posta ile

Europe Direct Avrupa Birliği ile ilgili sorularınızı yanıtlayan bir hizmettir. Bu hizmetle iletişime geçebilirsiniz:

- ücretsiz telefonla: 00 800 6 7 8 9 10 11 (bazı operatörler bu aramalar için ücret alabilir),
- belirtilen standart numarada: +32 22999696 veya
- e-posta yoluyla: https://europa.eu/european-union/contact_en

AB hakkında bilgi bulma

Çevrimiçi

Avrupa Birliği hakkında AB'nin tüm resmi dillerinde bilgi şu adresteki Europa web sitesinde mevcuttur: https://europa.eu/european-union/index_en

AB yayınları

Ücretsiz ve ücretli AB yayınlarını şu adresten indirebilir veya sipariş edebilirsiniz: <https://op.europa.eu/en/publications>.

Europe Direct veya yerel bilgi merkezinizle iletişime geçerek ücretsiz yayınların birden çok kopyasını edinebilirsiniz.(bknz. https://europa.eu/european-union/contact_en).

AB hukuku ve ilgili belgeler

Tüm resmi dil sürümlerinde 1952'den beri tüm AB yasaları dahil olmak üzere AB'den yasal bilgilere erişim için, şu adresteki EUR-Lex'e gidin: <http://eur-lex.europa.eu>

AB'den açık veri

AB Açık Veri Portalı (<http://data.europa.eu/euodp/en>) AB'den veri setlerine erişim sağlar. Veriler hem ticari hem de ticari olmayan amaçlarla ücretsiz olarak indirilebilir ve yeniden kullanılabilir.

AVRUPA BİRLİĞİ'NDEKİ HERKES İÇİN TEMEL HAKLARI GERÇEKLEŞTİRMEYE YARDIMCI OLMAK

Bu rapor, THA'nın AB, Kuzey Makedonya ve Sırbistan'daki LGBTİ kişilerle ilgili 2019 araştırmasından seçme bulgular sunmaktadır. Yaklaşık 140.000 katılımcıyla, türünün en büyük anketidir. Ajansın 2012'de AB'de LGBT kişilerle ilgili yaptığı ilk anketi takip etmektedir. Yeni anket sonuçları, son yedi yılda çok az ilerleme olduğunu göstermektedir.

Günlük yaşamda ayrımcılık devam ediyor – işte ve okulda; kafe, restoran, bar ve gece kulüplerinde; konut ararken; sağlık hizmetlerine veya sosyal hizmetlere erişirken vs. Taciz ve fiziksel ve cinsel saldırılar da endişe kaynağı olmaya devam ediyor. Trans ve interseks kişiler, kimlik belgelerini gösterme zorunluluğu da dahil olmak üzere özellikle zorluklarla karşı karşıya. 15-17 yaş arası LGBTİ kişiler için durum karışık. Gençler, yaşlarına göre daha fazla tacize maruz kalırken, okulda LGBTİ'leri savunan daha fazla kişi görüyorlar.

Sonuçlar ayrıca AB genelindeki ve ötesindeki LGBTİ kişilerin, yasa ve politikanın yanı sıra politikacıların, tanınmış kişilerin, topluluk liderlerinin ve sivil toplumun davranışlarının hayatlarını büyük ölçüde etkilediğine inandıklarını gösteriyor. THA, ikinci anketinden elde edilen önemli bulguları sunarak, politika yapıcıları ve karar vericileri LGBTİ kişilerin haklarına tam saygıyı teşvik etme çabalarını artırmaya teşvik etmeyi amaçlıyor.

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

THA – AVRUPA BİRLİĞİ TEMEL HAKLAR AJANSI

Schwarzenbergplatz 11 – 1040 Vienna – Austria

Tel. +43 1580 30-0 – Fax +43 1580 30-699

fra.europa.eu [facebook.com/fundamentalrights](https://www.facebook.com/fundamentalrights)

[linkedin.com/company/AB-fundamental-rights-agency](https://www.linkedin.com/company/AB-fundamental-rights-agency)

twitter.com/EURightsAgency

Publications Office
of the European Union